

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Stalowej Woli**

**STAN SANITARNY
POWIATU STALOWOWOLSKIEGO
W 2024 ROKU**

Stalowa Wola, 28.02.2025 r.

Spis treści

1. WSTĘP	5
2. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	7
2.1. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY NAD CHOROBYMI ZAKAŻNYMI U LUDZI.....	7
2.1.1. Nadzór nad zakażeniami jelitowymi i ogniskami zatruc pokarmowych.....	8
2.1.2. Nadzór nad chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego.....	11
2.1.3. Nadzór nad gruźlicą	12
2.1.4. Nadzór nad wirusowymi zapaleniami wątroby typu B i C.....	13
2.1.5. Nadzór nad chorobami przenoszonymi drogą płciową	13
2.1.6. Nadzór nad chorobami przenoszonymi przez kleszcze	13
2.1.7. Nadzór nad wścieklizną.....	14
2.1.8. Nadzór nad grypką	14
2.1.9. Nadzór nad COVID-19.....	15
2.2. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	16
2.2.1. Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	17
2.2.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	18
2.2.3. Ogniska epidemiczne w szpitalach	18
2.2.4. Bakterie wielolekooporne	19
2.3. NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI	19
2.3.1. Szczepienia przeciw krztuścowi	21
2.3.2. Szczepienia przeciw HPV	22
2.3.3. Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)	22
3. BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE WODY	22
3.1. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI.....	22
3.2. MONITORING BAKTERII <i>LEGIONELLA</i> SP. W INSTALACJACH CIEPŁEJ WODY	25
3.3. JAKOŚĆ WODY NA PŁYWALNIACH	27
3.4. JAKOŚĆ WODY W MIEJSCACH WYKORZYSTYWANYCH DO KĄPIELI.....	30
4. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	30
5. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	33
5.1. ZAKRES NADZORU SANITARNEGO	33
5.2. OGÓLNA OCENA STANU SANITARNEGO NADZOROWANYCH OBIEKTÓW.....	34
5.3. NADZÓR ORGANÓW PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ NAD ZAKŁADAMI ŻYWIENIA ZBIOROWEGO TYPU OTWARTEGO	36
5.4. STAN SANITARNY ŚRODKÓW TRANSPORTU ŻYWNOŚCI.....	36
5.5. NADZÓR ORGANÓW PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ NAD SKLEPAMI WIELKOPOWIERZCHNIOWYMI.....	36
5.6. NADZÓR NAD OBROTEM GRZYBAMI I PRZETWÓRSTWEM GRZYBÓW ORAZ ZATRUCIA GRZYBAMI	37
5.7. KONTROLE ZAKŁADÓW W OKRESIE ZIMOWEGO I LETNIEGO WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	38
5.8. SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNEJ ŻYWNOŚCI I PASZACH (RASFF)	38
5.9. WYBRANE ZAGADNIENIA NADZORU NAD ZAKŁADAMI ŻYWIENIA ZBIOROWEGO TYPU ZAMKNIĘTEGO	39
5.9.1. Kontrole bloków żywienia w całodobowych podmiotach leczniczych	39
5.9.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty	39
5.10. NADZÓR NAD BEZPIECZEŃSTWEM SUPLEMENTÓW DIETY, ŻYWNOŚCI DLA OKREŚLONYCH GRUP ORAZ ŻYWNOŚCI OBLIGATORYJNIE WZBOGACANEJ	40
5.11. JAKOŚĆ ZDROWOTNA MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU	

Z ŻYWNOŚCIĄ	41
5.12. NADZÓR ORGANÓW PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ NAD IMPORTEM Z PAŃSTW TRZECICH ŻYWNOŚCI ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	41
5.13. DZIAŁALNOŚĆ POZAPLANOWA, AKCYJNA	42
6. NADZÓR NAD WARUNKAMI SANITARNO-HIGIENICZNYMI ŚRODOWISKA PRACY	42
6.1. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA W RAMACH BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO	42
6.2. CZYNNIKI RAKOTWÓRCZE, MUTAGENNE LUB REPROTOKSYCZNE W ŚRODOWISKU PRACY	44
6.3. CZYNNIKI BIOLOGICZNE W ŚRODOWISKU PRACY	44
6.4. CHOROBY ZAWODOWE	45
6.5. OCENA WARUNKÓW PRACY PODCZAS ZABEZPIECZANIA/USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	45
6.6. RADON	45
6.7. DZIAŁANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNE W ZAKRESIE HIGIENY PRACY	46
7. NADZÓR NAD BEZPIECZEŃSTWEM STOSOWANYCH I UDOSTĘPNIANYCH CHEMIKALIÓW	46
7.1. SUBSTANCJE CHEMICZNE I ICH MIESZANINY	46
7.2. PRODUKTY BIOBÓJCZE	47
7.3. NADZÓR NAD PREKURSORAMI NARKOTYKÓW KATEGORII 2 I 3	47
7.4. ŚRODKI ZASTĘPCZE I NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE	47
7.5. PRODUKTY KOSMETYCZNE	48
8. HIGIENA PROCESÓW NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU I REKREACJI DZIECI I MŁODZIEŻY	49
8.1. NADZÓR NAD WARUNKAMI SANITARNYMI W PLACÓWKACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	49
8.2. HIGIENA PROCESU NAUCZANIA	50
8.3. WARUNKI SANITARNE ZORGANIZOWANYCH FORM WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	51
8.4. OCENA PRZYGOTOWANIA SZKÓŁ DO NOWEGO ROKU SZKOLNEGO 2024/2025	53
8.5. DZIAŁANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNE W PLACÓWKACH NAUCZANIA I WYCHOWANIA	54
9. DZIAŁALNOŚĆ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	55
10. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	56
10.1. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH	56
10.1.1. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę”	57
10.1.2. Powiatowy program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”	58
10.1.3. Wojewódzki program edukacyjny „Zawsze Razem”	58
10.1.4. Ogólnopolski program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”	59
10.1.5. Wojewódzki program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas”	59
10.1.6. Ogólnopolski program „Bieg po zdrowie”	59
10.1.7. Powiatowy program edukacyjny „Nie pal przy mnie proszę”	59
10.1.8. Powiatowy program edukacyjny „Znajdź właściwe rozwiązanie”	59
10.1.9. Ogólnopolski program edukacyjny „ARS czyli jak dbać o miłość”	60
10.1.10. Wojewódzki program edukacyjny „Znamię! Znam je?”	60
10.1.11. Wojewódzki program edukacyjny „Podstępne WZW”	60
10.1.12. Wojewódzki program edukacyjny „Wybieraj życie pierwszy krok”	60
10.2. AKCJE I KAMPANIE PROZDROWOTNE	61
10.2.1. Kampania „Problem wagi ciężkiej” - III edycja	61
10.2.2. Ogólnopolski Dzień Tornistra	62

10.2.3. Europejski Tydzień Szczepień 21-27 kwietnia	62
10.2.4. Profilaktyka używania napojów energetyzujących, e-papierosów, substancji psychoaktywnych...	63
10.2.5. Bezpieczeństwo dzieci podczas letniego i zimowego wypoczynku	64
10.2.6. Akcja informacyjna #podokiemsanepidu	64
10.2.7. Akcja „Myję ręce, bo wiem więcej”	65
10.2.8. Profilaktyka zatruć grzybami.....	65
10.2.9. Ogólnopolska kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”	65
10.2.10. Ogólnopolska kampania EFSA „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”	65
10.2.11. Kampania „Wyścig do zdrowia”	66
10.2.12. „Kampania Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie”	66
10.2.13. Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	66
10.3. INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA PROZDROWOTNE	66
10.3.1. Między przedszkolny Przegląd Piosenki Promującej Zdrowie	66
10.3.2. Akcja profilaktyczna „Badamy nie tylko mamy”	67
10.3.3. Różowy październik	68
10.3.4. „Od idei do działania” – konferencja popularyzująca profilaktykę i edukację w zakresie zdrowia	68
10.4. KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA ZDROWIA	69
11. DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA.....	69
11.1. BADANIA LABORATORYJNE	70
11.2. BADANIA BIEGŁOŚCI I PORÓWNAŃ MIĘDZYLABORATORYJNE.....	70
11.3. ZASOBY W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI LABORATORYJNEJ	70
12. PODSUMOWANIE.....	71

1. Wstęp

Przedstawiam Państwu informację „Stan sanitarny powiatu stalowowolskiego w 2024 roku”. Prezentowany raport zawiera szczegółowe dane na temat stanu sanitarnego powiatu stalowowolskiego na dzień 31 grudnia 2024 r. Dokument został opracowany na podstawie własnych danych, sprawozdań oraz analiz i odnosi się do najistotniejszych zagadnień, nad którymi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli sprawuje nadzór, tj. monitoringu sytuacji epidemiologicznej powiatu, nadzoru nad bezpieczeństwem wody pitnej, żywności i żywienia, suplementów diety, chemikaliów, kosmetyków, produktów biobójczych, warunków pracy, wypoczynku, nauczania i wychowania.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. Podstawowym aktem prawnym regulującym jej działalność jest ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416).

Głównym jej celem jest działanie na rzecz zapobiegania powstawaniu chorób, szczególnie chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia, a także promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, bezpieczeństwem zdrowotnym wody oraz chemikaliami.

W minionym roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli obejmował swoim nadzorem 2370 obiektów, z czego skontrolowano 1142. W ramach prowadzonego bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono łącznie 1440 kontroli i wizytacji oraz 2793 dochodzenia epidemiologiczne, pobrano do badań laboratoryjnych 481 próbek, wydano 606 decyzji administracyjnych i 131 postanowień oraz nałożono za nieprzestrzeganie wymagań higieniczno-sanitarnych 29 mandatów karnych na łączną kwotę 4950 zł. W Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Stalowej Woli przeprowadzono łącznie 9667 badań laboratoryjnych (w tym 4785 badań próbek pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz 4882 badań próbek pobranych od klientów zewnętrznych), w których wykonano łącznie 17239 oznaczeń laboratoryjnych i pomiarów.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że działania kontrolne i badawcze są jedynie częścią działalności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Drugim bardzo ważnym jej aspektem jest promocja zdrowia, szeroko pojęta profilaktyka i edukacja oraz budowanie świadomości społecznej na temat zdrowia i zachowań prozdrowotnych. W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli prowadził liczne działania edukacyjne o charakterze profilaktycznym w obszarze zdrowia publicznego, o których informował opinię publiczną w mediach społecznościowych prowadzonych przez PSSE w Stalowej Woli (Facebook, strona internetowa) oraz w mediach lokalnych (prasa, telewizja).

Wzorem lat poprzednich, w dalszym ciągu doskonalono wdrożone systemy zarządzania jakością w działalności kontrolnej i laboratoryjnej, zgodnie z normami PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcje” oraz PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”, gwarantując uzyskanie wiarygodnych wyników kontroli i badań, jak również skuteczną realizację zadań w obszarze ochrony zdrowia publicznego.

Rok 2024 był rokiem, w którym kontynuowano rozpoczęty w 2021 r. proces cyfryzacji oraz doskonalenia nadzoru sprawowanego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z wykorzystaniem usług cyfrowych. System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS), w pierwotnej wersji przygotowany i wdrożony aby zapobiegać rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 w Polsce, rozbudowano i poszerzono o kolejne moduły dla poszczególnych pionów nadzoru sanitarnego, co w istotny sposób usprawniło pracę organów PIS oraz ujednoliciło i zautomatyzowało wiele realizowanych przez nie procesów, przyczyniając się do lepszej obsługi wszystkich interesariuszy naszej Inspekcji, jak również do sprawniejszego realizowania zadań z zakresu zdrowia publicznego.

Niniejszy dokument przedstawia wyniki działań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli w 2024 roku, które bezpośrednio przyczyniły się do utrzymania na dotychczasowym dobrym poziomie stanu sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej Powiatu Stalowowolskiego.

Z poważaniem

*Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Stalowej Woli*

lek. med. Stanisław Pieprzny

2. Ocena sytuacji epidemiologicznej

Podejmowane działania przeciwepidemiczne polegają na zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Realizowane są w trzech obszarach tematycznych, obejmujących nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi u ludzi, nadzór sanitarno-epidemiologiczny nad obiektami, w których udzielane są świadczenia zdrowotne oraz nadzór nad realizacją szczepień ochronnych.

2.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi u ludzi

Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami w Polsce oparty jest na:

- systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o zachorowaniach,
- bieżącym monitorowaniu sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i pasożytniczych,
- dokonywaniu ocen i analiz sytuacji epidemiologicznej,
- opracowywaniu ognisk chorób zakaźnych,
- przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych mających na celu ustalenie i likwidację źródła oraz przecięcie dróg szerzenia się zakażenia.

Wymienione działania podejmowane są w celu zapewnienia stabilnej sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych, a także monitorowania zagrożeń epidemicznych mogących mieć wpływ na zdrowie publiczne. Dane uzyskane podczas dochodzeń i wywiadów epidemiologicznych, po opracowaniu gromadzone są w elektronicznym systemie EpiBaza, który jest skoordynowany z systemem Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC).

Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych jednostek chorobowych na terenie powiatu stalowowolskiego w roku 2024, w porównaniu z danymi z roku 2023. Dane dotyczące zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu do Państwowej Inspekcji Sanitarnej zbierane są w sprawozdaniach statystycznych w okresach dwutygodniowych, kwartalnych oraz rocznym. Zapadalność dla poszczególnych jednostek chorobowych została obliczona na 100 tysięcy mieszkańców powiatu.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2023			2024			Trend
		liczba	hosp.	zapid.	liczba	hosp.	zapid.	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	34	24	33,4	23	19	22,8	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	36	36	35,4	50	18	49,6	↑
A07.1	Giardioza (lamblioza)	9	1	8,8	15	1	14,9	↑
A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	10	10	9,8	31	28	30,7	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	144	28	141,7	161	27	159,6	↑
A32	Listerioza	2	2	1,9	1	1	1,0	↓
A15, A16	Gruźlica	15	15	14,7	11	11	10,9	↓
A37	Krzusiec	0	0	0,0	48	9	47,6	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	70	0	68,9	158	0	156,6	↑
A39.0, A39.8/G05.0, A39.1-4	Choroba meningokokowa, inwazyjna	1	1	0,9	0	0	0,0	↓
A46	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna (róża)	27	8	26,6	39	5	38,6	↑
A48.1	Legioneloza choroba	1	1	0,9	1	1	1,0	bz

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2023			2024			Trend
		liczba	hosp.	zapat.	liczba	hosp.	zapat.	
	legionistów							
A50-53	Kiła	2	0	1,9	2	1	1,9	bz
A69.2	Borelioza z Lyme	97	5	95,4	85	1	84,2	↓
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	21	0	20,7	21	0	20,8	bz
A87.0, A87.1-9; B02.1	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	2	2	1,9	1	1	1,0	↓
B01	Ospa wietrzna	308	1	303,0	354	0	350,9	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,2 08; B18,8-9; B19	Wirusowe zapalenia Wątroby (WZW typu A, B, C)	2	0	1,9	15	6	14,9	↑
Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV	1	0	1,0	0	0	0,0	↓
B26	Świnka	5	0	4,9	1	0	1,0	↓
B50-B54	Malaria	1	1	0,9	0	0	0,0	↓
B96.3/G04.2; G00.0, A41.3	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , <i>inwazyjna</i>	5	5	4,9	3	3	2,9	↓
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	0,9	2	2	1,9	↑
G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	0	0	0,0	1	1	1,0	↑
J12.1; J20.5; J21.0; B97.4(...)	Zakażenia wirusem RSV	103	1		65	12	64,4	↓
J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	137	19	134,8	627	34	621,5	↑
U07.1-2	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	986	54	970,1	678	14	672,0	↓

Tabela 1: Porównanie ogólnej liczby zachorowań, zapadalności oraz hospitalizacji wybranych jednostek chorobowych zarejestrowanych w PSSE w Stalowej Woli w roku 2023 i 2024.

W 2024 roku ogółem zarejestrowano 2586 zachorowań na choroby zakaźne, współczynnik zapadalności wyniósł 2563,2. Z powodu podejrzenia bądź rozpoznania choroby zakaźnej hospitalizowano 315 osób.

2.1.1. Nadzór nad zakażeniami jelitowymi i ogniskami zatruc pokarmowych

Zatrucia pokarmowe występujące w postaci dolegliwości żołądkowo-jelitowych, mogą być wywołane czynnikami zakaźnymi o podłożu bakteryjnym, wirusowym lub pasożytniczym. Nośnikiem drobnoustrojów chorobotwórczych jest skażona żywność lub woda, zakażenie może się szerzyć również poprzez nieprzestrzeganie zasad higieny rąk.

Do chorób przenoszonych drogą pokarmową zalicza się zarówno choroby odzwierzęce przenoszone poprzez żywność, które są najpowszechniejszą przyczyną zakażeń w tej grupie chorób, jak również choroby, które występują wyłącznie u człowieka takie jak zakażenia rotawirusowe, norowirusowe, wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A). W grupie rejestrowanych zachorowań na choroby układu pokarmowego w 2024 r. dominowały biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu oraz wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy.

Wirusowe zakażenia jelitowe – odnotowano 128 przypadków, wzrost o 108 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

Jednostka chorobowa	2023	2024
Wywołane przez rotawirusy	9	69
Wywołane przez norowirusy	8	24
Wywołane przez inne określone	3	16
Wywołane przez inne nieokreślone	0	19
Ogółem	20	128

Tabela 2: Wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2023 – 2024

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – zarejestrowano 161 przypadków (w tym 47 u dzieci do lat 2), wzrost o 17 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

Jednostka chorobowa	2023	2024
Biegunki ogółem	144	161
Biegunki u dzieci do lat 2	35	47

Tabela 3: Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w latach 2023 – 2024

Salmonellozy – odnotowano 23 przypadki, spadek o 11 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

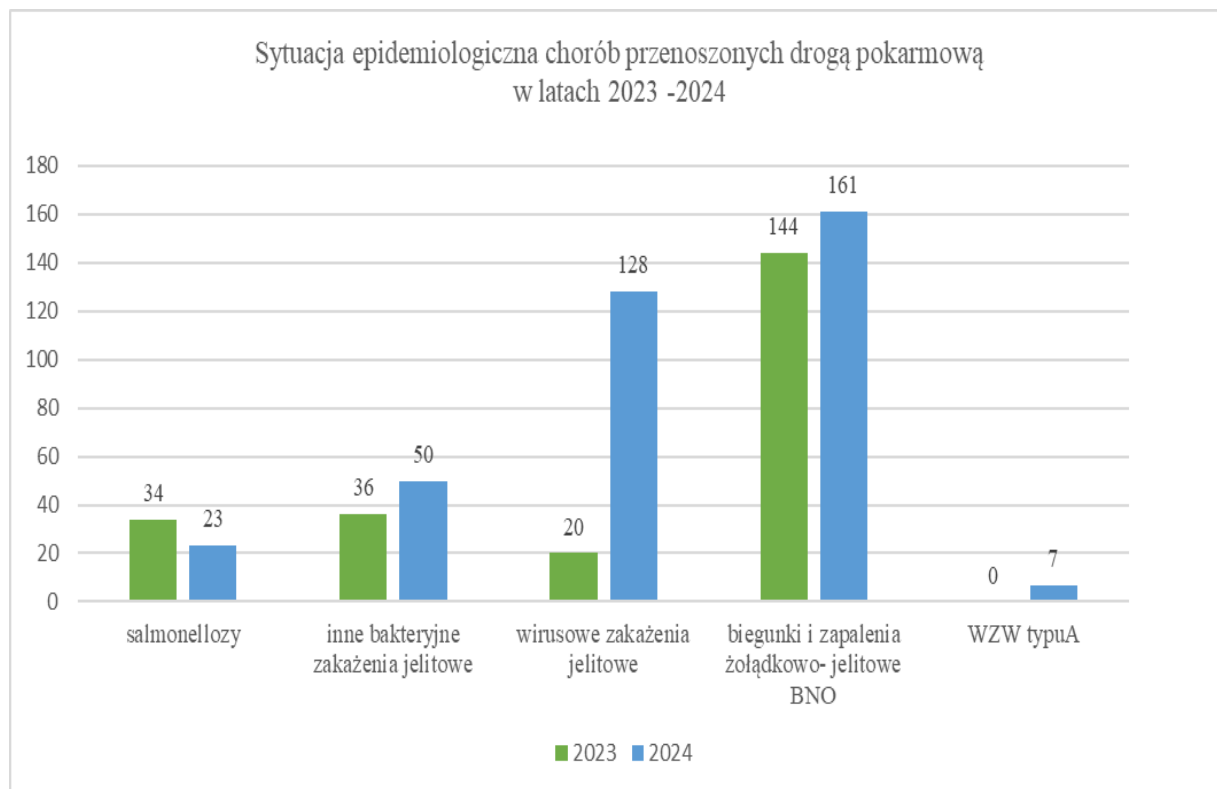
Jednostka chorobowa	2023	2024
Zatrucia pokarmowe	34	21
Zakażenia pozajelitowe	0	1
Posocznica	0	1
Ogółem	34	23

Tabela 4: Salmonellozy w latach 2023 – 2024

W 2024 roku zarejestrowano łącznie 23 przypadki zakażeń przewodu pokarmowego wywołane pałeczkami *Salmonella*. Większość chorych, u których potwierdzono zakażenie wymagała hospitalizacji (91,3%). Podobnie jak w latach poprzednich dominującym typem serologicznym była *Salmonella* Enteritidis. W rejestrze nosicieli zarejestrowano 13 osób. W ramach postępowania przeciwepidemicznego przebadano osoby z najbliższego otoczenia chorych, pobrano łącznie 148 prób od ozdowieńców, nosicieli i osób z bliskiego kontaktu.

Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A – zarejestrowano 7 przypadków, w 2023 r. nie rejestrowano zachorowań na WZW typu A. Wirusowe zapalenie wątroby typu A potocznie nazywane „żółtaczką pokarmową” jest chorobą o ostrym przebiegu, szczególnie ciężkim u osób dorosłych. Choroba ma z reguły nagły początek i ciężki przebieg, wymagający hospitalizacji. Choroba szerzy się głównie przez kontakt bezpośredni z zakażonym człowiekiem (np. przeniesienie wirusa znajdującego się na nieumytych rękach po wyjściu z toalety), spożycie skażonego pożywienia (np. nieumytych owoców) i skażonej wody, kontakt seksualny z osobą zakażoną lub chorą. Przeprowadzone dochodzenia epidemiologiczne nie pozwoliły jednoznacznie na ustalenie nośnika zakażenia, ani powiązanie epidemiologiczne między chorymi niespokrewnionymi. Zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne rodzinne, w których potwierdzono WZW typu A u 2 i kolejno 3 członków rodziny.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe – w 2024 roku zanotowano wzrost liczby zachorowań spowodowanych bakteryjnymi zakażeniami jelitowymi wywołanymi przez *Clostridium difficile* z 36 przypadków w 2023 r. do 50 w 2024 r. Do wystąpienia choroby przyczynia się narażenie na czynniki ryzyka tj. hospitalizacja, antybiotykoterapia, wiek, a także obciążenie chorobami dodatkowymi. Kolonizacja bakterii jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych, co sprawia, że zakażenia wywołane przez *Clostridioides difficile* stają się dużym problemem epidemiologicznym ze względu na łatwość transmisji w szpitalach, ciężki przebieg kliniczny uwarunkowany działaniem wytwarzanych przez nie toksyn, a także nawrotowy przebieg choroby i długotrwałe leczenie. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne *Clostridium difficile* w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli, gdzie łącznie zakażeniu uległo 10 pacjentów hospitalizowanych w Oddziale Chorób Wewnętrznych. Działania podjęte w ogniskach *Clostridium difficile*: Izolacja pacjentów z zakażeniem, stosowanie środków ochrony indywidualnej (dodatkowy fartuch), mycie i dezynfekcja rąk, stosowanie środka myjąco-dezynfekującego o działaniu sporobójczym, zwiększenie częstotliwości mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych oraz powierzchni sali i sanitariatów.

Wykres 1: Sytuacja epidemiologiczna chorób przenoszonych drogą pokarmową w latach 2023-2024

Ogniska epidemiczne dot. zakażeń przewodu pokarmowego

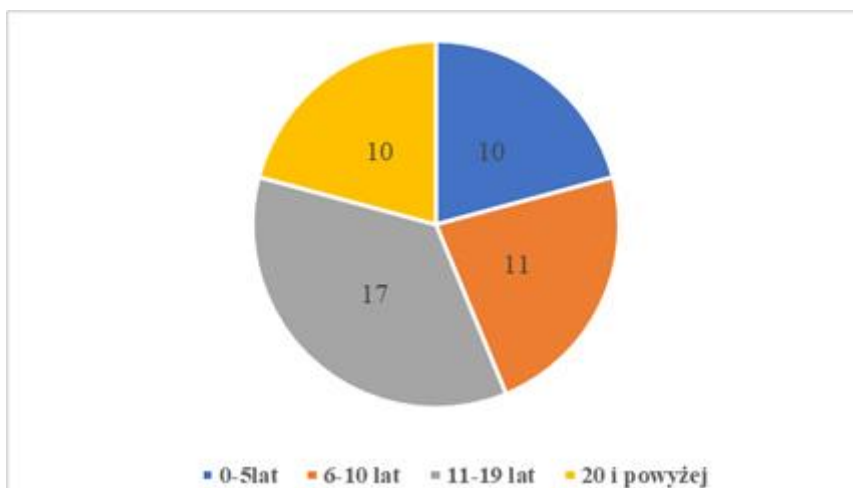
Lp.	Nazwa/miejsce ogniska	Czynnik etiologiczny	Osoby narażone	Osoby chore (w tym dzieci)	Osoby hospitalizowane
1.	Oddział Psychiatryczny SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli	nieustalony	19	18 (0)	10
2.	Dom prywatny Stalowa Wola	Rotawirus	4	2 (2)	2
3.	Oddział Chorób Wewnętrznych SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli	Clostridioides difficile	6	6 (0)	6
4.	Dom prywatny Pysznica	WZW typu A	5	3 (1)	3
5.	Dom prywatny Stalowa Wola	WZW typu A	4	2 (0)	2
6.	Oddział Chorób Wewnętrznych SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli	Clostridioides difficile	4	4 (0)	4
7.	Dom prywatny Skowierzyn	Rotawirus	15	3 (3)	3

Tabela 5: Wykaz ognisk epidemicznych dot. zakażeń przewodu pokarmowego zarejestrowanych w 2024 r.

Nadzór nad zgłaszanymi przypadkami chorób zakaźnych przenoszonych drogą pokarmową oraz zakażeniami jelitowymi pozwala na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie i sprawne reagowanie w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia zwłaszcza ognisk zatruc pokarmowych.

2.1.2. Nadzór nad chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego

Najwięcej zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego zanotowano w przypadku ospy wietrznej – 354, płonicy – 158 i krztuśca – 48. W 2024 r. w porównaniu do roku 2023 odnotowano wzrost zachorowań na ospę wietrzną. Zapadalność wyniosła 350,9 do 303, w roku 2023 r. Najwięcej zachorowań (47,5%) zarejestrowano w przedziale wiekowym 0 – 4 lat, 37,3% w przedziale wiekowym 5 – 9 lat. Obserwowany w 2024 r. wzrost liczby zachorowań jest związany z okresowością epidemiczną choroby. Wśród chorób wieku dziecięcego sezonowość zakażeń występuje także w zachorowaniach na płonicę, znaną jako szkarlatyna – choroba zakaźna wywoływana przez paciorkowce z grupy A. W 2023 r. zarejestrowano 70 przypadków zachorowań, a w 2024 r. 158 przypadków. Zapadalność wynosiła odpowiednio 156,6 w roku sprawozdawczym i 68,9 w 2023 r. W 2024 r. w powiecie stalowowolskim, podobnie jak w całym kraju, zarejestrowano stosunkowo duży wzrost zachorowań na krztusiec we wszystkich grupach wiekowych. Najistotniejszymi czynnikami sprzyjającymi szerzeniu się krztuśca w populacji jest występowanie zjawiska naturalnego (fizjologicznego) zanikania odporności na tę chorobę i brak stosowania dawek przypominających szczepienia w starszych grupach wiekowych.

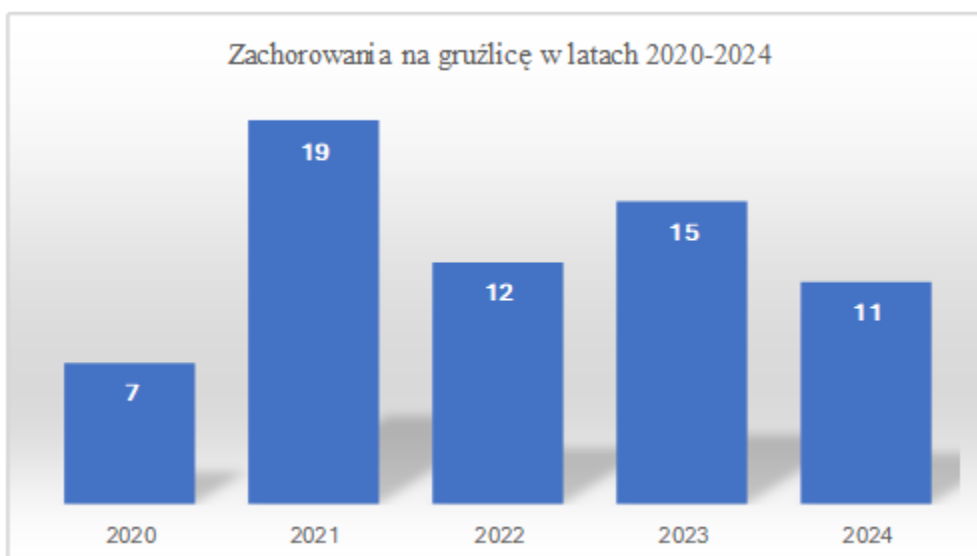

Wykres 2: Liczba zachorowań na krztusiec w 2024 r. wg grup wiekowych

W 2024 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na nagminne zapalenie przyusznicy (świnkę), nie zarejestrowano zachorowań na odrę i różyczkę. W przypadku odry ryzyko zachorowania występuje u każdej osoby, która nie była zaszczepiona przeciw tej chorobie lub jej wcześniej nie przechorowała. Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę, ze względu na wysoką zaraźliwość choroby, która szerzy się drogą kropelkową, powietrzno-kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. Zapobieganie różyczce jest istotne ze względu na występowanie zespołu różyczki wrodzonej u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie trwania ciąży. W ramach realizacji koordynowanego przez Światową Organizację Zdrowia programu eliminacji odry i różyczki niezbędne pozostaje potwierdzanie laboratoryjne przypadków podejrzeń tych chorób. W 2024 r., podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zgłoszeń dot. wystąpienia ostrego porażenia wiotkiego (OPW) u dzieci w wieku 0 – 14 lat.

2.1.3. Nadzór nad gruźlicą

Gruźlica jest chorobą wywoływaną przez bakterię *Mycobacterium tuberculosis*, zwaną prątkiem gruźlicy – bakteria atakuje najczęściej płuca, ale może zagrażać również innym narządom. Zakażenie szerzy się drogą kropelkową, źródłem zakażenia jest najczęściej osoba chora w okresie prątkowania. Gruźlica może rozwijać się w różnych narządach organizmu człowieka nawet przez kilka lat nie wywołując objawów chorobowych. W 2024 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli zgłoszono 11 przypadków zachorowań na gruźlicę (o 4 mniej niż w 2023 r.), w tym 10 nowo rejestrowanych i 1 wznowa, zapadalność wynosiła 10,9. Chorzy to w większości mieszkańcy Stalowej Woli (9 osób), a pozostałe 2 osoby pochodziły z gmin Pysznica i Zaleszany. Osoby ze styczności z chorymi w okresie prątkowania podlegały nadzorowi epidemiologicznemu oraz badaniom diagnostycznym. Do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wystosowano pisma z informacją o konieczności objęcia nadzorem lekarskim, wykonania badań, a w razie konieczności skierowania do poradni specjalistycznej.

Wykres 3: Liczba zgłoszonych zachorowań na gruźlicę wśród mieszkańców powiatu stalowowolskiego w latach 2020 – 2024

2.1.4. Nadzór nad wirusowymi zapaleniami wątroby typu B i C

Główną drogą szerzenia się zakażenia wirusami wątroby typu B i C jest kontakt z zakażoną krwią (przy np. przerywaniu ciągłości skóry lub innych tkanek), do zakażenia może także dojść poprzez kontakt seksualny z osobą zakażoną, a w przypadku kobiet w ciąży ryzyko zakażenia dziecka jest realne podczas ciąży i porodu. W roku 2024 w powiecie stalowowolskim zarejestrowano po 4 zachorowania na WZW typu B i WZW typu C – łącznie 8 zachorowań, (o 6 więcej niż w 2023 r.). Dzięki programom wykrywania zakażenia WZW bezpłatny dostęp do diagnostyki ma coraz więcej osób, a prowadzone kampanie uświadamiają społeczeństwu zagrożenie dla zdrowia jakie niesie za sobą zakażenia WZW.

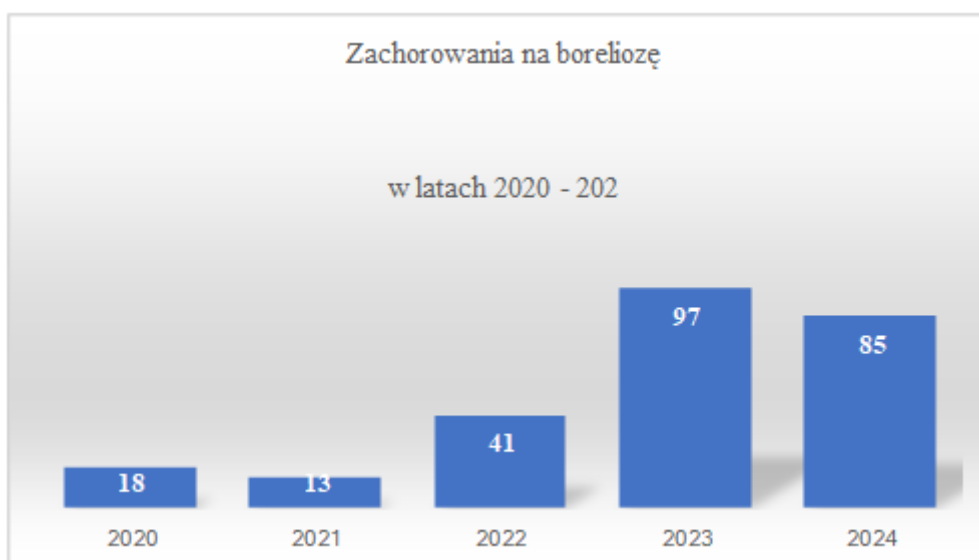
2.1.5. Nadzór nad chorobami przenoszonymi drogą płciową

W Polsce, podobnie jak w całej Europie zauważalny jest wzrost liczby zachorowań i zakażeń przenoszonych drogą płciową. Jest to spowodowane zmianą zachowań seksualnych i podejmowaniem przez coraz liczniejszą grupę osób ryzykownych kontaktów płciowych. Do najczęstszych chorób zakaźnych przenoszonych drogą płciową występujących zarówno w Europie, jak i w Polsce zaliczyć można: kiłę, rzeżączkę oraz chłamydiozy. W ramach prowadzonego nadzoru nad chorobami przenoszonymi drogą płciową w 2024 r. zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na kiłę.

2.1.6. Nadzór nad chorobami przenoszonymi przez kleszcze

Borelioza z Lyme jest wielonarządową chorobą wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi*, przenoszone przez kleszcze Ixodes. Kleszcz, żywiąc się krwią zwierząt dziko żyjących w lesie, zakaża się bakterią i sam staje się źródłem zakażenia. Przebywając w miejscach występowania kleszczy, głównie lasach i łąkach człowiek staje się potencjalnym żywicielem kleszcza. Im dłużej zakażony kleszcz żeruje na skórze człowieka, tym ryzyko zakażenia jest wyższe. Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży, obuwia, stosowanie repelentów) i właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza. Wczesne i umiejętne usunięcie kleszcza znacząco zmniejsza ryzyko ewentualnego zakażenia. Poza krętkami *Borrelia* kleszcze przenoszą także inne choroby m.in.: wirusa odkleszczowego zapalenia mózgu, anaplazmozę, babeszjozę, tularamię, gorączkę Q i liczne riketsjozy.

W 2024 roku PPIS w Stalowej Woli zarejestrował 85 zachorowań na boreliozę i 3 przypadki kleszczowego zapalenia mózgu.

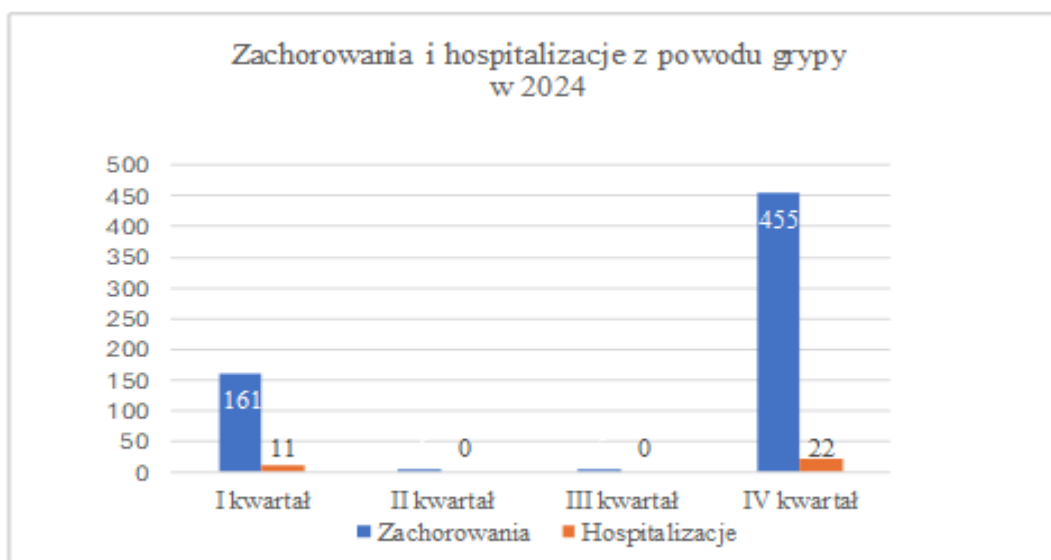
Wykres 4: Liczba zgłoszonych zachorowań na boreliozę wśród mieszkańców powiatu stalowowolskiego w latach 2020 – 2024

2.1.7. Nadzór nad wścieklizną

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 71 przypadków pokąsań przez zwierzęta. Spośród pokąsanych, 21 osób zakwalifikowano do szczepień przeciwko wściekliznie. W ramach nadzoru nad osobami narażonymi na zakażenie wirusem wścieklizny pracownicy ds. epidemiologii prowadzili współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli, który na wniosek PPIS w Stalowej Woli przeprowadzał obserwacje weterynaryjne, które wykluczyły zakażenie wirusem wścieklizny u obserwowanych zwierząt. W przypadkach, gdy nie było możliwe przeprowadzenie obserwacji, osoby pokąsane kierowane były do kwalifikacji do szczepienia przeciwko wściekliznie. Kwalifikację do szczepienia szczepionką przeciwko wściekliznie przeprowadza lekarz specjalistycznej poradni chorób zakaźnych.

2.1.8. Nadzór nad gripą

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną wywoływaną przez wirus grypy, który atakuje drogi oddechowe. Po jej przebyciu, organizm nabywa krótkotrwałą odporność. Choroba rozprzestrzenia się drogą kropelkową podczas kichania, kaszlu czy mówienia. Okres wylęgania wynosi średnio 2 dni. Od marca 2023 r. wprowadzono obowiązek zgłaszania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej zachorowań na gripę potwierdzonych dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego. W sezonie epidemicznym grypy w 2024 r. na terenie powiatu odnotowano 627 zachorowań na gripę potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego. Najbardziej skutecznym sposobem ograniczenia ryzyka zachorowania na gripę są coroczne szczepienia przeciwko tej chorobie.

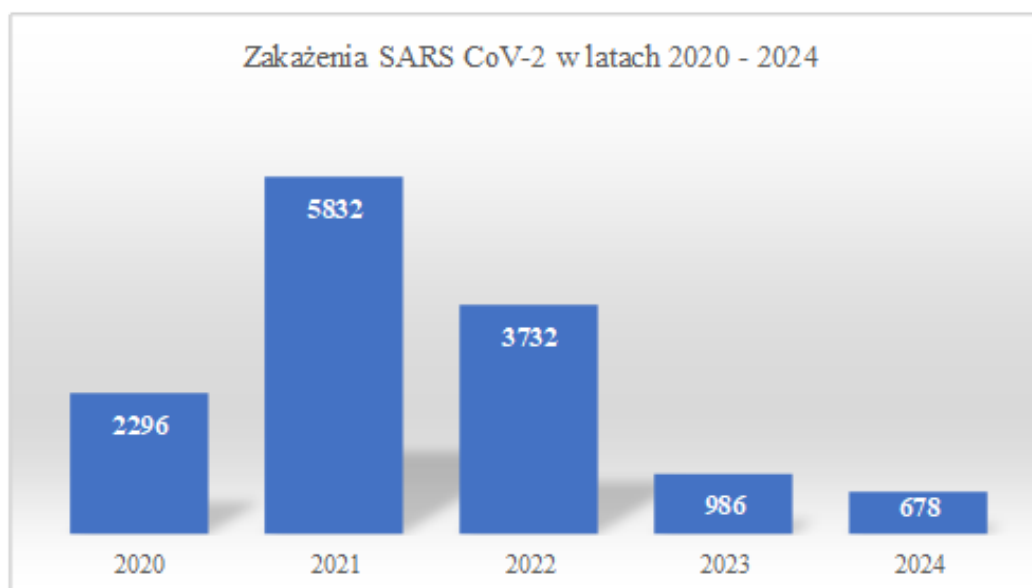

Wykres 5: Zachorowania i hospitalizacje z powodu grypy w powiecie stalowowolskim w poszczególnych kwartałach 2024 r.

W Polsce prowadzony jest zintegrowany system nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad gripą – SENTINEL, gdzie nadzór epidemiologiczny i nadzór wirusologiczny są prowadzone w tej samej populacji. Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach tego systemu współpracuje z lekarzami POZ. Dane z systemu SENTINEL są raportowane w okresach tygodniowych i analizowane w Krajowym Ośrodku ds. Grypy w NIZP-PZH. Głównym zadaniem tego systemu jest monitorowanie aktywności wirusów grypy, a także obserwacja mutacji wirusa grypy.

2.1.9. Nadzór nad COVID-19

W 2024 roku odnotowano znaczący spadek liczby zachorowań na COVID-19 w stosunku do czterech poprzednich lat. Na terenie powiatu stalowowolskiego w 2024 roku zakażenie wirusem SARS-CoV-2 rozpoznano u 678 osób, z czego 14 osób wymagało hospitalizacji. COVID-19 to choroba zakaźna wywoływana przez wirusa SARS-CoV-2. Podstawową drogą szerzenia się wirusa SARS-CoV-2 jest droga kropelkowa. Aerosol rozpylany przez chorych w czasie kaszlu, wdychany przez osoby zdrowe jest najczęstszą drogą zakażenia.

Wykres 6: Zakażenia SARS CoV-2 w powiecie stalowowolskim w latach 2020 - 2024

2.2. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą

Podmioty lecznicze			Liczba nadzorowanych	Liczba skontrolowanych
stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitala ogółem	2	2
		w tym szpitale jednodniowe		
		w tym szpitale uzdrowiskowe ²⁾		
	inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze		
		Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	1	1
		Zakłady rehabilitacji leczniczej	1	1
		Sanatoria ²⁾		
		Hospicja		
		Inne	1	1
ambulatoryjne świadczenia zdrowotne		Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice	26	26
		Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	7	7
		Zakłady rehabilitacji leczniczej	12	9
		Inne ogółem	16	16
		w tym uzdrowiskowe ²⁾		
Praktyki zawodowe			Liczba nadzorowanych	Liczba skontrolowanych
Indywidualne praktyki lekarskie ogółem			81	71
w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów			81	71
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem			32	26
w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów			6	6
Grupowe praktyki lekarskie ogółem			6	5
w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów			4	4
Indywidualne praktyki pielęgniarek			25	2

16

2.2.1. Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze

W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli obejmował swoim nadzorem 5 stacjonarnych podmiotów leczniczych:

- SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli ul. Staszica 4,
- SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5,
- Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy SPZOZ w Stalowej Woli ul. Dąbrowskiego 5,
- Oddział Rehabilitacji w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Stalowej Woli ul. Kwiatkowskiego 2,
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli ul. Dąbrowskiego 7.

W 2024 r. w ramach nadzoru przeprowadzono kontrole w dwóch szpitalach oraz w pozostałych podmiotach realizujących całodobowe świadczenia zdrowotne. W dwóch obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i technicznego (SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli ul. Staszica 4 i SPZOZ ul. Kwiatkowskiego 2 w Stalowej Woli). Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

W SPZZOZ Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli w 2024 r. w ramach modernizacji placówki prowadzono prace inwestycyjno-remontowe na Oddziale Chorób Wewnętrznych oraz Oddziale Chirurgicznym Ogólnym z Pododdziałem Chirurgii Naczyniowej i Pododdziałem Neurochirurgii, które wymagały reorganizacji remontowanych oddziałów i tymczasowego przeniesienia do innych lokalizacji. Trwające prace remontowe na piętrze dotychczasowej lokalizacji Oddziału Chorób Wewnętrznych wymagały przeniesienia także Oddziału Otorynolaryngologicznego. Przeniesione oddziały wraz z niezbędnym do świadczenia usług medycznych zapleczem spełniały w stopniu podstawowym kryteria wymagań sanitarno-technicznych dla tego typu działalności. W wyniku kontroli stwierdzono, że warunki techniczne w poszczególnych oddziałach i pracowniach pozwalają na realizację świadczonych usług. Prace remontowe prowadzono również w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Stalowej Woli oraz w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Dąbrowskiego 7 w Stalowej Woli.

Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi stacjonarnymi obejmowało kontrolę funkcjonalności, stanu technicznego obiektów, utrzymania czystości powierzchni i pomieszczeń, postępowania z bielizną i odpadami medycznymi. Z uwagi na bezpieczeństwo pacjentów i personelu istotna była ocena i egzekwowanie prawidłowości prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji w nadzorowanych obiektach. Nadzorem objęto również sposób prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Poza tym, na terenie powiatu stalowowolskiego w 2024 roku nadzorem epidemiologicznym objęto 61 placówek lecznictwa otwartego, z czego 20 to przychodnie POZ i ośrodki zdrowia na terenie poszczególnych gmin powiatu. Pozostałe to: zakłady rehabilitacji, laboratoria, punkty szczepień w szkołach i punkty pobrań materiału do badań diagnostycznych.

Kolejną grupę obiektów stanowią praktyki lekarzy specjalistów, praktyki stomatologów oraz indywidualne praktyki pielęgniarek.

Podczas prowadzonych kontroli stwierdzono, że warunki techniczne w poszczególnych obiektach i pracowniach pozwalają na realizację świadczonych usług, w obiektach udzielających świadczeń zdrowotnych, środki dezynfekcyjne były dobierane właściwie, stosowane i przechowywane wg zaleceń producenta. Personel był zaopatrzony w stosowne środki ochrony osobistej. Placówki medyczne posiadały opracowane procedury przygotowania środków dezynfekcyjnych. Zaopatrzenie placówek w narzędzia jednorazowego użytku, środki czystości, środki do dezynfekcji, materiały opatrunkowe i bieliznę oceniono jako wystarczające. Sposób postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi oceniono jako

zgodny z obowiązującymi procedurami i przepisami prawa w tym zakresie.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 167 obiektów z 210 objętych nadzorem (co stanowi 79,5% obiektów będących w ewidencji), w których przeprowadzono łącznie 207 kontroli sanitarnych. W skontrolowanych obiektach stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń. Zapewniony był dostęp do środków czystości, dezynfekcyjnych i sprzętu niezbędnego do utrzymywania porządku i czystości. Placówki posiadały opracowane i wdrożone procedury higieniczne, zaś pracownicy kontrolowanych obiektów posiadali wystarczającą wiedzę z zakresu stosowania środków dezynfekcyjnych. Preparaty te używane były z zastosowaniem środków ochrony osobistej personelu, zgodnie z zaleceniami producenta i dobierane odpowiednio do zagrożenia. Przy doborze preparatu uwzględniane było spektrum i czas działania oraz stężenia roztworów. Roztwory robocze przygotowywane były bezpośrednio przed użyciem, opisywane w sposób prawidłowy. Wszystkie preparaty posiadały karty charakterystyki. Poza tym, wszystkie skontrolowane obiekty posiadały wystarczające zabezpieczenie w sprzęt jednorazowego użytku. W każdym przypadku sprzęt jednorazowego użytku posiadał aktualny termin ważności i przechowywany był prawidłowo.

2.2.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli, realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, sprawował nadzór nad postępowaniem z odpadami medycznymi. Odpady medyczne to odpady powstające między innymi w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. (w zakładach lecznictwa zamkniętego, zakładach lecznictwa otwartego, domach pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczym). Skontrolowane w 2024 roku podmioty wytwarzające odpady o kodzie 18 01 03 posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania oraz podpisane umowy na odbiór, transport i unieszkodliwianie odpadów z firmami posiadającymi wymagane zezwolenia. Na terenie skontrolowanych obiektów odpady o kodzie 180103 były gromadzone w opisanych, twardych, czerwonych pojemnikach lub w czerwonych workach. Czas przechowywania odpadów w temperaturze do 18°C nie przekraczał 72 godzin, a czas przechowywania w temperaturze do 10°C nie przekraczał 30 dni. Odpady były przechowywane w przenośnych urządzeniach chłodniczych lub w pomieszczeniach chłodniczych, z zapewnieniem monitoringu temperatury. Transport wewnętrzny odpadów medycznych z miejsca powstawania do miejsca magazynowania lub odbioru odbywał się środkami transportu przeznaczonymi wyłącznie do tego celu oraz w sztywnych pojemnikach transportowych wielokrotnego użycia. Postępowanie z odpadami medycznymi w skontrolowanych obiektach oceniono jako prawidłowe – nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie kontroli sanitarnych prowadzono działania edukacyjne przypominające o prawidłowej gospodarce odpadami medycznymi ds. o zasadach właściwej klasyfikacji odpadów medycznych, transporcie wewnętrznym odpadów, warunkach wstępnego magazynowania odpadów, opracowaniu, wdrożeniu i stosowaniu procedury postępowania z odpadami medycznymi.

2.2.3. Ogniska epidemiczne w szpitalach

W 2024 r. zgłoszono 6 ognisk epidemicznych w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli, na nw. Oddziałach:

- Oddział Psychiatryczny – 1 ognisko zakażenia układu pokarmowego, nieustalony biologiczny czynnik chorobotwórczy – liczba zakażonych: 10 pacjentów, 8 osób personelu,
- Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej i Oddział Udarowy – 1 ognisko zakażenia *Staphylococcus aureus* MSSA – liczba zakażonych: 3 pacjentów,
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej – 1 ognisko zakażenia *Staphylococcus aureus* MRSA – liczba zakażonych: 4 pacjentów,
- Oddział Chorób Wewnętrznych – 2 ogniska zakażenia *Clostridium difficile* – łączna liczba

- zakażonych: 10 pacjentów,
- Oddział Kardiologiczny – 1 ognisko zakażenia SARS-CoV-2 – liczba zakażonych: 4 pacjentów.

Łącznie w ogniskach zakażeniom uległo 39 osób, w tym 31 pacjentów i 8 osób personelu Oddziału Psychiatrycznego. W wyniku wystąpienia ognisk epidemicznych, funkcjonujący na terenie Szpitala Komitet i Zespół ds. Zakażeń Szpitalnych podejmował i koordynował działania w następującym zakresie: izolacji/ kohortacji wszystkich pacjentów z pozytywnym wynikiem badania w wyznaczonych salach, bezwzględne przestrzegania reżimu sanitarnego i stosowania środków ochrony indywidualnej zgodnie z obowiązującymi procedurami, wydzielenia personelu zajmującego się pacjentami izolowanymi, dekontaminacji powierzchni szpitalnych, narzędzi i sprzętu medycznego, postępowania z odpadami medycznymi, zabezpieczenia niezbędnych preparatów i materiałów dla potrzeb izolowanych pacjentów, stosowania preparatów myjąco-dezynfekcyjnych do powierzchni o pełnym spektrum działania, monitorowania stanu zdrowia pacjentów objętych izolacją/ kohortacją w ramach oddziału (obserwacja i wykonanie badań diagnostycznych).

2.2.4. Bakterie wielolekooporne

W roku 2024 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli wpłynęło 21 zgłoszeń dot. zakażeń pałeczkami jelitowymi *Enterobacterales* wytwarzającymi karbapenemazy (CPE), w szczególności *Klebsiella Pneumoniae* NDM, KPC, OXA-48. Rozprzestrzenianie się szczepów CPE wynika między innymi z nadmiernego stosowania antybiotyków, zarówno w leczeniu szpitalnym, jak i w ambulatoryjnym, a także w rolnictwie i weterynarii. W każdym przypadku wykrycia szczepu *Enterobacterales* produkującego karbapenemazy (CPE) prowadzone jest dochodzenie epidemiologiczne. Podejmowane działania mają na celu weryfikację wdrożonej przez placówki medyczne procedury mającej zapobiegać rozprzestrzenianiu się szczepów wielolekoopornych wytwarzających karbapenemazy oraz zapobieganiu antybiotykooporności.

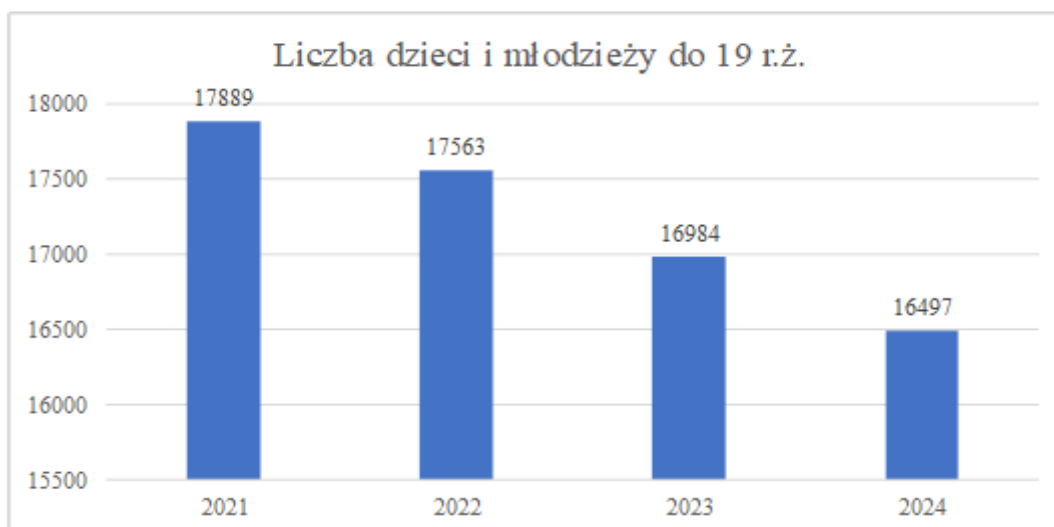
2.3. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

Nadzór nad szczepieniami ochronnymi obejmuje następujące obszary tematyczne:

- dystrybucję preparatów szczepionkowych do punktów szczepień,
- nadzór nad podmiotami leczniczymi przeprowadzającymi obowiązkowe szczepienia ochronne,
- niepożądane odczyny poszczepienne,
- sprawozdawczość i analizy wyszczepialności,
- postępowanie wobec rodziców/opiekunów prawnych, którzy nie realizują obowiązku szczepień u dzieci.

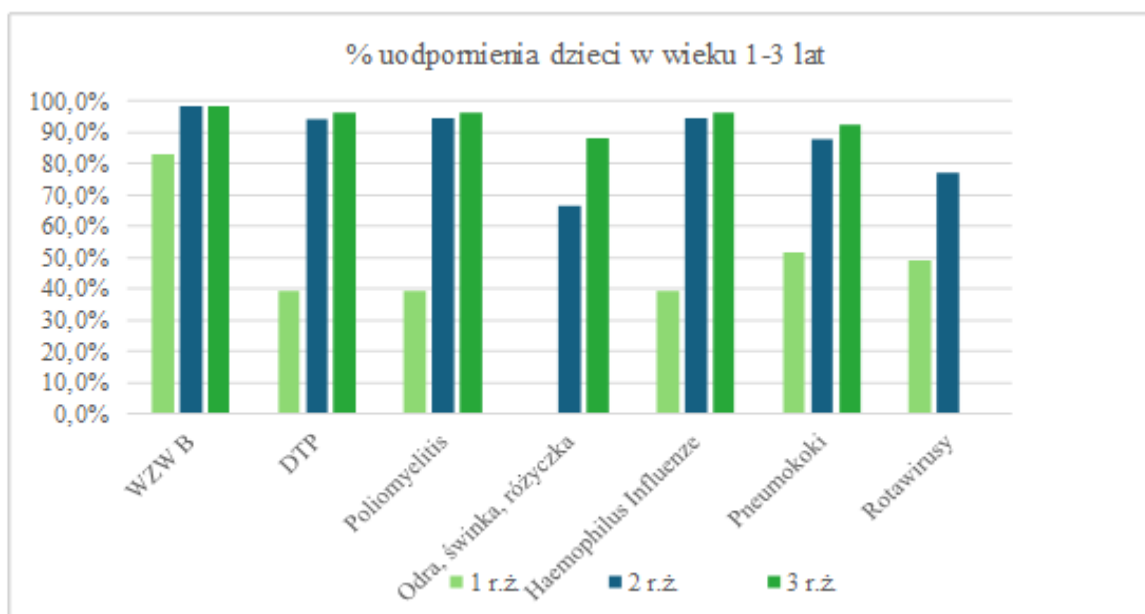
Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad szczepieniami mają na celu zapewnienie bezpiecznego i sprawnego systemu przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych, ochrony zdrowia pacjentów poprzez monitorowanie niepożądanych reakcji po podaniu produktu leczniczego, jakim jest szczepionka, a także reagowanie i wprowadzenie odpowiednich działań w sytuacji spadku wyszczepialności i tym samym zapobieganie występowaniu zwiększonej liczby zachorowań i ognisk chorób zakaźnych.

W 2024 roku na terenie powiatu stalowowolskiego, w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych, szczepieniom obowiązkowym podlegała populacja 16497 dzieci i młodzieży do 19 roku życia.

Wykres 7: Liczba dzieci i młodzieży do 19 r.ż. objętych Programem Szczepień Ochronnych na terenie powiatu stalowowolskiego

Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży przeprowadzane były w 38-u punktach szczepień na terenie powiatu stalowowolskiego. Według danych na 31.12.2024 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli świadczeniodawcy w kwartalnych raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych zgłosili 355 dzieci, u których nie zrealizowano obowiązku szczepień ochronnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. poz. 2077, z późn. zm.) oraz 375 opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień małoletnich. W związku z tym, w 2024 wystosowano 151 pism do rodziców, przypominających o obowiązku szczepień ochronnych, sporządzono 9 wezwań i wystawiono 9 upomnień. Ponadto, PPIS w Stalowej Woli wystawił 4 tytuły wykonawcze stosowane w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym w celu wyegzekwowania wykonania obowiązku szczepień ochronnych przez osoby uchylające się i skierował 4 wnioski do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień. Realizacja obowiązującego Programu szczepień Ochronnych wg roku urodzenia:

Wykres 8: Stan uodpornienia dzieci z roczników 2024 – 2022 na podstawie rocznego sprawozdania MZ-54 ze szczepień ochronnych za rok 2024 (szczepienia pierwotne + uzupełniające)

Lp.	Rodzaj szczepienia	1 r.ż.	2 r.ż.	3 r.ż.
1.	WZW B	82,9%	98,2%	98,6%
2.	DTP	39,4%	94,2%	96,1%
3.	Poliomyelitis	39,2%	94,4%	96,1%
4.	Odra, świnka, różyczka	x*	66,4%	88,3%
5.	Haemophilus Influenze	39,4%	94,4%	96,1%
6.	Pneumokoki	51,5%	87,7%	92,6%
7.	Rotawirusy	49,0%	77,0%	x**

*Szczepienia p/odrze, śwince i różyczce przeprowadzane są zgodnie z PSO w 13-15 miesiącu życia

** Szczepienia p/zakażeniami wywołanym przez rotawirusy nie podlegają sprawozdawczości w 3 roku życia

Tabela 7: Stan uodpornienia dzieci z roczników 2024 – 2022 na podstawie rocznego sprawozdania MZ-54 ze szczepień ochronnych za rok 2024 (szczepienia pierwotne + uzupełniające)

Szczepienie przeciw (choroba)	Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wykonawstwo Powiat Stalowowolski w 2024 r.	Rocznik	Wykonawstwo Powiat Stalowowolski w 2023 r.
p/błonica, tężec, krztusiec + p/poliomyelitis (6 r.ż.)	2018	Szczepienie I przypominające	80,1% ↑	2018	41,1%
	2017		88,1% ↑	2017	76,2%
p/odra, świnka, różyczka (6 r.ż.)	2018	Szczepienie przypominające	78,1% ↑	2018	38,9%
	2017		87,1% ↑	2017	61,4%
p/błonica, tężec, krztusiec (14 r.ż.)	2010	Szczepienie II przypominające	87,1% ↑	2010	63,0%
	2009		91,9% ↑	2009	86,9%
p/błonica, tężec (19 r.ż.)	2005	Szczepienie III przypominające	81,8% ↑	2005	47,1%

Tabela 8: Wykonawstwo % szczepień obowiązkowych dzieci od 5 r.ż. w rocznikach podlegających szczepieniu zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych wg MZ-54 za rok 2024 i 2023

Wzmoczone działania na rzecz poprawy wykonawstwa szczepień ochronnych tj. intensywna działalność edukacyjna prowadzona przez personel podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej przyczyniają się do poprawy wyszczepialności dzieci przeciwko chorobom zakaźnym zwłaszcza w najmłodszych rocznikach.

2.3.1. Szczepienia przeciw krztuścowi

Mając na względzie ochronę noworodków i niemowląt w pierwszych miesiącach życia przed zachorowaniem, hospitalizacją, ryzykiem zgonu z powodu krztuśca, od 15 października 2024

r. Ministerstwo Zdrowia włączyło szczepienie przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży do puli zalecanych szczepień ochronnych, objętych pełnym finansowaniem ze środków publicznych. Szczepienie jest zalecane kobietom w ciąży po ukończeniu 27 do 36 tygodnia ciąży, a w uzasadnionych przypadkach zagrożenia przedwczesnym porodem – po ukończeniu 20 tygodnia ciąży. Schemat szczepienia jest jednodawkowy, z wykorzystaniem preparatu skojarzonego – nie jest dostępna pojedyncza szczepionka przeciw krztuścowi. W powiecie stalowowolskim w 2024 r. z bezpłatnych szczepień p/krztuścowi skorzystało 11 kobiet w ciąży.

2.3.2. Szczepienia przeciw HPV

Powszechny program szczepień przeciw HPV wprowadzony od 01.06.2023 r. realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Uzupełnia bezpłatny program szczepień ochronnych dla dzieci i młodzieży o szczepienie, które chroni przed chorobami wywołanymi przez HPV. HPV (Human Papilloma Virus) to nazwa ludzkiego wirusa brodawczaka. HPV odpowiada za zachorowania na raka szyjki macicy, a także inne choroby nowotworowe. Z dniem 1 września 2024 r. realizacja szczepień przeciw HPV została poszerzona o szczepienia wykonywane w szkołach podstawowych. Równocześnie został zniesiony obowiązek rejestrowania się w systemie centralnej e-rejestracji przez świadczeniodawców. W Polsce w powszechnym programie szczepień przeciw HPV bezpłatnie dostępne są 2 szczepionki: 2-walentna szczepionka Cervarix i 9-walentna szczepionka Gardasil 9. Od 1 września 2024 r. programem bezpłatnych szczepień przeciw HPV zostały objęte dzieci po ukończeniu 9 roku życia do ukończenia 14 roku życia, łącznie na terenie powiatu stalowowolskiego w 2024 r. zaszczepiono 621 dzieci (536 dzieci szczepionką Gardasil 9, 85 dzieci szczepionką Cervarix).

2.3.3. Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

PPIS w Stalowej Woli, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa rejestruje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP), zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne. W 2024 r. zarejestrowano 2 niepożądane odczyny poszczepienne u dzieci w 1 roku życia: pierwszy łagodny po szczepieniu przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, a drugi poważny – po szczepieniu przeciw gruźlicy.

3. Bezpieczeństwo zdrowotne wody

3.1. Jakość wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi

Nadzór nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r., poz. 416) oraz na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r., poz. 757) i rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294). Jednym z kierunków działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzkiego przed szkodliwymi skutkami zanieczyszczeń wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi.

Do oceny jakości wody za 2024 rok wykorzystano wyniki badań próbek wody pobieranych w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi, a także sprawozdania z badań jakości wody prowadzonych przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z uzgodnionymi z PPIS w Stalowej Woli harmonogramami pobierania próbek wody na rok 2024. Badania jakości wody przeznaczanej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej wykonywane były przez producentów wody w laboratoriach zewnętrznych o zatwierdzonym przez organy PIS systemie jakości badań. Próbkę wody do badań laboratoryjnych pobierane były w ustalonych, stałych punktach poboru (zlokalizowanych na sieci wodociągowej i miejscach czerpania wody) z częstotliwością zależną od wielkości produkowanej wody, określoną w załączniku nr 3 do obowiązującego rozporządzenia Ministra

Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w 2024 r. obejmował swoim nadzorem 12 urządzeń do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, z czego 10 spośród nich stanowią wodociągi służące do zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia, tj.:

- 3 wodociągi o produkcji $\leq 100 \text{ m}^3/\text{d}$:
 - wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,
 - wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Hucie Komorowskiej,
 - wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Stalowej Woli,
- 5 wodociągów o produkcji $101\text{-}1000 \text{ m}^3/\text{d}$:
 - wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach,
 - wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,
 - wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie Ruda,
 - wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce,
 - wodociąg dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli,
- 2 wodociągi o produkcji $1001\text{-}10000 \text{ m}^3/\text{d}$:
 - wodociąg dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy,
 - wodociąg dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli,
- 2 podmioty zaopatrujące w wodę:
 - wodociąg dla firm zlokalizowanych na terenie strefy przemysłowej, ujęcie w Stalowej Woli,
 - wodociąg dla SPZZOZ Powiatowego Szpitala Specjalistycznego w Stalowej Woli.

Podstawę powyższych wodociągów sieciowych stanowią ujęcia wód podziemnych.

Skontrolowano 9 wodociągów pod względem stanu sanitarnego oraz wszystkie wodociągi w zakresie oceny jakości wody do spożycia przez ludzi. Kontrole stanu sanitarnego urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę nie wykazały nieprawidłowości.

Według danych pozyskanych od producentów wody, z wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów w 2024 r. korzystało ok. 110 tys. konsumentów. Jednocześnie należy nadmienić, że wodociąg dla firm zlokalizowanych na terenie strefy przemysłowej, ujęcie w Stalowej Woli, zasila zakłady pracy zlokalizowane na obszarze byłej Huty Stalowa Wola (11 tysięcy osób), a wodociąg dla SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli zaopatruje w wodę personel i pacjentów ww. szpitala (ok. 382 osób). Z informacji uzyskanych od właścicieli wodociągów jedyną miejscowością niezwodociągowaną na terenie powiatu stalowowolskiego jest Łążek Chwałowski w gminie Radomyśl nad Sanem, zamieszkiwany przez ok. 96 stałych mieszkańców.

W celu określenia czy spożywana woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzi, pobrano do badań laboratoryjnych 52 próbek w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz 114 w ramach kontroli wewnętrznej, z czego 6 próbek zakwestionowano ze względu na przekroczenia ww. parametrów: bakterie grupy coli (1), ogólna liczba mikroorganizmów w temp. $22\pm 2^\circ \text{C}$ po 72 h (2), mętność (1), stężenia jonów wodoru - pH (1), żelazo, mangan, barwa (1).

W 2024 r. w wodociągu o produkcji wody $\leq 100 \text{ m}^3/\text{d}$ tj. wodociągu dla gminy Bojanów, ujęcie w Hucie Komorowskiej zasilającym w wodę miejscowość Pietropole, w próbce wody pobranej w sierpniu w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono obecność bakterii grupy coli, natomiast w dwóch próbkach wody pobranych we wrześniu i październiku w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez właściciela wodociągu stwierdzono przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. $22\pm 2^\circ \text{C}$ po 72 h.

W sierpniu, po stwierdzeniu w próbce wody obecności bakterii grupy coli PPIS w Stalowej Woli, wszczął z urzędu postępowanie w przedmiotowej sprawie i wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z przedmiotowego wodociągu oraz komunikat informujący ludność pogorszeniu się jakości wody (woda do spożycia oraz celów

higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu) oraz zobowiązał Gminny Zakład Usług Komunalnych w Bojanowie do podjęcia działań naprawczych, mających na celu przywrócenie należytej jakości wody, w zakresie ww. parametru. Producent wody w krótkim czasie podjął szybkie działania naprawcze i początkiem września pobrano kontrolną próbkę wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych. Analiza sprawozdania z badań wody wprawdzie nie wykazała obecności bakterii grupy coli w badanej próbce wody, jednakże stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wygasił prowadzone postępowanie dot. bakterii z grupy coli i wszczął z urzędu postępowanie w sprawie dot. ponadnormatywnego wzrostu ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h oraz wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi (woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu). Jednocześnie, PPIS w Stalowej Woli zobowiązał GZUK w Bojanowie do podjęcia działań naprawczych, mających na celu przywrócenie należytej jakości wody, w zakresie kwestionowanego parametru. Producent wody, w krótkim czasie podjął działania naprawcze i we wrześniu doprowadził jakość wody do wymagań określonych w obowiązującym rozporządzeniu. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wygasił prowadzone postępowanie.

Kolejna analiza sprawozdania z badań próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej w październiku 2024 r., ponownie wykazała ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h. PPIS w Stalowej Woli, końcem października analogicznie do postępowań opisanych powyżej wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie. Producent wody podjął działania naprawcze, następnie przedstawił wyniki badań potwierdzające właściwą jakość wody, w związku z czym PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia z przedmiotowego wodociągu.

Poza tym, w 2 wodociągach o produkcji wody 101-1000 m³/d jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi uległa pogorszeniu w 2024 roku.

Wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem – przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2024 r. w ramach prowadzonego przez PPIS w Stalowej Woli nadzoru sanitarnego nad jakością wody do spożycia oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez właściciela wodociągu, wykazały, że jakość wody, pod względem mikrobiologicznym, chemicznym, organoleptycznym i fizykochemicznym w badanym zakresie, odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294), za wyjątkiem próbki wody pobranej w sierpniu, w której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości manganu, żelaza oraz barwy. Zdarzenie to miało charakter incydentalny, a producent wody w krótkim czasie podjął działania naprawcze i doprowadził jakość wody w zakresie ww. parametrów do obowiązujących wymagań.

Kolejnym wodociągiem w którym jakość wody w 2024 r. nie spełniała obowiązujących norm był wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie wody Ruda – przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2024 r. wykazały, że jakość wody, odpowiadała wymaganiom określonym w obowiązującym rozporządzeniu, za wyjątkiem 1 próbki wody pobranej w kwietniu, w której stwierdzono zbyt niską wartość parametru stężenia jonów wodoru (pH). Przekroczenie to miało charakter incydentalny, co potwierdziły sprawozdania z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej.

Natomiast wodociągi o produkcji wody 1000-10000 m³/d w 2024 r. dostarczały wodę odpowiadającą wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Inne podmioty zaopatrujące w wodę

Wodociąg dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Powiatowego Szpitala Specjalistycznego w Stalowej Woli, zasila w wodę ww. szpital. Z informacji uzyskanych od właściciela wodociągu woda w przedmiotowym wodociągu mieszana jest w proporcjach 50/50, tj. 50% wody pochodzi z wodociągu dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli, a 50% z indywidualnego ujęcia wody zlokalizowanego na terenie szpitala. W próbce wody pobranej z tego wodociągu w listopadzie 2024 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono incydentalne przekroczenie zalecanej wartości parametru mętności. Zarządzający wodociągiem przedłożył sprawozdanie z dodatkowego badania próbki wody, które wykazało, iż jakość wody odpowiadała obowiązującym wymogom.

Podobnie jak w latach ubiegłych, PPIS w Stalowej Woli prowadził nadzór nad jakością wody produkowanej przez tzw. „pakowaczkę” MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli. Częstotliwość pobierania próbek wody do badań wynosiła 12 razy w roku. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne stosowne dla wody konfekcjonowanej. Woda paczkowana jest wykorzystywana zarówno przez mieszkańców Stalowej Woli, jak też ościennych gmin, jedynie w sytuacjach awaryjnych.

Podsumowanie:

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi, PPIS w Stalowej Woli wydał w ubiegłym roku 87 decyzji stwierdzające przydatność wody do spożycia przez ludzi 3 decyzje warunkowe oraz 5 komunikatów o jakości wody. Wydane decyzje o jakości wody w nadzorowanych wodociągach przesyłano do administratorów wodociągów oraz władz samorządowych celem poinformowania o tym jej odbiorców, o czym stanowi art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zgodnie z § 23 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, PPIS w Stalowej Woli i w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody wydał 23 okresowe oceny jakości wody oraz 7 obszarowych ocen jakości wody.

Oceny te zawierały informacje dotyczące spełnienia na nadzorowanym terenie wymagań określonych w ww. rozporządzeniu, w okresie dla którego opracowywana była ocena. Oceny jakości wody przekazywane były właściwemu wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w celu zapoznania się i podjęcia koniecznych działań mających na celu zaopatrzenie konsumentów w wodę właściwej jakości. Ocena obszarowa obejmująca teren powiatu stalowowolskiego, przekazana została do Starosty Stalowowolskiego.

Należy nadmienić, że Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wydał również 4 opinie o jakości wody, w związku z przedłożonymi sprawozdaniami z badań wody pochodzącej z obiektów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną.

3.2. Monitoring bakterii *Legionella* sp. w instalacjach ciepłej wody

W minionym roku kontynuowano nadzór nad czystością mikrobiologiczną wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków pod kątem występowania bakterii *Legionella* sp., ponieważ do zakażenia bakteriami *Legionella* sp. dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu wodno-powietrznego, a czynnikiem sprzyjającym ich rozwojowi i namnażaniu jest temperatura wody w zakresie 20-48° C. Osobami szczególnie narażonymi na zakażenia są chorzy przebywający w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, mieszkańcy domów pomocy społecznej i innych obiektów zamieszkania zbiorowego.

W ramach nadzoru nad jakością wody ciepłej w instalacji wewnętrznej, przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli pobrali do badania 14 próbek wody, tj.: 4 próbki w SP ZZOZ Powiatowego Szpitala Specjalistycznego w Stalowej Woli, ul. Staszica 4, 4 próbki w SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli, ul. Wojska Polskiego 5, 3 próbki z Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego SPZOZ w Stalowej Woli, ul. Dąbrowskiego 5 oraz 3 próbki w Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli, ul. Dmowskiego 2A.

W zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294) badania wody ciepłej wykonały, w ramach kontroli wewnętrznej, podmioty prowadzące działalność leczniczą (lecznictwo zamknięte). W jednej placówce – SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli, ul. Wojska Polskiego 5) w dwóch próbkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp. wskazujące na wysokie skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej na oddziale oraz średnie skażenie ciepłej wody w wannie wirowej. W związku z powyższym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzje nakazujące podjęcie natychmiastowych działań naprawczych polegających na przeglądzie technicznym sieci i sprawdzeniu temperatury wody oraz doprowadzeniu jakości wody ciepłej do wymagań określonych w obowiązującym rozporządzeniu. Właściciel obiektu przedłożył sprawozdania z badań próbek wody ciepłej pobranej w ramach kontroli wewnętrznej po przeprowadzonych działaniach naprawczych. W zbadanych próbkach nie stwierdzono bakterii *Legionella* sp. Następne badania, zgodnie z postępowaniem administracyjnym, wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej zaplanowano na 2025 rok.

Również właściciele miejsc noclegowych z terenu powiatu stalowowolskiego przedłożyli Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Stalowej Woli sprawozdania z badań próbek ciepłej wody użytkowej w zakresie parametru *Legionella* sp. wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. Analiza przedłożonych sprawozdań z badań wykazała, że ciepła woda użytkowa w zakresie parametru *Legionella* sp. spełniała wymagania określone w części A załącznika nr 5 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Ponadto, w 2024 r. związku z wystąpieniem w poprzednim roku ogniska Legionelozy w Rzeszowie i powiecie rzeszowskim, wzmożono nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej oraz podjęto działania mające na celu podniesienie świadomości osób zarządzających obiektami oraz użytkowników ciepłej i zimnej wody. Wystosowano wystąpienia do podmiotów wykonujących działalność leczniczą sprawujących całodobową opiekę w zakresie bezpieczeństwa sanitarnego związanego z wentylacją w szpitalach, do zarządzających hotelami i obiektami świadczącymi usługi noclegowe o konieczności płukania instalacji wody ciepłej oraz prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej w celu ograniczenia możliwości namnażania się bakterii *Legionella* sp. oraz do właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej o prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej w celu ograniczenia możliwości namnażania się bakterii *Legionella* sp. Prowadzono również działania informacyjno-edukacyjne na temat Legionelli w mediach społecznościowych (na stronie internetowej oraz profilu Facebook).

W trakcie kontroli sanitarnych obiektów użyteczności publicznej przypominano o właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. poprzez regularne przeglądy, czyszczenie i dezynfekcje, unikanie stagnacji wody, okresowe przegrzewanie, utrzymanie właściwej temperatury wody. Poza tym, przeprowadzono kampanię informacyjno-edukacyjną w zakresie bezpieczeństwa sanitarnego związanego z wentylacją w szpitalach, skierowaną do podmiotów leczniczych sprawujących całodobową opiekę, ponieważ odpowiednio zaprojektowana, utrzymana oraz drożna wentylacja jest niezbędna do bezpiecznego i komfortowego przebywania ludzi w pomieszczeniach, natomiast nieprawidłowo funkcjonująca wentylacja może być przyczyną negatywnych konsekwencji zdrowotnych.

Dodatkowo, w 2024 roku PPIS w Stalowej Woli skierował pisma/wystąpienia do:

- właścicieli/zarządców obiektów wysokiego ryzyka (2 szpitale, 3 obiektów leczenia zamkniętego, 2 domów pomocy społecznej) w zakresie profilaktyki Legionelli w aspekcie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi nt. zagrożeń z tytułu niewłaściwego utrzymania/eksploatacji instalacji wodociągowych i wentylacyjno-klimatyzacyjnych, przypomniano również o obowiązku wykonywania badań ciepłej wody użytkowej na obecność *Legionella* sp., miejscach pobierania do badań próbek ciepłej wody oraz procedurach postępowania w zależności od wyniku badania bakteriologicznego,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą sprawujących całodobową opiekę w zakresie bezpieczeństwa sanitarnego związanego z wentylacją w szpitalach,
- zarządzających hotelami i obiektami świadczącymi usługi noclegowe o konieczności płukania instalacji wody ciepłej oraz prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej w celu ograniczenia możliwości namnażania się bakterii *Legionella* sp.,
- właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej o prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej w celu ograniczenia możliwości namnażania się bakterii *Legionella* sp.,
- władz samorządowych i spółdzielni mieszkaniowych z informacjami, że na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli <https://www.gov.pl/web/psse-stalowa-wola/sekcja-higiena-komunalna> w zakładce „Fontanny uliczne”, dostępne są informacje które mogą być pomocne w zarządzaniu tego typu obiektami.

3.3. Jakość wody na pływalniach

W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli nadzorował 4 pływalnie kryte:

- Pływalnię Krytą Sport i Rekreacja Stalowa Wola Sp. z o.o., ul. Hutnicza 15, 37-450 Stalowa Wola,
- Pływalnię „RELAX” w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 (dostępną wyłącznie dla pacjentów SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli),
- Pływalnię Szkolną PSP w Stanach ul. Szkolna 8,
- Pływalnię Przedszkola Integracyjnego Nr 12 im. Jana Christiana Andersena w Stalowej Woli ul. KEN 1 (pływalnia uruchomiona 04.03.2024 r.),

oraz Pływalnię Odkrytą Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stalowej Woli przy ul. Hutnicza 15.

Zarządcy pływalni realizowali zapisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1230). Harmonogramy kontroli jakości wody na pływalniach na 2024 rok zostały zatwierdzone przez PPIS w Stalowej Woli i we wszystkich pływalniach badania wody wykonywane były zgodnie z tymi harmonogramami. W nadzorowanych pływalniach skontrolowano zarówno jakość wody w nieckach do kąpieli, wannie do hydromasażu, w systemach cyrkulacji, brodzikach do płukania stóp, jakość ciepłej wody w natryskach, jak i stan sanitarny obiektów. W trakcie kontroli sanitarnych, sprawdzane były następujące zagadnienia: regulamin korzystania z pływalni, zaopatrzenie obiektu w wodę, postępowanie z odpadami komunalnymi, hol z poczekalnią, szatnie odzieży wierzchniej, przebieralnie z szafkami, sanitariaty, prysznice, niecki basenowe i teren wokół nich, sprzęt do nauki pływania, jakość wody w nieckach basenowych (wyniki i zapisy pomiaru parametrów), pomieszczenia na środki chemiczne przeznaczone do uzdatniania, pomieszczenia na środki myjąco-dezynfekujące wraz ze sprzętem do mycia, teren wokół budynku. W skontrolowanych obiektach w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad Pływalnią Krytą Sport i Rekreacja Stalowa Wola Sp. z o.o. przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli w maju pobrali do badań 14 próbek wody, w tym 3 próbki wody (z natrysków z instalacji wewnętrznej wody ciepłej) w kierunku

bakterii *Legionella* sp. – w tym zakresie woda spełniała wymagania określone w obowiązującym rozporządzeniu. Natomiast w dwóch próbkach stwierdzono przekroczenia parametrów: w próbce wody pobranej z wanny do hydromasażu stwierdzono przekroczenie glinu, a w próbce wody pobranej z systemu cyrkulacji niecki basenu małego stwierdzono obecność *Legionella* sp. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wszczął postępowanie administracyjne w tej sprawie. Zarządzający pływalnią podjął szybkie działania naprawcze oraz zlecił wykonanie dodatkowych badań wody w zakresie kwestionowanych parametrów, które potwierdziły zgodność parametrów z obowiązującymi wymaganiami. W związku z powyższym, PPIS w Stalowej Woli umorzył prowadzone postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie.

Natomiast przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych z Pływalni Krytej Sport i Rekreacja Stalowa Wola Sp. z o.o. w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego pływalnią wykazały, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1230), za wyjątkiem trzech próbek wody w których stwierdzono: przekroczenie parametru mętności w wannie do hydromasażu, obecność bakterii *Legionella* sp. w systemie cyrkulacji niecki basenu małego, ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w systemie cyrkulacji wanny wirowej. W każdym z przypadków zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze, a przeprowadzone powtórne badania laboratoryjne próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej wykazały zgodność parametrów z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Wyniki badań z próbek wody pobranych z Pływalni „RELAX” w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 pod względem mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadały wymogom określonym w w/w rozporządzeniu za wyjątkiem 1 próbki wody pobranej z niecki basenowej, w której stwierdzono przekroczenie parametru mętności. Niezwłocznie podjęte działania naprawcze przez zarządzającego pływalnią i ponowne badanie próbki wody potwierdziły zgodność badanego parametru z obowiązującymi wymaganiami. Poza tym, PPIS w Stalowej Woli również sprawuje nadzór nad basenem rehabilitacyjnym (z wodą słoną) znajdującym się na terenie przedmiotowej Pływalni „RELAX”. We wszystkich próbkach wody pobranych do badań laboratoryjnych z basenu rehabilitacyjnego w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej w badanym zakresie nie stwierdzono skażenia mikrobiologicznego.

Nadmienić należy, że w stosunku do Pływalni „RELAX” obowiązywała decyzja PPIS w Stalowej Woli z 2023 r. dot. średniego skażenia instalacji ciepłej wody bakteriami *Legionella* sp. w natryskach pływalni. We wrześniu 2024 r. właściciel pływalni przedłożył do PPIS w Stalowej Woli sprawozdanie z badań próbki wody pobranej (po decyzji). Przeprowadzona analiza sprawozdania wykazała, iż jakość wody w zakresie *Legionella* sp. spełnia obowiązujące wymagania, w związku z czym, PPIS w Stalowej Woli stwierdził wygaśnięcie prowadzonego postępowania.

Również badania próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego Pływalnią Szkolną PSP w Stanach ul. Szkolna 8 potwierdziły, że woda na pływalni spełniała obowiązujące wymagania, za wyjątkiem 6 próbek wody, w których stwierdzono przekroczenia parametrów pH, chloru związanego, zbyt niską wartość potencjału redox, niską zawartość chloru wolnego oraz ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów (w systemie cyrkulacji). Zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze, wyłączył z użytkowania pływalnię, zlecił wykonanie dodatkowych badań

laboratoryjnych wody w zakresie przekroczonych parametrów, które potwierdziły właściwą jakość wody, odpowiadającą wymogom obowiązującego rozporządzenia.

W marcu 2024 r. zaczęła funkcjonować Pływalnia Przedszkola Integracyjnego Nr 12 im. J. Ch. Andersena w Stalowej Woli. Przeprowadzone analizy próbek wody pobranych z pływalni w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej wykazały, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Ponadto, pod nadzorem PPIS w Stalowej znajdowała się Pływalnia Odkryta, wówczas podlegała MOSiR w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15. W 2024 r. ww. pływalnia funkcjonowała od 21.06.2024 r. do 01.09.2024 r. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli w lipcu (po interwencji użytkownika) pobrali do badania 3 próbki wody z Pływalni Odkrytej MOSiR w Stalowej Woli. Analiza sprawozdań z badań ww. próbek wody wykazała obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* w niecce basenu dużego, niecce basenu średniego i niecce basenu małego oraz bakterii *Escherichia coli* w niecce basenu średniego i niecce basenu małego.

W związku z powyższym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą unieruchomienie Pływalni Odkrytej MOSiR w Stalowej Woli, niezwłoczne podjęcie skutecznych działań naprawczych polegających na wyeliminowaniu mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody w ww. nieckach oraz zobowiązał zarządzającego pływalnią do przeprowadzenia badań laboratoryjnych potwierdzających zgodność parametrów mikrobiologicznych z obowiązującymi wymogami. Zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze, a przeprowadzone powtórne badania laboratoryjne próbek wody pobranych z tychże niecek wykazały wyeliminowanie mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody. PPIS w Stalowej Woli stwierdził wygaśnięcie prowadzonego postępowania w tej sprawie postępowanie.

W sierpniu ponownie w ramach kontroli urzędowej pobrano do badań laboratoryjnych 6 próbek wody z pływalni. W próbkach wody pobranych z niecki basenu dużego oraz z jego systemu cyrkulacji stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości chloroformu. Natomiast w próbkach wody pobranych z niecki basenowej małej i z niecki basenowej średniej (nie będące pływalnią, znajdujące się na terenie Pływalni Odkrytej MOSiR), stwierdzono obecność *Pseudomonas aeruginosa*. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą wyłączyć z użytkowania nieckę basenu średniego oraz nieckę basenu małego na Pływalni Odkrytej MOSiR w Stalowej Woli, podjąć niezwłocznie skuteczne działania naprawcze polegające na wyeliminowaniu mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody w ww. nieckach oraz zobowiązał zarządzającego pływalnią do przeprowadzenia badań laboratoryjnych potwierdzających zgodność parametru mikrobiologicznego z obowiązującymi wymogami.. Zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze, a przeprowadzone powtórne badania laboratoryjne próbek wody pobranych w ww. punktach poboru, wykazały wyeliminowanie mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody. PPIS w Stalowej Woli stwierdził wygaśnięcie prowadzonego postępowania.

W ubiegłym roku, PPIS w Stalowej Woli wydał 4 zbiorcze oceny informujące o jakości wody na pływalniach i o spełnieniu wymagań określonych w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1230). Podstawą wydania ww. zbiorczych ocen była analiza:

- parametrów jakości wody na pływalniach ocenionych na podstawie wymagań, o których mowa w § 3 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia,
- wyników badań laboratoryjnych próbek wody wykonanych w ramach kontroli urzędowej przez PPIS w Stalowej Woli,
- wyników badań laboratoryjnych próbek wody wykonanych przez zarządzającego pływalnią,

- zakresu i częstotliwości wykonywanych badań wody na pływalniach przez zarządzającego oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz.

3.4. Jakość wody w miejscach wykorzystywanych do kąpeli

Zgodnie z ustawą Prawo wodne możliwe jest utworzenie miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli, które mogą funkcjonować przez okres nie dłuższy niż 30 kolejnych dni w roku kalendarzowym, w przypadku, gdy utworzenie kąpieliska nie jest uzasadnione.

W roku 2024 PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór sanitarny nad 6 miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli:

- „NASZE PIASKI I”, ul. Podlesie 0, 37-403 Pysznica (02.07.-31.07.2024 r.),
- „RYBAKÓWKA I”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznica (02.07.- 31.07.2024 r.),
- „Zalew I” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (01.07.-28.07.2024 r.),
- „NASZE PIASKI II”, ul. Podlesie 0, 37-403 Pysznica (01.08.-30.08.2024 r.),
- „RYBAKÓWKA II”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznica (01.08.-30.08.2024 r.),
- „Zalew II” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (30.07.-27.08.2024 r.).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli każdorazowo po otrzymaniu wyników badań z kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatorów ww. miejsc dokonywał bieżącej oceny jakości wody i w 2024 r. wydano 12 takich ocen, stwierdzających przydatność wody do kąpeli w ww. miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli – jakość wody spełniała wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 roku w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. poz. 255). Bieżące oceny jakości wody wydawane przez PPIS w Stalowej Woli były dostępne na w/w tablicy informacyjnej organizatora miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli, na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli oraz w serwisie kąpieliskowym <https://sk.gis.gov.pl/>.

W 2024 roku PPIS w Stalowej Woli skierował pisma/wystąpienia do:

- władz samorządu terytorialnego – przypominające o obowiązkach gmin wynikających z art. 4 ustawy z dnia 18.08.2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. 2023 r. poz. 714),
- władz samorządu terytorialnego – w ramach działań edukacyjnych i promocyjnych, w celu propagowania utworzenia kąpielisk na swoim terenie,

4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano na terenie powiatu stalowowolskiego 258 obiektów użyteczności publicznej z 509 znajdujących się w ewidencji oraz 11 środków transportu.

Kontrolą objęto:

- Ustępy publiczne i ogólnodostępne – wg ewidencji 15, z czego skontrolowano 4;
- Pływalnie kryte – wg ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 4;
- Pływalnie odkryte – wg ewidencji 1, skontrolowano 1;
- Domy pomocy społecznej – wg ewidencji 2 obiekty, skontrolowano 2;
- Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej – wg ewidencji 7 – skontrolowano 3;
- Noclegownie dla bezdomnych - wg ewidencji 1 – skontrolowano 1;
- Hotele – wg ewidencji 3, skontrolowano 1;
- Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – w ewidencji znajduje się 21 obiektów, skontrolowano 7 obiektów;
- Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 121, skontrolowano 90;
- Zakłady kosmetyczne – wg ewidencji 115, z czego skontrolowano 70;
- Zakłady tatuażu w ewidencji 9, skontrolowano 4;
- Zakłady odnowy biologicznej – wg ewidencji 18, z czego skontrolowano 10 zakładów;

- Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu – w ewidencji 16 zakładów, z czego skontrolowano 14;
- Dworce autobusowe oraz przystanki PKS – wg ewidencji 44, skontrolowano 13;
- Tereny rekreacyjne – wg ewidencji 99, z czego skontrolowano 24;
- Cmentarze – wg ewidencji 1, skontrolowano 1;
- Domy przedpogrzebowe – wg ewidencji 6, skontrolowano 2;
- Inne obiekty – w ewidencji 26 (obiekty i urządzenia użyteczności publicznej np.: kina, hale sportowe, targowisko, zakłady pralnicze), skontrolowano 6 obiektów;
- Samochody do przewozu zwłok i szczątków – w ewidencji 13, skontrolowano 2 samochody;
- Samochody do przewozu bielizny – w ewidencji 12, skontrolowano 4 samochody;
- Samochody do przewozu chorych – skontrolowano 5.

W skontrolowanych ww. grupach obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości (za wyjątkiem przekroczeń mikrobiologicznych w wodzie na pływalniach opisanych w pkt 3.3.).

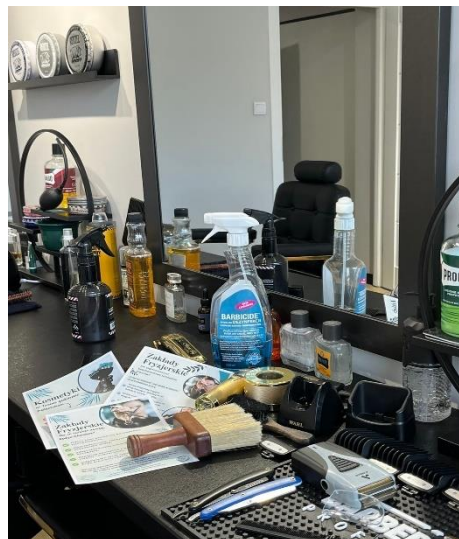
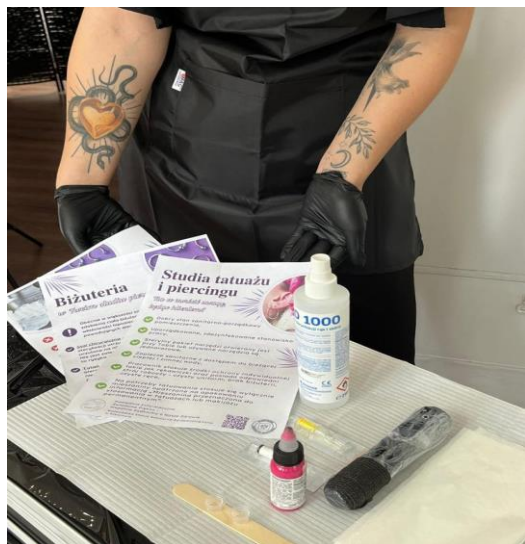
W 2024 r. do PPIS w Stalowej Woli wpłynęły dwie anonimowe interwencje na obecność insektów (pluskwy, karaluchy) w Noclegowni dla bezdomnych mężczyzn oraz w hali Dworca Autobusowego w Stalowej Woli. Przeprowadzone kontrole sanitarne w ww. obiektach nie potwierdziły obecności insektów. Zarządzający obiektami zlecieli przeprowadzenie zabiegów dezynsekcji firmom specjalistycznym, a protokoły z tych czynności przedłożyli PPIS w Stalowej Woli.

Najliczniejszą grupą obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym są obiekty branży beauty: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług tj. fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej. Na koniec 2024 r. w ewidencji znajdowało się 279 ww. zakładów. W stosunku do lat ubiegłych stan techniczny zakładów kosmetycznych, fryzjerskich, zakładów odnowy biologicznej/klubów fitness, solarium systematycznie się poprawia. Nowo otwierane zakłady są przestrzenne i funkcjonalne, wyposażone w nowoczesny sprzęt i urządzenia, oferujące coraz to nowsze zabiegi kosmetyczne. Wszystkie skontrolowane zakłady kosmetyczne, fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne oraz salony tatuażu posiadały opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Nadmienić należy że, prowadzenie bieżącego nadzoru nad obiektami z branży beauty nadal utrudniał brak szczegółowych przepisów prawnych, określających wymagania higieniczno-sanitarne, jakim powinny one odpowiadać. Niemniej jednak, ze względu na potencjalne zagrożenia i ryzyko zakażeń, na jakie narażeni byli klienci i pracownicy, bieżący nadzór sanitarny nad przedmiotowymi zakładami był sprawowany w oparciu o przepisy ogólne, tj. ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Właściciele/pracownicy zakładów, w których była prowadzona sterylizacja narzędzi w zakładzie, sprawdzali skuteczność procesów sterylizacji wskaźnikami fizycznymi i chemicznymi 1 raz na cykl oraz biologicznymi poprzez wykonywanie testów Sporal A – 1 raz w miesiącu. W zakładach, w których były świadczone usługi z wykorzystaniem sterylnych narzędzi wielokrotnego użytku, prowadzone były rejestry potwierdzające ciągłość sterylizacji z zapisami: data sterylizacji, ilość pakietów i rodzaj narzędzi, podpis osoby wykonującej sterylizację. W rejestrach przy odpowiedniej dacie sterylizacji wklejane były wskaźniki z pakietów, potwierdzające prawidłowy przebieg procesu sterylizacji.

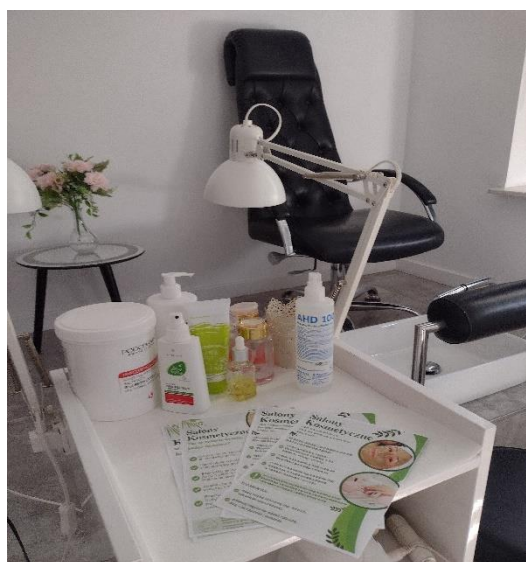
Od marca 2024 r. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie rozpoczęła Kampanię „Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie” dotyczącą promowania właściwych zasad higieny w salonach świadczących usługi: fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne; kosmetyczne, tatuażu czyli szeroko rozumianej branży beauty.

Celem Kampanii było zwrócenie uwagi klientów na ryzyko towarzyszące zabiegom wykonywanym w nieprzystosowanych do tego warunkach lub przy niewłaściwym

postępowaniu osób świadczących usługi upiększające oraz podniesienie wiedzy osób przygotowujących się do wykonywania zawodu w branży beauty. Jednocześnie podniesienie poziomu wiedzy pracowników zakładów branży beauty o konsekwencjach zagrażających zdrowiu klientów w wyniku niewłaściwego stosowania procedur higienicznych, dezynfekcji, sterylizacji czy utylizacji odpadów. W ramach Kampanii Informacyjnej "Świadome Piękno – Wspólnie Zadbajmy o Nasze Zdrowie", przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli przeprowadzili w 157 obiektach branży beauty działania dotyczące promowania właściwych zasad higieny. Ponadto, w przedmiotowych zakładach, pozostawiono materiały (plakaty, ulotki, broszury – opracowane przez WSSE w Rzeszowie), dedykowane konkretnej branży.

Zdjęcia 1, 2: Kampania „Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie” w zakładach branży beauty na terenie powiatu stalowowolskiego

Zdjęcia 3, 4: Kampania „Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie” w zakładach branży beauty na terenie powiatu stalowowolskiego

W ubiegłym roku PPIS w Stalowej Woli również pozytywnie zaopiniował 16 procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w zakładach świadczących usługi w zakresie pielęgnacji i upiększania ciała, w trakcie których może dochodzić do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich.

Kontrole solariów prowadzono w oparciu o przepisy ustawy z 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium, zwracając uwagę na ochronę ludzi przed

szkodliwym oddziaływaniem promieniowania ultrafioletowego. Sprawdzano m.in. obowiązek umieszczania w miejscu udostępniania solarium czytelnej i widocznej informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia, przestrzeganie zakazu reklamy i promocji usług. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2024 roku, w ramach sprawowanego nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wydał 45 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok/szczątków ludzkich, 32 postanowień dot. wyrażenia zgody na sprowadzenie zwłok z zagranicy oraz przeprowadzał kontrole sanitarne w zakresie nadzoru nad przeprowadzaniem ekshumacji.

Ponadto, w nawiązaniu do zdarzenia drogowego które miało miejsce 18 października 2024 r. w Stalowej Woli na ul. Staszica w wyniku którego z karawanu (spoza powiatu stalowowolskiego) wypadły na ulicę zwłoki kobiety, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wystosował do zakładów pogrzebowych posiadających karawany wystąpienia w których przypomnieli o zapewnieniu właściwych wymagań technicznych i sanitarnych środków transportu drogowego przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz polecił podjęcie działań zapobiegawczych, aby taka sytuacja nie miała miejsca, a przewóz zwłok i szczątków odbywał się w warunkach zapewniających bezpieczeństwo ich przewozu.

We wszystkich skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli prowadzili nadzór nad przestrzeganiem przepisów wynikających z ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. Kontrolowane obiekty umieszczały w widocznych miejscach oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia (w tym również wyrobów elektronicznych), powyższy zakaz był przestrzegany.

5. Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

5.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W roku 2024 według prowadzonego rejestru zakładów, pod nadzorem PPIS w Stalowej Woli znajdowało się 947 zakładów zajmujące się produkcją i obrotem żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym :

- 114 zakładów produkcji żywności (5 wytwórni lodów, 8 automatów do lodów, 7 piekarni, 9 ciastkarni, 2 przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 1 wytwórnia makaronów, 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 60 producentów związanych z działalnością rolniczą, 8 producentów żywności w warunkach domowych, 10 innych wytwórni żywności),
- 507 zakładów obrotu żywnością (261 sklepów spożywczych, w tym 19 supermarketów oraz 14 kiosków, 39 aptek, 32 magazyny hurtowe, 47 obiektów ruchomych i tymczasowych, 1 importer środków spożywczych, 51 środków transportu i 62 inne obiekty obrotu żywnością),
- 293 zakłady żywienia zbiorowego (180 żywienia otwartego, 113 żywienia zamkniętego),
- 6 zakładów usług cateringowych,
- 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 26 obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (3 hurtownie i 23 sklepy).

Kategoria zakładu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba mandatów / kwota	Liczba pobranych próbek / liczba zdyskwalifikowanych
Zakłady produkcyjne	114	40	2 / 400 zł	21 / 0
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	180	81	6 / 900 zł	5 / 0
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	113	46	-	5 / 0
Zakłady obrotu żywnością	507	203	19 / 3350 zł	187 / 5
Zakłady usług cateringowych	6	6	2/300 zł	0
Wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	1	1	-	1
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	26	2	-	2
RAZEM	947	379	29 / 4950 zł	221 / 5

Tabela 9: Dane statystyczne dot. realizacji zadań w zakresie nadzoru nad zakładami produkcyjnymi i wprowadzającymi do obrotu żywność oraz materiały i wyroby do kontaktu z żywnością w 2024 r.

5.2. Ogólna ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów

W 2024r. skontrolowano 379 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 602 kontrole, w tym 141 kontroli interwencyjnych (w związku ze zgłoszeniami klientów i konsumentów oraz w ramach systemu RASFF).

W 2024r. do SHŻiŻ PSSE w Stalowej Woli wpłynęło 46 interwencji (potwierdzonych 11), zgłoszonych anonimowo lub z podaniem danych personalnych (głównie pocztą elektroniczną i telefonicznie), z czego:

- 3 zostały przesłane do wiadomości i wykorzystania służbowego do Inspekcji Weterynaryjnej – jedna dot. produkcji wyrobów garmazeryjnych z nieświeżego mięsa, w niewłaściwych warunkach sanitarnych (dot. zakładu nadzorowanego przez PLW w Stalowej Woli), druga dot. produkcji wyrobów mięsnych w niewłaściwych warunkach sanitarnych, a trzecia dot. stwierdzenia pleśni w przetworach rybnych,
 - 1 przesłano do Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, dot. sprzedaży niewłaściwej jakości karmy dla zwierząt,
 - 1 przesłano do PPIS w Nisku, zgodnie z właściwością miejscową, dot. supermarketu nadzorowanego przez tamtejszego Inspektora,
 - 1 przesłano do PPIS w Sandomierzu, zgodnie z właściwością miejscową, dot. gospodarstwa rolnego położonego na terenie nadzorowanym przez tamtejszego Inspektora.
- W związku ze zgłoszonymi interwencjami pracownicy SHŻiŻ przeprowadzili 44 kontrole, które dotyczyły nw. uchybień (wytłuszczone liczby to ilość zgłoszeń):
- sprzedaży żywności przeterminowanej – 7 (4 potwierdzone),
 - niewłaściwej jakości środków spożywczych: mięsa, wędlin, przetworów rybnych, wyrobów ciastkarskich, lodów z automatu, przygotowywanych dań, czekolad, soków dla dzieci, wody mineralnej, owoców i warzyw, jaj – 13 (niepotwierdzone),
 - nieprzestrzegania higieny przez personel podczas przygotowywania, sprzedaży środków

- spożywczych – 5 (1 potwierdzona),
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w zakładzie – 4 (1 potwierdzona),
- problemów zdrowotnych po spożyciu żywności przygotowywanej w zakładach – 4 (w 1 zakładzie stwierdzono nieprawidłowości),
- niewłaściwych warunków przechowywania żywności – 4 (1 potwierdzona),
- prowadzenia nielegalnych usług gastronomicznych i cateringu – 1 (niepotwierdzona),
- nieprzestrzeganie zakazu wprowadzania psów do sklepu – 1 (niepotwierdzona),
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu zakładów – 2 (2 potwierdzone),
- sprzedaży na placu targowym żywności, jaj, przetworów owocowych, olejów niewiadomego pochodzenia – 2 (1 potwierdzona),
- zaniedbań dyrekcji żłobka w sprawie prowadzonej dokumentacji – 1 (niepotwierdzona),
- podawania dzieciom w prywatnej szkole językowej owoców i przekąsek bez stosownych dokumentów/zezwoleń – 1 (nie stwierdzono takiej działalności).

Za stwierdzone podczas kontroli zaniedbania higieniczno-sanitarne, wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, niestosowanie się do procedur opartych na zasadach systemu HACCP nałożono 29 mandatów karnych na kwotę 4 950 zł.

Rodzaj zakładów/obiektów*	Stwierdzone nieprawidłowości	Decyzje	Mandat karny (ilość, kwota)
Supermarkety – 3	– sprzedaż artykułów spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości, – niewłaściwe przechowywanie artykułów spożywczych, – personel nie stosuje się do obowiązującej dokumentacji systemu HACCP	3 – opłatowe	1 – 250 zł 1 – 200 zł 1 – 150 zł
Sklepy spożywcze – 4	– sprzedaż artykułów spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia , – personel sklepów nie stosuje się do obowiązującej dokumentacji systemu HACCP, – brak prowadzonych zapisów z systemu HACCP, – brak aktualnych orzeczeń dla celów sanitarno-epidemiologicznych	4 – opłatowe 1 – nakazująca wycofanie z obrotu	1 – 250 zł 1 – 150 zł 1 – 100 zł 1 – 200 zł
Zakłady małej gastronomii – 1	– niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny: brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze oraz sprzęt używany w zakładzie, – opakowania jednorazowego użycia niezabezpieczone przed zanieczyszczenia-mi z zewnątrz, – brak płynu do dezynfekcji powierzchni kontaktujących się z żywnością	1 – opłatowa	1 – 250 zł
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego restauracje – 1	– nieprzestrzeganie przez personel higieny oraz procedur HACCP	1 – opłatowa	1 – 100 zł
Obiekty ruchome, tymczasowe – 2	– nie okazano orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno epidemiologicznych oraz zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów	2 – opłatowe	-

Tabela 10: Dane dotyczące potwierdzonych interwencji w 2024 r.

W prowadzonym w 2024 r. postępowaniu administracyjnym wydano 367 decyzji administracyjnych, w tym 3 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego oraz 4 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu żywności zgłoszonej w ramach systemu RASFF i żywności przeterminowanej. Pozostałe 360 decyzji to decyzje: opłatowe, decyzje bezwarunkowego i warunkowego zatwierdzenia zakładu, decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów, wygaśnięcia i zmiany terminu wykonania zarządzeń. Dodatkowo PPIS wydał 160 zaświadczeń sanitarnych/świadczeń wolnej sprzedaży dla napojów energetycznych przeznaczonych na eksport do państw trzecich.

Jednym z zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy również pobieranie próbek do badań laboratoryjnych. W 2024 roku pobrano do badań laboratoryjnych 221 próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym 14 w związku z wniesionymi interwencjami. Z pobranych do badań próbek, 5 uległo zakwestionowaniu – mięso mielone schłodzone z fileta z piersi kurczaka, wyprodukowane dla sieci Lidl. We wszystkich pięciu przebadanych próbkach ww. mięsa wykryto obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella* – przesłano informację do właściwie terenowo Powiatowego Lekarza Weterynarii. Ponadto, kwestionowane mięso zostało zgłoszone do systemu RASFF powiadomieniem informacyjnym w celu zwrócenia uwagi.

Każdorazowo, o wynikach badań informowano podmioty u których pobrano próbki.

5.3. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad zakładami żywienia zbiorowego typu otwartego

W 2024 roku skontrolowano 81 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego ze 180 objętych nadzorem, co stanowiło 45 % obiektów nadzorowanych. Przeprowadzono w nich ogółem 130 kontroli sanitarnych, w tym 11 kontroli w związku ze zgłaszanymi interwencjami. W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości nałożono na podmioty prowadzące w nich działalność 6 mandatów karnych na kwotę 900 zł, w tym 2 na 400 zł w zakładach małej gastronomii.

Stwierdzone nieprawidłowości za które nałożono mandaty karne (w nawiasach podano liczbę zakładów, w których stwierdzono opisaną nieprawidłowość):

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu, nieprzestrzeganie zasad higieny (3),
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych (2),
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu oraz brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych (1),
- niestosowanie się personelu do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP (6).

5.4. Stan sanitarny środków transportu żywności

Pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia PSSE, w ramach nadzoru nad środkami transportu przewożącymi żywność, skontrolowali w 2024 r.:

- **33** samochody (które w świetle przepisów prawnych są częścią zakładów produkcyjnych), w tym 26 transportujących posiłki, 7 przewożących pieczywo i wyroby ciastkarskie oraz artykuły spożywcze w opakowaniach jednostkowych producenta,
- **3** środki transportu przewożące środki spożywcze podczas przeprowadzonych kontroli granicznych.

Przeprowadzone kontrole środków transportu nie wykazały nieprawidłowości.

5.5. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad sklepami wielkopowierzchniowymi

W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli obejmował swoim nadzorem 19 supermarketów, z których 18 zostało skontrolowanych. Przeprowadzono w nich łącznie 56 kontroli, w tym 23 kontrole dotyczyły działań, w związku z pismem PPWIS z dnia 23.04.2023 r., znak: SŻ.9011.1.43.

2024.EB, dot. identyfikowalności wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, warunków sprzedaży i przechowywania żywności (zwłaszcza zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego), terminowości wprowadzanego do obrotu asortymentu oraz dotyczyły pobrania prób do badań laboratoryjnych. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w odniesieniu do identyfikowalności wprowadzanych do obrotu środków spożywczych. Natomiast za stwierdzone nieprawidłowości, tj. sprzedaż artykułów spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości, niewłaściwe przechowywanie artykułów spożywczych (w miejscu nasłonecznionym, niezgodnie z deklaracją producenta), personel nie stosował się do zapisów obowiązującej dokumentacji systemu HACCP, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 600 zł. Poza tym, w skontrolowanych supermarketach pobrano do badań laboratoryjnych wymienione poniżej próbki żywności wprowadzanej do obrotu z krajów UE lub spoza UE :

- 1 próbka (desery) w kierunku zawartości substancji dodatkowych (substancje słodzące) oraz znakowania i organoleptyki,
- 1 próbka paluszków krabowych w kierunku zawartości substancji dodatkowych (barwniki) oraz znakowania i organoleptyki,
- 3 próbki czekolady w kierunku zanieczyszczeń biologicznych,
- 1 próbka migdałów w kierunku zawartości mikotoksyn: Aflatoksyna B1, Aflatoksyna B2, Aflatoksyna G1, Aflatoksyna G2, Aflatoksyny (suma B1, B2, G1, G2) oraz znakowania, organoleptyki, zanieczyszczeń biologicznych i zanieczyszczenia fizycznych,
- 2 próbki (ryby, owoce morza) w kierunku zawartości metali szkodliwych dla zdrowia,
- 18 próbek w kierunku zawartości histaminy (tuńczyk w oleju roślinnym, konserwy rybne sterylizowane oraz krewetki białe surowe)
- 2 próbki ziaren słonecznika w kierunku pozostałości pestycydów oraz znakowania, organoleptyki, zanieczyszczeń biologicznych i zanieczyszczenia fizycznych.

Żadna z ww. próbek nie uległa zakwestionowaniu w zakresie zbadanych parametrów.

5.6. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów oraz zatrucia grzybami

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest sprawowanie bieżącego nadzoru nad przetwórstwem oraz obrotem grzybami: świeżymi, mrożonymi, suszonymi, uprawnymi oraz rosnącymi w warunkach naturalnych (dziko rosnącymi). W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli obejmował nadzorem jeden zakład produkcyjny zajmujący się skupem i przetwórstwem grzybów dzikorosnących. Zakład ten został skontrolowany, przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Pobrano w nim do badań laboratoryjnych w kierunku skażeń promieniotwórczych 1 próbkę grzybów świeżych (podgrzybek brunatny). Próbka nie uległa zakwestionowaniu.

Dodatkowo, przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli informowali społeczeństwo o możliwości bezpłatnej oceny grzybów rosnących w warunkach naturalnych przez uprawnionych klasyfikatorów grzybów w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli (umieszczając na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli, na tablicy ogłoszeń znajdującej się w holu budynku Stacji oraz podczas imprez plenerowych).

Podobnie jak w latach ubiegłych, pracownicy PSSE w Stalowej Woli posiadający uprawnienia klasyfikatorów grzybów, prowadzili konsultacje w zakresie gatunkowej oceny przydatności do spożycia zebranych surowych grzybów leśnych. I tak, w 2024 r. przeprowadzono 14 takich ocen grzybów dostarczonych do naszej Stacji przez indywidualnych zbieraczy. Ocenione gatunki to: borowik szlachetny, borowik ceglastopory, maślak zwyczajny, maślak sitarz, czubajka kania, borowik amerykański, maślarz ziarnisty, podgrzybek brunatny, podgrzybek zajęczek. Dodatkowo, podczas każdej oceny udzielano porad dot. prawidłowego zbierania grzybów oraz przekazywano informacje na temat zagrożeń związanych ze zbieraniem grzybów niejadalnych i trujących. W okresie sprawozdawczym nie odnotowano zatruć pokarmowych po spożyciu grzybów.

Prowadzono również działalność edukacyjno-oświatową. W 2024 roku pracownicy PSSE w Stalowej Woli uczestniczyli w 4 imprezach plenerowych:

- „Festiwal lasu” w Lipie (22.06.2024 r.),
- „V Lasowiacki Festiwal Pierogów” w Stalowej Woli (07.07.2024 r.),
- „IV Festiwal Kultury Lasowiackiej” Rynek w Rozwadowie (28.07.2024 r.),
- „Weekend dla Zdrowia MIASTECZKO PROFILAKTYCZNE” w Stalowej Woli (08.09.2024 r.).

Podczas ww. imprez pracownicy PSSE w Stalowej Woli zorganizowali wystawę „Poznaj grzyby – unikniesz zatrucia”. Prezentowane na wystawie makieta grzybów cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem uczestników imprez. Celem wystawy było upowszechnienie wiedzy na temat grzybów jadalnych, niejadalnych trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania.

5.7. Kontrole zakładów w okresie zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży

Podczas ferii zimowych w okresie od 29 stycznia do 11 lutego 2024 r. skontrolowano warunki produkcji żywności w trzech zakładach, gdzie dzieci przebywały na półkoloniach oraz w 2 restauracjach, które przygotowywały i dostarczały posiłki dla dzieci przebywających na półkoloniach. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień sanitarnych.

Natomiast w ramach wypoczynku letniego w okresie od 24 czerwca do 31 sierpnia 2024 r. szczególnym nadzorem objęto miejsca żywienia dzieci i młodzieży przebywających na koloniach i półkoloniach oraz zakłady gastronomiczne, automaty do produkcji lodów i wytwórnie ciast. W związku z tym, skontrolowano: 12 zakładów małej gastronomii, 8 restauracji, 1 automat do lodów, 1 ciastkarnię, 1 obiekt ruchomy (food truck) podczas imprezy masowej, 1 punkt wydawania posiłków w ośrodku wypoczynku dzieci i młodzieży. W jednym obiekcie (restauracji) stwierdzono nieprzestrzeganie przez personel higieny przy obsłudze klientów oraz procedur HACCP, za co nałożono mandat karny na kwotę 100 zł, w pozostałych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.8. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli otrzymał 39 powiadomień o produktach niebezpiecznych niespełniających obowiązujących przepisów prawa i mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia konsumentów, które trafiły do obiektów na terenie powiatu stalowowolskiego, z czego 37 powiadomień dotyczyło środków spożywczych, natomiast 2 – dotyczyły materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

W związku z tym, przeprowadzono 97 kontroli mających na celu ustalenie, czy produkty będące przedmiotem otrzymanych powiadomień w systemie RASFF znajdują się w obrocie na terenie powiatu stalowowolskiego. W wyniku kontroli w 7 obiektach stwierdzono w obrocie produkty będące przedmiotem powiadomień, które wycofano ze sprzedaży i zabezpieczono postanowieniem o nakazie zabezpieczenia środka spożywczego.

Wycofane produkty to:

- Loyd Madras herbata czarna liściasta łamana, w której stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów (4 opakowania),
- chałka sezamowa o smaku waniliowym (62 opakowania), chałka sezamowa o smaku kakaowym (60 opakowań), w których stwierdzono obecność bakterii Salmonella w 25 g produktu,
- krewetki obrane z maślano-cytrynowym sosem chili (9 opakowań), w których stwierdzono przekroczenie zawartości fosforanów,
- Herbapol herbatka Fix rumiankowo-koperkowa (2 opakowania), w których wykryto alkaloidy pirolizydynowe,

- kmin rzymski mielony (25 opakowań), w którym stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych.

Wycofane produkty zostały zwrócone do dostawców. W pozostałych przypadkach w wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w sprzedaży środków spożywczych będących przedmiotem powiadomień, ponieważ zostały one w ramach działań własnych wycofane z obrotu i zwrócone do dostawców lub przekazane do utylizacji.

Ponadto, w 2024 r. PPIS w Stalowej Woli zgłosił do system RASFF 1 powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi dot. wykrycia obecności *Salmonella* spp. w 25 g, w pięciu próbkach mięsa mielonego schłodzonego z fileta z piersi kurczaka, wyprodukowanego dla sieci Lidl. Ww. próbki zostały pobrane do badania w ramach urzędowej kontroli żywności zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Planie pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 roku”.

5.9. Wybrane zagadnienia nadzoru nad zakładami żywienia zbiorowego typu zamkniętego

5.9.1. Kontrole bloków żywienia w całodobowych podmiotach leczniczych

W 2024 r. pod nadzorem PPIS w Stalowej Woli znajdowało się 5 zakładów opieki zdrowotnej prowadzących żywienie pacjentów, w tym 2 prowadzące żywienie we własnym zakresie i 3 prowadzące żywienie w systemie cateringowym. W 2024r. oceniono jakość żywienia pacjentów w 2 szpitalach prowadzącym żywienie we własnym zakresie oraz w 1 prowadzącym żywienie pacjentów w systemie cateringowym. We wszystkich skontrolowanych zakładach dokonano ocen stanu żywienia pacjentów na podstawie „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów”, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego.

Podczas kontroli bloku żywienia w SP ZZOZ w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli ul. Staszica 4 (produkcja posiłków na miejscu) przeprowadzono ocenę jadłospisu dekadowego wg ww. arkusza oceny, jadłospis otrzymał 27,3 pkt na 34 możliwe, w związku z czym żywienia pacjentów oceniono jako „zadowalające”. W szpitalu tym pobrano również próbkę posiłku obiadowego do badań laboratoryjnych na wartość kaloryczną oraz zawartość składników odżywczych – próbka nie uległa zakwestionowaniu.

Również w Szpitalu Specjalistycznym „SANUS” Sp. z o. o. ul. Wojska Polskiego 5, 37-450 Stalowa Wola, żywienia pacjentów oceniono jako „zadowalające”. W trakcie przeprowadzonej kontroli bloku żywienia (produkcja posiłków na miejscu) przeprowadzono ocenę jadłospisu dekadowego – jadłospis otrzymał 29,4 pkt na 34 możliwe. Ponadto, podczas tej kontroli stwierdzono nieprawidłowości dot. stanu technicznego (niesprawne okapy, wyciągi gastronomiczne) – przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie ww. nieprawidłowości technicznych.

Poza tym, oceniono w taki sam sposób żywienie pacjentów w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, gdzie posiłki dostarczane są w systemie cateringowym. Jadłospis dekadowy otrzymał 28,2 pkt na 34 możliwe, więc żywienia pacjentów także oceniono jako zadowalające.

5.9.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty

Podczas kontroli bloków żywienia w jednostkach systemu oświaty dokonano oceny żywienia na podstawie arkusza „Ocena prawidłowości wdrożenia zasad żywienia w odniesieniu do stosowanych jadłospisów (zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r.)”. W 2024 roku przeprowadzono 11 takich ocen w stołówkach szkolnych (w tym 4 w stołówkach szkolnych w systemie cateringowym) oraz 11 ocen w stołówkach przedszkolnych (w tym 3 w systemie cateringowym) – oceny prawidłowe.

Ponadto, w 1 sklepiku szkolnym sprawdzono zgodność oferowanej do sprzedaży żywności z wymaganiami ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia – nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku pobrano 4 próbki posiłków obiadowych do badań na wartość kaloryczną i zawartość składników odżywczych w stołówkach szkolnych (próbki niekwestionowane).

5.10. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności obowiązkowo wzbogacanej

Nadzór sanitarny w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety sprawowany przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z ustawowymi kompetencjami, obejmuje zarówno produkcję, jak i dystrybucję tych produktów. W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór nad zakładem produkcyjnym „Q-Bev” w Stalowej Woli, sporadycznie zajmujący się produkcją suplementów diety w postaci napojów oraz przeprowadzał kontrole miejsc wprowadzania do obrotu suplementów diety (apteki, sklepy spożywcze i inne miejsca obrotu żywnością), a także kontrole sprzedaży internetowej. Zakres kontroli obejmował: warunki produkcji, skład, prezentację i reklamę, ocenę znakowania, w tym znajdujących się na opakowaniach oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2024 r. oceniono znakowanie 10 suplementów diety – nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie oraz pobrano do badań laboratoryjnych 7 próbek suplementów diety, w tym:

- 2 próbki suplementów diety zawierających suszone wodorosty morskie w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia,
- 2 próbki suplementów diety w kierunku zawartości witamin i innych składników żywieniowych,
- 2 próbki suplementów diety w kierunku zawartości kofeiny, znakowania i organoleptyki,
- 1 próbkę suplementu diety w kierunku: witaminy i inne żywieniowe: omega 3, omega 6, omega 9.

Pobrane próbki nie uległy zakwestionowaniu w zakresie badanych parametrów.

W ramach sprawowanego nadzoru nad wprowadzonymi do obrotu suplementami diety podejmowano dodatkowe działania w niżej wymienionych obszarach:

- naruszającej przepisy prawa żywnościowego reklamie suplementu diety pn. Desparazil, sprzedawanego za pośrednictwem stron internetowych,
- wprowadzania do obrotu suplementów diety zawierających w swoim składzie substancje niedozwolone *johimbinę* oraz *ibutamoren*, wprowadzane do obrotu za pośrednictwem stron internetowych,
- wprowadzania do obrotu suplementu diety pn. *Himalaya Liv 52* – przeglądanie internetowych platform handlowych oraz sklepów internetowych, prowadzonych przez przedsiębiorców z terenu powiatu stalowowolskiego,
- naruszającej przepisy prawa żywnościowego dystrybucji oraz reklamie suplementów diety pn.: *Mieloguard*, *Mieloguard Glyco*, *Mieloguard Move*, *Urydynox*, *Fibrotin*, *Cogninerv*, *Revitanerw*, *NeuraxBiotic Zen*, *Mononerw*, *Fosydyna*, *ALA-nerv ON*, *Alfarydyn*, *Neurocytal* – oferowanych do sprzedaży w Internecie.

Ponadto, w 2024 roku pobrano do badań 15 próbek żywności dla określonych grup, w tym:

- 1 próbkę produktu dla niemowląt i małych dzieci w kierunku obecności organizmów modyfikowanych genetycznie GMO oraz znakowania i organoleptyki,
- 1 próbkę żywności specjalnego przeznaczenia medycznego do postępowania dietetycznego w przypadku alergii pokarmowej na białka mleka krowiego w kierunku oceny znakowania,
- 1 próbkę mleka początkowego dla niemowląt w kierunku oceny znakowania,
- 10 próbek dań gotowych dla małych dzieci w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (wykrywanie obecności *Salmonella* spp. w 25 g, wykrywanie obecności *Listeria monocytogenes* w 25g) oraz znakowania i organoleptyki,
- 1 próbkę preparatu do dalszego żywienia niemowląt w kierunku: 3-MCPD (niezwiązany w postaci estrów), 3-MCPD (pochodzący z estrów 3-MCPD z kwasami tłuszczowymi), glicydol (pochodzący z estrów glicydolu z kwasami tłuszczowymi),
- 1 próbkę żywności dla określonych diet w kierunku substancji dodatkowych (substancje

słodzące: acesulfam K, sukraloza) oraz znakowania i organoleptyki, zleconą pismem PPWIS z dnia 16.10.2024 r. znak SŻ.9052.7.37.2024.JL.

Pobrane próbki nie uległy zakwestionowaniu w zakresie badanych parametrów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli nie posiada pod nadzorem producentów żywności obowiązkowo wzbogacanej. W 2024 r. pobrano do badań 1 próbkę należącą do tej kategorii żywności, tj. sól warzona spożywcza jodowana w kierunku zawartości jodanu potasu – próbka nie uległa zakwestionowaniu.

5.11. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W rejestrze zakładów nadzorowanych przez PPIS w Stalowej Woli w 2024 r. znajdowała się 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 26 obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 3 hurtownie i 23 sklepy, z których skontrolowano 3 zakłady (1 wytwórnię, 1 hurtownię i 1 sklep). Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Ponadto, przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli podczas przeprowadzonych kontroli sklepów zwracali również uwagę na oznakowanie i stosowanie szpil do mocowania cen/etykiet. W tym zakresie przeprowadzono 180 kontroli, a dodatkowo w 6 sklepach skontrolowano produkty pakowane z użyciem podkładek absorpcyjnych – przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Pobrano 3 próbki wyrobów/materiałów do kontaktu z żywnością wymienione w poniższej tabeli:

Lp.	Nazwa próbki	Kierunek badań*	Wynik badania próbki	Uwagi
1.	kubek 400 ml 100% ceramiczny przeznaczony do kontaktu z żywnością	Migracja specyficzna i globalna: kadm, ołów ocena organoleptyczna	Nie uległa zakwestionowaniu w zakresie badanych parametrów	Wystosowano pismo do sklepu, w którym pobrano próbki informujące o wynikach badania
2.	Kubek fi95A/300	Migracja globalna	Nie uległa zakwestionowaniu w zakresie badanych parametrów	Wystosowano pismo do hurtowni, w której pobrano próbki informujące o wynikach badania
3.	Aluminiowa puszka lakierowana do piwa LEON STEINER	Migracja specyficzna: Bisfenol A	Nie uległa zakwestionowaniu w zakresie badanych parametrów	Wystosowano pismo do zakładu produkcyjnego, w którym pobrano próbki informujące o wynikach badania

Tabela 11: Badania próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2024 r.

5.12. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad importem z państw trzecich żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzają graniczną kontrolę sanitarną środków spożywczych pochodzenia roślinnego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich, które są odprawiane ostatecznie w Polsce. Kontrole są prowadzone na podstawie przepisów krajowych i unijnych z uwzględnieniem oceny ryzyka.

W 2024 roku przeprowadzono 4 kontrole graniczne w zakresie importu:

- z Chin materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością – wieczka do puszek (próbek nie pobierano)
- z Ukrainy gorczycy białej (próbek nie pobierano),

- z Mołdawii ziarna słonecznika łuskanego – pobrano 1 próbkę w kierunku mikotoksyn, organoleptyki, zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych,
- z Ukrainy ziarna gryki zwyczajnej – pobrano 2 próbki, w tym jedną w kierunku mikotoksyn: ochratoksyna A oraz organoleptyki, zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych, natomiast drugą – w kierunku zawartości pestycydów.

5.13. Działalność pozaplanowa, akcyjna

Wzorem lat ubiegłych, w ramach „akcji lato” prowadzono w dni wolne od pracy (soboty, niedziele i święta) oraz w godzinach popołudniowych wzmożone kontrole w zakładach żywienia zbiorowego oraz zakładach produkujących i wprowadzających do obrotu lody i ciasta. W okresie od 20 czerwca do 30 września 2024 r. skontrolowano 29 zakładów małej gastronomii, w tym 9 obiektów tymczasowych i ruchomych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu technicznego tych zakładów (niesprawnej toalety dla pracowników/klientów, niesprawnej/uszkodzonej umywalki do mycia rąk) oraz braku orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych. Ponadto, w okresie tym skontrolowano także 4 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego, obsługujące zorganizowany wypoczynek – kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Dodatkowo, poza planem pracy przeprowadzono 333 kontrole, w tym:

- w związku z wniesionymi przez strony wnioskami dot. zatwierdzenia zakładów (75),
- przeprowadzone w ramach systemu RASFF (97),
- kontrole graniczne (5),
- w związku z wniesionymi przez strony interwencjami (44),
- kontrole sprawdzające, wynikające z prowadzonego postępowania administracyjnego oraz dotyczące wykonania zaleceń pokontrolnych (20),
- pozostałe – na polecenie PPWIS i GIS oraz kontrole tematyczne dot. oceny wdrożenia systemu HACCP (92).

6. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy

6.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

Główne kierunki działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących na stanowiskach pracy określone były w wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 roku. Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pracowników pionu higieny pracy obejmował kontrole dotyczące: przestrzegania przepisów m.in. z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy oraz oceny ryzyka zawodowego.

W 2024 r. objęto nadzorem sanitarnym 491 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 22751 pracowników. Skontrolowano 119 zakładów pracy, które zatrudniały 13172 osoby, przeprowadzono ogółem 150 kontroli sanitarnych m.in. w zakresie nadzoru nad:

- substancjami chemicznymi i ich mieszaninami – 35 kontroli,
- prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 – 12 kontroli,
- produktami biobójczymi – 29 kontroli,

- substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy – 35 kontroli,
- czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 10 kontroli,

Stwierdzone uchybienia podczas prowadzanego bieżącego nadzoru sanitarnego dotyczyły:

- czynników biologicznych:
 - brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników
 - biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
 - brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników
 - biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia.
- czynników rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych:
 - brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
 - brak rejestru pracowników zatrudnionych przy pracach, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
 - nieprzekazania Podkarpackiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu oraz właściwemu Okręgowemu Inspektorowi Pracy informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
 - nie przeprowadzono okresowych szkoleń pracowników w zakresie: ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia, wymagań higienicznych, które powinny być spełnione w celu ograniczenia narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, konieczności używania środków ochrony indywidualnej, w tym odzieży ochronnej, działań zapobiegających wypadkom oraz działań koniecznych do podjęcia przez pracowników podczas działań ratowniczych oraz wypadków,
 - nie oznakowano stanowisk pracy, na których prowadzone są procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
 - nie poinformowano pracowników o narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.
- braku aktualnych badań i pomiarów środowiska pracy dot. hałasu, wibracji, pyłu, substancji chemicznych,
- przekroczeń wartości dopuszczalnych normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy: hałasu, wibracji, pyłu,
- braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego,
- złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń jadalni (ubytki w wykładzinie PCV znajdującej się na podłodze, ściany z licznymi odpryskami i zaciekami, brak umywalki, brak zlewozmywaka dwukomorowego),
- złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń szatni (ściany z licznymi odpryskami i zaciekami, brak szaf dla pracowników na odzież własną i na odzież roboczą).

W związku z ww. uchybieniami wydano 30 decyzji administracyjnych. Przedmiotowe decyzje

obejmowały 56 nakazów mających na celu poprawę warunków pracy. Przedsiębiorcy wywiązali się z nałożonych obowiązków w całości. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy przyczyniły się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dla 281 pracowników.

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że:

- na 491 zakładów pracy będących pod nadzorem sanitarnym, w 60 zakładach pracy stwierdzono przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- na 22751 ogółem zatrudnionych osób w nadzorowanych zakładach pracy, 3405 osób eksponowanych było na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normy higieniczne.

Narażenie pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy przedstawiało się następująco:

- 3156 pracowników eksponowanych było na ponadnormatywny hałas,
- 143 pracowników narażonych było na drgania/wibracje,
- 366 pracowników pracowało w niekorzystnym mikroklimacie gorącym,
- 103 osoby narażone były na promieniowanie optyczne nielaserowe,
- 66 osób pracowało w ponadnormatywnym zapyleniu,
- 186 osób narażonych było na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy.

6.2. Czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne w środowisku pracy

Ze względu na charakter skutków zdrowotnych występujących w środowisku pracy czynników o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, kontrole przestrzegania przepisów w tym zakresie realizowane są w sposób ciągły. W 2024 r. skontrolowano 34 z 94 zakładów pracy będących pod nadzorem sanitarnym, w których występują czynniki rakotwórcze, przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych, wydano 3 decyzje administracyjne. Przedsiębiorcy wywiązali się z nałożonych obowiązków w całości.

Spośród 922 osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne, najwięcej pracowników eksponowanych było:

- 106 na krzemionkę krystaliczną – powstającą w trakcie pracy w odlewniach, zakładach kamieniarskich oraz w zakładach komunalnych podczas oczyszczania ulic, chodników,
- 411 na pył drewna w przemyśle drzewnym,
- 338 na formaldehyd: w branży hutniczej (240 osób), w placówkach służby zdrowia (98) do utrwalania wycinków histopatologicznych,
- 37 na spaliny emitowane z silników Diesla oraz na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych podczas naprawy i przeglądów samochodów,
- 144 na chromiany w trakcie pracy w branży hutniczej,
- 93 na nikiel w trakcie pracy w odlewniach,
- 103 na wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) w trakcie pracy w branży hutniczej oraz podczas produkcji i rozkładania mas bitumicznych.

6.3. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

Szczególnym nadzorem objęte są stanowiska pracy, na których występuje narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy. W 2024 r. skontrolowano warunki pracy w 10 na 118 zakładów pracy objętych nadzorem sanitarnym, w których występują szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy. W skontrolowanych zakładach pracy 186 osób narażonych było na czynniki biologiczne należące do 2 grupy zagrożenia, w tym 16 osób narażonych było na czynniki biologiczne należące do 3 grupy zagrożenia. W stosunku do tych grup zagrożenia istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

Przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych, wydano 1 decyzję administracyjną. Przedsiębiorcy wywiązali się z nałożonych obowiązków w całości.

6.4. Choroby zawodowe

Głównym celem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest działanie na rzecz zapobiegania powstawaniu chorób, w tym m.in. chorób zawodowych.

W ubiegłym roku wpłynęło do PPIS w Stalowej Woli 20 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych. Podjęto następujące działania:

- przeprowadzono 63 postępowania wyjaśniające w zakładach pracy,
- sporządzono 14 kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, które przekazano do właściwych Wojewódzkich Ośrodków Medycyny Pracy w celu wydania orzeczenia lekarskiego o rozpoznaniu choroby zawodowej albo o braku podstaw do jej rozpoznania,
- wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, w tym:
 - 3 decyzje z poz. 26 Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (w tym: 1 dot. choroby COVID-19 oraz 2 dot. boreliozy),
 - 1 decyzję z poz. 3 Pylica płuc/ pylica krzemowa u pracownika odlewni,
- wydano 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

6.5. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest

Podobnie jak w latach ubiegłych, ramach realizacji wieloletniego programu pn. „Program oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009- 2032”, w 2023 r., przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili czynności kontrolne w zakładach zajmujących się usuwaniem bądź transportem wyrobów/odpadów zawierających azbest. Działania kontrolne obejmowały przede wszystkim aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy rozbiórkach.

W 2024 r. do PPIS w Stalowej Woli wpłynęły zgłoszenia od 2 firm zajmujących się pracami polegającymi na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest (w tym jedna firma mająca siedzibę na terenie powiatu stalowowolskiego), w związku z czym przeprowadzono 2 kontrole warunków pracy związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

6.6. RADON

W 2024 r. realizowano działania edukacyjne skierowane do przedsiębiorców, związane z podnoszeniem świadomości społeczeństwa poprzez udzielanie informacji w zakresie:

- narażenia na radon w pomieszczeniach oraz związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia,
- znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu oraz na temat dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu.

Radon jest gazem promieniotwórczym powszechnie występującym naturalnie w środowisku: w podłożu gruntowym, wodzie i powietrzu. Powstaje w wyniku promieniotwórczego rozpadu radu, który z kolei tworzy się w wyniku rozpadu uranu. Jako gaz może łatwo się przemieszczać. O ile w otwartej przestrzeni jego stężenie jest bardzo małe, to w zamkniętych, źle wietrzonych pomieszczeniach, do których przedostaje się z podłoża gruntowego, jego poziom rośnie, co może prowadzić do negatywnych skutków zdrowotnych.

Ryzyko narażenia na radon może wystąpić m.in. w miejscu zamieszkania, miejscu pracy oraz w budynkach o mieszanym przeznaczeniu.

Powiat stalowowolski nie jest wymieniony w wykazie terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia wynoszący 300 Bq/m³ (bekereli na metr sześcienny), zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2020 r.

(Dz.U. z 2020 r., poz. 1139).

W 2024 r. podczas czynności kontrolnych przeprowadzonych u 140 przedsiębiorców ustalono, że na terenie powiatu stalowowolskiego przedsiębiorcy nie przeprowadzali badań stężenia radonu w pomieszczeniach pracy, gdyż nie ma miejsc pracy pod ziemią. W związku z tym, udzielano kontrolowanym instruktażu o oddziaływaniu radonu na zdrowie ludzi, udostępniano link do strony internetowej GIS, na której znajdują się podstawowe informacje na temat radonu.

6.7. Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie higieny pracy

W roku sprawozdawczym 2024, podczas kontroli w zakładach pracy, w ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych informowano przedsiębiorców:

- o ogólnoeuropejskiej kampanii z cyklu „Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym” (w 119 skontrolowanych zakładach pracy), udostępniono adres strony internetowej, na której znajdowały się materiały ww. kampanii, mającej na celu zapewnienie skoncentrowanego na człowieku podejścia do zarządzania technologiami cyfrowymi w miejscu pracy,
- o projekcie Instytutu Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi (IMP), którego celem jest wspieranie firm i organizacji w zarządzaniu zdrowiem starzejących się pracowników (w 119 skontrolowanych zakładach pracy), udostępniono adres strony internetowej, na której znajdowały się informacje na temat tego projektu,
- o ochronie pracowników przed zagrożeniem czynnikami rakotwórczymi, mutagennymi lub reprotoksycznymi podczas pracy (w 34 skontrolowanych zakładach pracy), udostępniono adres strony internetowej Centralnego Instytutu Ochrony Pracy (CIOP) oraz Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, na których dostępne są informacje na ten temat.

Strona internetowa PSSE w Stalowej Woli na bieżąco jest uaktualniana o informacje dot. higieny środowiska pracy w zakresie zagrożeń: fizycznych, chemicznych i pyłowych. Ponadto, w trakcie prowadzonych kontroli u przedsiębiorców, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzano działania edukacyjno-informacyjne w zakresie: badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, badań profilaktycznych pracowników, chorób zawodowych, szkodliwych czynników biologicznych, czynników rakotwórczych/mutagennych/reprotoksycznych, instrukcji BHP, ryzyka zawodowego, pomieszczeń pracy, środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, stosowania substancji chemicznych/ mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie, radonu - zagrożenia w miejscach pracy, systemu pierwszej pomocy, ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych,

7. Nadzór nad bezpieczeństwem stosowanych i udostępnianych chemikaliów

7.1. Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W 2024 r. PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór nad wykonywaniem:

- rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, poprzez kontrolę przepisów dotyczących rejestracji substancji, oceny informacji dotyczących substancji lub dokumentacji rejestracyjnej oraz wprowadzania ograniczeń produkcji, obrotu i stosowania niektórych substancji chemicznych,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP), w aspekcie kontroli obowiązku klasyfikowania, oznakowania i pakowania przed wprowadzeniem do obrotu przez producentów, importerów i dalszych użytkowników

substancji oraz mieszanin stwarzających zagrożenie.

Kontrole nad przestrzeganiem przepisów rozporządzeń REACH oraz CLP prowadzone były zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 2011 r. *o substancjach chemicznych i ich mieszaninach*.

W ubiegłym roku, na terenie powiatu stalowowolskiego funkcjonowało 206 podmiotów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz 99 podmiotów zajmujących się dystrybucją substancji chemicznych i ich mieszanin. Przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych, w tym 5 u dystrybutorów i 30 u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Poza tym, podjęto działania wynikające z informacji przekazanych za pośrednictwem Europejskiego Systemu Szybkiej Wymiany Informacji o Produktach Niebezpiecznych *Safety Gate* w sprawie tuszów do tatuażu (powiadomienie RAPEX). Przeprowadzono kontrolę w pracowni tatuażu, która nie wykazała użycia kwestionowanych produktów. Poza tym sprawdzono oferty sprzedaży kwestionowanych produktów w Internecie – nie stwierdzono ich w obrocie na terenie powiatu stalowowolskiego.

7.2. Produkty biobójcze

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi krajowymi i europejskimi aktami prawnymi o produktach biobójczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczyła w ogólnopolskiej akcji kontroli rynku w zakresie produktów biobójczych, dot.:

- dezynfektantów i algicydów, stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych przed wzrostem glonów i innych mikroorganizmów,
- rodentycydów i insektycydów, stosowanych do deratyzacji i dezynfekcji pomieszczeń i zabudowań, zawierających w swoim składzie fosforek glinu lub fosforek magnezu w związku z zatruciami środkami ochrony roślin zawierającymi ww. substancje czynne.

W 2024 r. przeprowadzono 29 kontroli sanitarnych, w tym 22 u dystrybutorów i 7 u stosujących produkty biobójcze. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości u podmiotów wprowadzających na rynek oraz stosujących ww. produkty w ramach sprzedaży stacjonarnej i za pośrednictwem Internetu.

7.3. Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3

Prekursory narkotyków, wg rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych, to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych. Ze względu na zagrożenie jakie stwarzają prekursory, podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie substancji chemicznych określonych jako prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3 mają szereg obowiązków określonych w aktach prawnych, ustanowionych zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym. Zgodnie z art. 44 ust. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii* nadzór nad prekursorami kat. 2 i 3 sprawuje państwowy powiatowy inspektor sanitarny właściwy ze względu na siedzibę wytwórcy, importera lub innego podmiotu wprowadzającego do obrotu.

W 2024 roku na terenie powiatu stalowowolskiego działalność gospodarczą prowadziły 3 podmioty wprowadzające do obrotu prekursory narkotykowe kategorii 3 (aceton), skontrolowano 1 z tych podmiotów – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Poza tym, prekursory narkotyków kategorii 2 (nadmanganian potasu) i kategorii 3 (kwas siarkowy, kwas solny, toluen, aceton) stosowane były w działalności zawodowej przez 27 podmiotów. W związku z nadzorem nad ww. prekursorami przeprowadzono u stosujących 11 kontroli – nie stwierdzono nieprawidłowości.

7.4. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzano kontrole dot. przestrzegania przepisów o zakazie wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych (ŚZ) lub nowych substancji psychoaktywnych (NSP), w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu

narkomanii. Środek zastępczy (SZ) to produkt zawierający substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna, którego wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych. Nowa substancja psychoaktywna (NSP) – to substancja lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu, działająca na ośrodkowy układ nerwowy.

W 2024 r. na terenie powiatu stalowowolskiego nie ujawniono funkcjonowania podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze oraz osób, co do których zachodziłoby podejrzenie, że wprowadzały do obrotu takie produkty. Monitorowano miejsca sprzedaży wyrobów z konopi siewnej i e-papierosów, gdyż istniało ryzyko, że wśród produktów dopuszczonych do obrotu może znajdować się asortyment na bazie konopi siewnej, zawierający substancje psychotropowe, środki odurzające lub nowe substancje psychoaktywne. Skontrolowano 8 obiektów, przeprowadzono 11 kontroli, nie stwierdzono w sprzedaży podejrzanych produktów.

Ponadto, Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczyła w ogólnopolskiej akcji dot. kontroli rynku w zakresie produktów zawierających substancje: kwas ibotenowy i muscymol, pochodzące z grzyba muchomora czerwonego (*Amanita muscaria*). W trakcie kontroli podmiotów stacjonarnych oraz przeglądu stron internetowych w zakresie ofert sprzedaży żelek z muscymolem, prerollsów z muscymolem oraz waporyzatorów z muscymolem, w odniesieniu do powiatu stalowowolskiego, nie stwierdzono w ofercie sprzedaży kontrolowanych obiektów ani na stanie magazynowym produktów zawierających ww. substancje psychoaktywne.

W 2024 r. w systemie SMIOD (System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych) nie odnotowano na terenie powiatu stalowowolskiego zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. W ramach współpracy z podmiotami leczniczymi w zakresie zgłoszeń zatruć substancjami chemicznymi niewiadomego pochodzenia, przesłano do tych podmiotów wystąpienia przypominające o ustawowym obowiązku dokonywania takich zgłoszeń.

7.5. Produkty kosmetyczne

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, tj.:

- ustawą z dnia 4 października 2018 r. o *produktach kosmetycznych*,
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 listopada 2009 r. nr 1223/2009 *dotyczącym produktów kosmetycznych*.

W 2024 r. w ramach bieżącego nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi skontrolowano 13 obiektów: sklepy, drogerie, hurtownie kosmetyków, zakłady produkcyjne, podmioty odpowiedzialne. Przeprowadzono 21 kontroli, w tym: 1 kontrolę w zakładzie wytwarzającym kosmetyki – w zakresie oceny warunków wytwarzania, 2 kontrole u podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie na rynek produktów kosmetycznych – w zakresie oceny dokumentacji, oznakowania opakowań jednostkowych oraz 18 kontroli w sklepach. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto, przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w hurtowni kosmetyków. Zgłoszona do PPIS w Stalowej Woli interwencja dotyczyła udostępniania kosmetyków po upływie daty minimalnej trwałości oraz nie posiadających oznakowania w języku polskim. W wyniku przedmiotowej kontroli, PPIS w Stalowej Woli wszczął z urzędu postępowanie administracyjne, zabezpieczył kwestionowane produkty postanowieniem o nakazie

zabezpieczenia produktów kosmetycznych, a następnie wydał decyzję nakazującą hurtownikowi zaprzestanie udostępniania na rynku oraz wycofanie z obrotu kwestionowanych kosmetyków – decyzja podlegała natychmiastowemu wykonaniu ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia ludzkiego.

Ponadto, za udostępnienie na rynku produktów kosmetycznych po upływie daty minimalnej trwałości oraz nieposiadających oznakowania w języku polskim, PPIS w Stalowej Woli nałożył na przedmiotowego przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 1200 zł. Przy wymierzaniu tej kary tut. Inspektor Sanitarny wziął pod uwagę ilość udostępnianych przez hurtownika produktów kosmetycznych oraz dochód z ich sprzedaży, który stanowił ok. 10% wymierzonej kary pieniężnej (dochód ze sprzedaży 15 sztuk produktów stanowił 119,10 zł), oceniając jednocześnie, iż nałożona kara stanowiła adekwatną dolegliwość finansową do stopnia naruszenia prawa. Przedsiębiorca zrealizował wszystkie nakazy nałożone decyzjami PPIS w Stalowej Woli.

8. Higiena procesów nauczania, wychowania oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży

8.1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego nad placówkami dla dzieci i młodzieży należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz ośrodkach wypoczynku,
- higieny procesów nauczania.

W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli sprawował nadzór nad 118 stałymi placówkami dla dzieci i młodzieży, w których przeprowadzono 173 kontrole. Kontrolami objęto placówki zapewniające opiekę nad dziećmi do 3 roku życia (żłobki, kluby dziecięce), przedszkola (przedszkola publiczne, niepubliczne, inne formy wychowania przedszkolnego), szkoły podstawowe, licea ogólnokształcące, szkoły policealne, zespoły szkół, szkoły wyższe, domy studenckie, bursę, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki pracy pozaszkolnej oraz obiekty zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Systematycznie następuje poprawa warunków pobytu dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach, które utrzymane są w czystości i należytym porządku. Stopniowo ulega poprawie infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, z roku na rok powstaje coraz więcej nowych hal sportowych wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym oraz toaletą dla osób z niepełnosprawnościami. Powstawanie nowych obiektów sportowych zawsze przyczynia się do rozwoju sportowego dzieci i młodzieży. Według uzyskanych informacji w trakcie przeprowadzonych kontroli, infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego wraz z boiskiem – tzw. szkolny zespół sportowy – posiadało 26 szkół, natomiast 7 obiektów nie posiadało boiska szkolnego.

W 2024 r. zwiększyła się liczba placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3, czego przykładem jest odebrany w sierpniu ubiegłego roku nowy obiekt Publiczny Żłobek Lolek, mieszczący się w Woli Rzeszyckiej 254, w gminie Radomyśl nad Sanem.

Zdjęcia 5, 6: Sala dla dzieci nr 2 w Publicznym Żłobku Lolek w Woli Rzeszyckiej

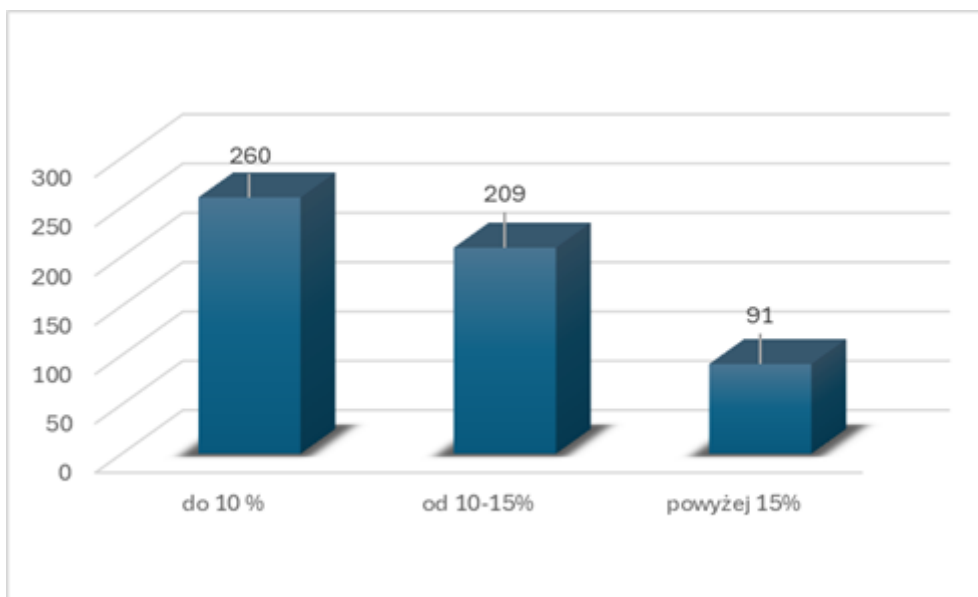
8.2. Higiena procesu nauczania

Kolejnym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest bieżąca kontrola w zakresie zapewnienia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy uczniom celem ich ochrony przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce. W związku z tym, organy PIS podejmują również działania o charakterze prewencyjnym. Nadzór ukierunkowany na ochronę uczniów przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce obejmuje działania prozdrowotne, m.in. w zakresie profilaktyki wad postawy.

Wzorem lat ubiegłych, w ramach działań edukacyjnych, również w 2024 r. przeprowadzono na terenie powiatu stalowowolskiego akcję „Problem wagi ciężkiej”. Kampania ta została przeprowadzona w październiku 2024 roku przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Stalowej Woli. Jej celem było przeprowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci, rodziców i nauczycieli oraz sprawdzenie wagi tornistrów/plecaków.

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, opierającymi się na wynikach badań WHO, waga plecaka/tornistra nie powinna przekraczać 10%-15% masy ciała ucznia. Dodatkowo ciężar powinien być rozłożony równomiernie, a uczeń powinien nosić tornister na obu ramionach. W ramach kampanii „Problem wagi ciężkiej” w 2024 r. zważono tornistry 560 uczniom w 2 szkołach podstawowych, pomiary przeprowadzono w 32 oddziałach klas 1-8.

Wagę tornistrów do 10% swojej masy ciała posiadało 260 uczniów, natomiast w przedziale 10-15% – 209 uczniów. Zbyt ciężkie tornistry – powyżej 15% masy ciała – stwierdzono u 91 uczniów. Ciężar plecaków był bardzo zróżnicowany, waga najlżejszych plecaków nie przekraczała 1 kilograma, natomiast najcięższe plecaki ważyły ponad 9 kg. Trzeba podkreślić, iż mimo stwarzania przez placówki możliwości pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych, uczniowie nadal noszą zbyt ciężkie plecaki.

Wykres 9: Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w 2024 r.

Bardzo ważne dla zdrowia dzieci i młodzieży, a zwłaszcza dla prawidłowego rozwoju ich ciała, jest właściwe dostosowanie stanowiska pracy. Jest to jeden z punktów oceny szkoły podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych. Niedostosowanie mebli do wzrostu uczniów powoduje nieprawidłowe obciążenie poszczególnych części kręgosłupa oraz mięśni, jest przyczyną zmęczenia dzieci, prowadzi do deformacji kręgosłupa i utrwalania wad postawy. Dlatego też tak istotne jest, aby uczniowie mieli świadomość, że właściwy do ich wzrostu i proporcji ciała dobór stanowiska pracy w szkole (ławki i krzesła) zapewnią im nie tylko komfort pracy przy pisaniu, czytaniu i słuchaniu, ale też zapobiegnie powstawaniu wad postawy. Aby ułatwić uczniom dobór mebli szkolnych odpowiednio do swojego wzrostu, ławki i krzesła szkolne oznaczone są numerami od 1 do 7 – każdy numer ma swój odpowiednik kolorystyczny. W związku z tym, w 2024 r. oceniono dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych u 70 uczniów szkół podstawowych – nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Ponadto, zasadniczy wpływ na higienę procesu nauczania ma również właściwa organizacja i przebieg procesu nauczania, w tym tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych. Higieniczny plan zajęć powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Zaleca się, aby przerwy między lekcjami trwały 10 minut. Ocenę prawidłowego ułożenia rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 33 szkołach, w tym w 22 szkołach podstawowych (201 oddziałów), 2 szkołach ponadpodstawowych (13 oddziałów) i 9 zespołach szkół (69 oddziałów) – nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Istotny wpływ na komfort i wydajność nauki ma także zapewnienie uczniom odpowiedniej temperatury w szkole, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym. We wszystkich skontrolowanych w tym zakresie placówkach zapewniono właściwą temperaturę w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży.

8.3. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu stalowowolskiego w 2024 r. w okresie ferii zimowych i wakacji letnich wypoczywało 884 dzieci i młodzieży na 10 skontrolowanych turnusach zimowego wypoczynku oraz 17 skontrolowanych turnusach letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Łącznie przeprowadzono 41 kontroli, w wyniku których stwierdzono, iż organizatorzy wypoczynku dobrze wywiązali się z obowiązku zapewnienia prawidłowych warunków pobytu uczestnikom

wypoczynku – w skontrolowanych obiektach zapewniono właściwe warunki sanitarne do wypoczynku oraz żywienia dzieci i młodzieży.

W trakcie przeprowadzonych kontroli zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży szczególną uwagę zwracano czy:

- przestrzegany był limit miejsc w obiektach,
- były spełnione warunki przygotowywania i spożywania posiłków,
- zapoznano uczestników wypoczynku i ich rodziców z regulaminem wypoczynku,
- przeprowadzono szkolenie dla kierownika i kadry wypoczynku dot. zachowania zasad bezpieczeństwa w trakcie trwania turnusu,
- zapewniono odpowiednią ilość środków czystości,
- wykonywane były na bieżąco prace porządkowe (częste sprzątanie i wietrzenie pomieszczeń przeznaczonych na pobyt uczestników wypoczynku, dezynfekcja powierzchni dotykowych),
- zapewniono możliwość szybkiego uzupełnienia kadry w przypadku nieobecności jednego z opiekunów z powodu choroby lub niedyspozycji,
- sprawowana była profilaktyczna opieka medyczna nad uczestnikami turnusu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w trosce o zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczestników wypoczynku, przeprowadzano także wspólne działania kontrolno-edukacyjne z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli.

*Zdjęcia 7, 8: Zimowy wypoczynek dzieci i młodzieży w Gminnym Ośrodku Sportu w Bojanowie
Pływalnia w Stanach*

*Zdjęcia 9, 10: Zimowy wypoczynek dzieci i młodzieży w Klubie Jeździeckim Zacisze
w Jastkowicach*

8.4. Ocena przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2024/2025

Na terenie powiatu stalowowolskiego funkcjonuje 47 różnego rodzaju szkół. W okresie jak co roku w okresie trwania wakacji, przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli dokonali oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego, kontrolując wszystkie szkoły funkcjonujące na terenie powiatu stalowowolskiego (47 szkół). W wyniku kontroli stwierdzono, że obiekty zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2024/2025.

We wszystkich placówkach przeprowadzono prace konserwatorsko-porządkowe, a w części prace remontowe. Prace remontowe w szkołach obejmowały różny zakres i wykonywane były przy użyciu materiałów spełniających normy higieniczne, co stwierdzono na podstawie przedłożonych do wglądu certyfikatów i atestów.

Lp.	Rodzaj wykonywanych prac remontowych w szkołach	Liczba szkół, w których przeprowadzono prace remontowe
1.	remont klas	14
2.	remont/wymiana elewacji	4
3.	remont schodów wejściowych	3
4.	wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	3
5.	remont korytarzy	2
6.	remont dachu (w tym orynnowanie)	2
7.	remont sanitariatów	2
8.	remont instalacji elektrycznej	1
9.	remont świetlicy	1
10.	remont bloku żywienia	1
11.	remont jadalni	1
12.	remont szatni	1
13.	remont dróg i wejść do szkoły	1
14.	remont boisk	1
15.	remont/wymiana instalacji CO	1
Ogółem		38

Tabela 12.: Liczba szkół, w których przeprowadzono w 2024 r. prace remontowe

Placówki nauczania i wychowania z każdym rokiem stają się coraz bardziej unowocześnione, przechodzą modernizację oraz są wyposażone w nowy sprzęt i pomoce dydaktyczne. Wiele szkół w powiecie stalowowolskim wzbogaciło się o nowe lub wyremontowane sale lekcyjne.

Zdjęcia 11, 12: Nowopowstałe sale lekcyjne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Przyszwie

Zdjęcie 13: Wyremontowana sala lekcyjna w Publicznej Szkole Podstawowej w Rzeczycy Długiej

W ubiegłym roku, również na terenie miasta Stalowa Wola zapewniono kompleksową modernizację placówek edukacyjnych, w tym budowę Publicznego Przedszkola nr 9 oraz rozbudowę Publicznej Szkoły Podstawowej nr 11, a także budowę nowych hal sportowych przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 1, Publicznej Szkole Podstawowej nr 4, Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 oraz Publicznej Szkole Podstawowej nr 7.

8.5. Działania informacyjno-edukacyjne w placówkach nauczania i wychowania

W trosce o zdrowie uczniów i uczennic, od 1 czerwca 2023 r. w Polsce działa Powszechny Program Szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV. Obejmuje on dziewczynki i chłopców po ukończeniu 11. roku życia do ukończenia 14. roku życia, a od 1 września 2024 r. obejmuje również dzieci które ukończyły 9. rok życia. Program jest bezpłatny, działa w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Przedmiotowa inicjatywa między innymi ma na celu ułatwić rodzicom dostęp do szczepień ich dzieci, poprzez ich organizację w szkołach podstawowych.

W związku z powyższym, w ramach działań edukacyjnych dot. szczepień dzieci przeciwko HPV, pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Sekcji Epidemiologii PSSE w Stalowej Woli przeprowadzili 16 spotkań z rodzicami, dziećmi i młodzieżą, w których uczestniczyło 448 osób, a także przeprowadzili 28 narad z dyrektorami/koordynatorami szkolnymi, w których uczestniczyło 42 uczestników kadry pedagogicznej. W trakcie spotkań wyjaśniono założenia przedmiotowego Programu oraz omówiono profilaktykę zakażeń HPV. Na podstawie prowadzonych statystyk, udział w ww. programie zadeklarowało 14 szkół – 207 uczniów zaszczepionych zostało poza szkołą w POZ, a 49 uczniów – w szkole.

Kolejne działania edukacyjne przeprowadzone w 2024 r. dot. problemu wszawicy wśród

uczniów szkół oraz dzieci w przedszkolach. Wszawica może wystąpić w każdym środowisku niezależnie od statusu ekonomicznego i poziomu higieny. Zarażenie następuje w wyniku bliskiego kontaktu z chorym lub jego rzeczami osobistymi, ponadto zarażeniu się wszawicą sprzyjają duże skupiska ludzi. W związku z tym, w każdej ze skontrolowanych w 2024 r. placówek prowadzono działania edukacyjne dot. wszawicy.

9. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Działania wykonywane w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego odgrywają znaczącą rolę w ochronie zdrowia publicznego m.in. poprzez wymaganie w ramach opiniowania dokumentów planistycznych odpowiedniego zagospodarowania terenów, a na etapie planowania inwestycji – poprzez wymaganie zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych w ramach uzgadniania dokumentacji projektowej oraz opiniowania warunków realizacji przedsięwzięć. Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestnicząc w dopuszczeniu do użytkowania zrealizowanych obiektów egzekwuje w nich właściwy stan sanitarno-higieniczny w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji nie powodował zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2024 r. rozpatrzono 843 sprawy, w tym między innymi:

- dokonano 3 uzgodnienia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia w formie opinii,
- zaopiniowano 5 projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz 11 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy,
- wydano 29 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym 13 z wymogiem sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- wydano 3 opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- w ramach uzgodnienia warunków zabudowy wpłynęło 665 projektów decyzji, a dla inwestycji celu publicznego wpłynęło 90 projektów decyzji,
- wydano decyzję stwierdzającą spełnienie wymogów sanitarnych dla pomieszczeń nowego obiektu sprawującego opiekę nad dziećmi do lat 3 (żłobka),
- uczestniczono w czynnościach związanych z dopuszczeniem do użytkowania 28 obiektów budowlanych, w tym odebrano 5 nowych obiektów budowlanych i 23 po zmianie sposobu użytkowania, takich m.in. jak:
 - budynek Gminnego Centrum Kultury w Zaleszanach po rozbudowie, przebudowie i nadbudowie budynku na działkach o nr ew. 331/13, 331/8, 331/12, 331/4, 331/18, 331/14 położonego w miejscowości Zaleszany; w budynku mieszczą się: biblioteka, sala widowiskowa z zapleczem, kuchnia z pełnym wyposażeniem do produkcji żywności od podstaw oraz garaże dla ochotniczej straży pożarnej i pojazdów Urzędu Gminy,
 - budynek Hospicjum i Poradni Medycyny Paliatywnej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną zrealizowany na terenie działek nr ewid.: 102/43, 165/27, 165/28, 165/29 i 26/31, położonych w obrębie 0006 HSW, Lasy Państwowe w Stalowej Woli przy ul. Kwiatkowskiego.

W 2024 r. nie wpłynął żaden wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwa wynikające z kompetencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli. Ponadto, wydano 6 zaświadczeń dla zakładów i firm związanych z produkcją, obrotem i magazynowaniem broni. Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadził 5 kontroli oraz uczestniczył w 23 kontrolach przeprowadzonych w ramach bieżącego nadzoru

sanitarnego przez pracowników innych komórek organizacyjnych PSSE w Stalowej Woli.

10. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i komunikacji społecznej

Komunikacja w kontekście promocji zdrowia to sztuka i technika informowania, wpływania oraz motywowania indywidualnych, instytucjonalnych oraz publicznych odbiorców na tematy związane ze zdrowiem. Zakres komunikacji zdrowotnej obejmuje profilaktykę chorób, promocję zdrowia, politykę prozdrowotną, jak również jakość życia oraz sytuację zdrowotną ludności. W celu zwiększenia skuteczności oddziaływania na zachowania zdrowotne wykorzystano różne metody działania, m.in: media społecznościowe, akcje i kampanie, poradnictwo indywidualne, dystrybucje materiałów edukacyjnych (ulotek, plakatów, broszur). W 2024 r. pracownicy Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli podejmowali i koordynowali działania z zakresu promocji zdrowia wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, założeń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, zaleceń Ministra Zdrowia i Światowej Organizacji Zdrowia oraz z sytuacji epidemiologicznej i bieżących potrzeb społeczeństwa.

Działania edukacyjne skierowane były do różnych grup społecznych, w tym do dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i średnich, ich rodziców i opiekunów, nauczycieli, wychowawców, dyrektorów szkół, pedagogów, a także pracowników sektora zdrowia i pacjentów. Ich celem było promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie indywidualnej odpowiedzialności za zdrowie własne i swoich najbliższych oraz tworzenie koalicji przedstawicieli różnych instytucji i organizacji do podejmowania działań na rzecz zdrowia.

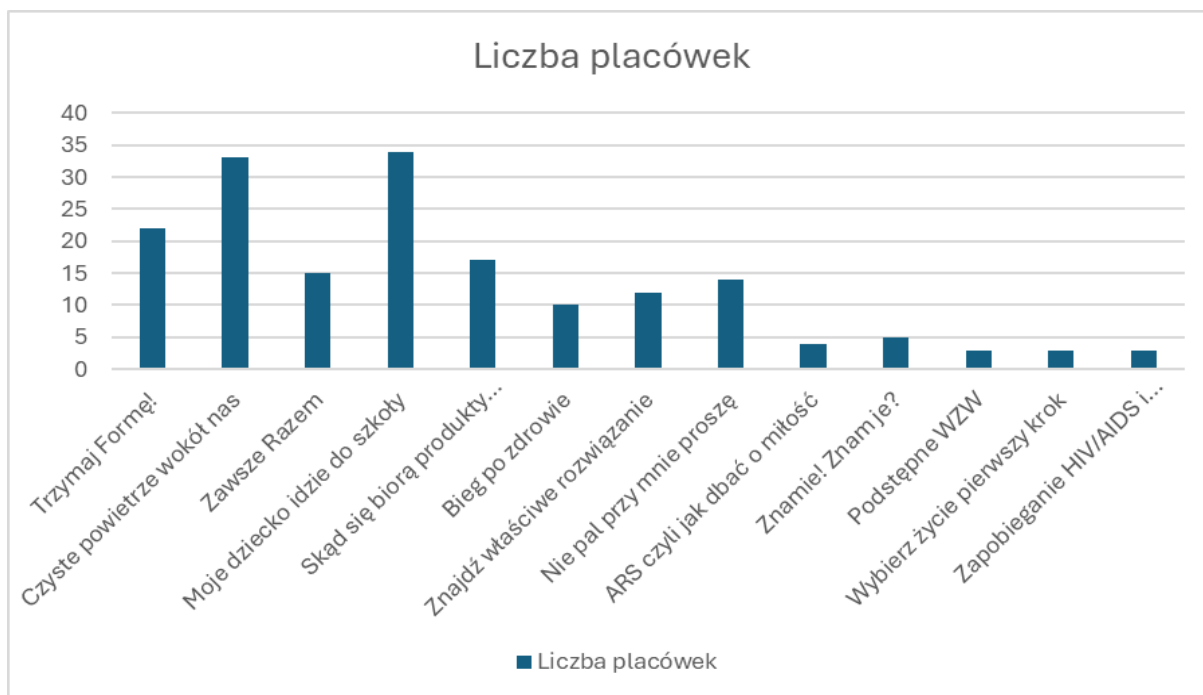
W ubiegłym roku zagadnienia z zakresu zdrowia publicznego na terenie powiatu stalowowolskiego realizowano poprzez:

- koordynację programów edukacyjnych w placówkach oświatowych, adresowanych do różnych grup wiekowych, o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym,
- organizację akcji i kampanii społecznych w obszarze profilaktyki chorób zakaźnych, bezpieczeństwa żywności, promocji zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej,
- organizowanie imprez prozdrowotnych połączonych z udzielaniem porad oraz dystrybucją materiałów edukacyjnych,
- promowanie działań informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych,
- nawiązywanie współpracy z władzami lokalnymi, instytucjami, organizacjami pozarządowymi,
- podejmowanie własnych inicjatyw i organizacji akcji profilaktycznych.

10.1. Monitorowanie i ewaluacja programów zdrowotnych

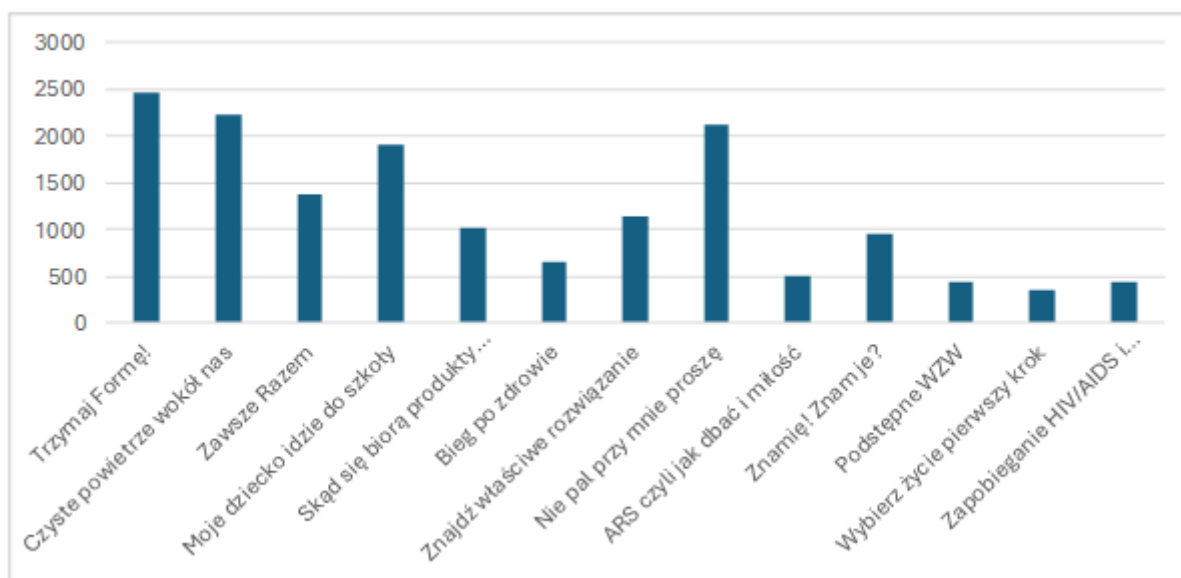

W 2024 roku pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowali realizację programów edukacyjnych dotyczących prawidłowego odżywiania, aktywności fizycznej i profilaktyki uzależnień. Do udziału w programach zgłosiły się placówki oświatowe z terenu naszego powiatu (przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, bursy).

Wykres 10: Liczba placówek realizujących programy edukacyjne

W roku szkolnym 2023/2024 najwięcej placówek przystąpiło do realizacji programów: „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Trzymaj Formę” oraz „Skąd się biorą produkty ekologiczne”. Uczniowie najchętniej poszerzali wiedzę w zakresie zbilansowanej diety i aktywności fizycznej a także profilaktyki antytytoniowej.

Wykres 11: Liczba dzieci i uczniów uczestniczących w programach edukacyjnych

10.1.1. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę”

Promocja zdrowia w placówkach oświatowych obejmuje działania ukierunkowane na zmianę środowiska fizycznego i społecznego, zajmuje się popularyzowaniem zdrowego stylu życia oraz wspiera uczniów, rodziców i nauczycieli w tym zakresie. Przykładem działań na rzecz zdrowia całej społeczności szkolnej jest program edukacyjny „Trzymaj Formę”. Działania podejmowane podczas realizacji programu zmierzają do zwiększenia świadomości uczestników programu dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Program skierowany jest do uczniów klas V–VIII szkół podstawowych oraz rodziców.

W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji programu przystąpiły 22 szkoły podstawowe. Edukacją objęto 2445 uczniów.

Wzmocnieniem działań programowych jest Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia Trzymaj Formę. Konkurs ma zasięg ogólnopolski i jest organizowany z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego. Do II etapu zakwalifikowały się uczennice z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 12 w Stalowej Woli. Konkurs został przeprowadzony w formie testu wiedzy online w dniu 26.04.2024 r. w siedzibie PSSE w Stalowej Woli. Za udział w II etapie Konkursu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wręczył dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

Zdjęcie 14: Konkurs wiedzy „Trzymaj Formę”

W ramach koordynacji programu „Trzymaj Formę” pracownik Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadził warsztaty informacyjno-edukacyjne dla uczniów klas VII-VIII w Publicznej Szkole Podstawowej w Rzeczycy Długiej. Celem warsztatów było poszerzenie wiedzy uczniów na temat aktywności fizycznej i zbilansowanej diety, a także popularyzacja przesłania, że każda aktywność jest lepsza niż żadna. Podsumowaniem lekcji był quiz wiedzy „Trzymaj Formę” oraz test sprawności fizycznej Krausa-Webera.

Zdjęcie 15: Warsztaty w PSP w Rzeczycy Długiej

10.1.2. Powiatowy program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”

Program edukacyjno-informacyjny skierowany jest do dzieci rozpoczynających naukę w szkole oraz rodziców i opiekunów. Celem programu jest ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Treści zawarte w programie wpisują się w podstawę programową wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej co ułatwia jego realizację. W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji programu przystąpiły licznie nie tylko szkoły podstawowe ale również przedszkola. Łącznie edukacją objęto 1908 uczniów w 34 placówkach.

10.1.3. Wojewódzki program edukacyjny „Zawsze Razem”

Adresatami programu są uczniowie klas I-III szkół podstawowych oraz rodzice i opiekunowie. Celem programu jest kształtowanie u dzieci właściwych postaw i zachowań wobec słabszych rówieśników, unikanie zachowań ryzykownych oraz podejmowanie zdrowych wyborów życiowych. Na terenie powiatu stalowowolskiego jest on realizowany od 2005 roku. W roku szkolnym 2023/2024 do programu przystąpiło 15 szkół podstawowych, edukacją objęto 1385 uczniów.

10.1.4. Ogólnopolski program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Edukację w zakresie prawidłowego żywienia prowadzono również wśród najmłodszych dzieci uczęszczających do przedszkoli w wieku 5-6 lat oraz ich rodziców. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych i higienicznych. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 11 placówkach. Edukacją objęto 617 dzieci i 408 rodziców. W ramach koordynacji programu w wybranych przedszkolach przeprowadzono warsztaty edukacyjne dla dzieci z wykorzystaniem mobilnej piramidy zdrowego żywienia oraz animowanego filmu edukacyjnego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Zdjęcie 16: Zajęcia w Przedszkolu nr 9 w Stalowej Woli

10.1.5. Wojewódzki program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas”

Program edukacji antytytoniowej skierowany do przedszkolaków i młodszych uczniów szkół podstawowych oraz rodziców. Na terenie powiatu stalowowolskiego realizowany jest od 2008 roku. Realizatorzy i koordynatorzy w placówkach ocenili program bardzo wysoko ze względu na gotowe scenariusze oraz integrację środowiska przedszkolnego, rodzinnego i lokalnego. Do realizacji programu edukacyjnego „Czyste powietrze wokół nas” w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 15 przedszkoli oraz 16 szkół podstawowych. Działaniami objęto ogółem 1254 dzieci oraz 962 rodziców.

10.1.6. Ogólnopolski program „Bieg po zdrowie”

Bieg po zdrowie to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami w 2017 roku, adresowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej. Zajęcia w ramach programu realizowane są za pomocą różnych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Podobnie jak w roku ubiegłym, program „Bieg po zdrowie” spotkał się z pozytywnym odbiorem prowadzących i jej uczestników – uczniów oraz ich rodziców/opiekunów. Program realizowało 10 szkół podstawowych, edukacją objęto 338 uczniów oraz 319 rodziców.

10.1.7. Powiatowy program edukacyjny „Nie pal przy mnie proszę”

Program ma charakter profilaktyczny, jego głównym celem jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy, skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Program realizowało 14 szkół podstawowych, edukacją objęto 1279 uczniów oraz 826 rodziców.

10.1.8. Powiatowy program edukacyjny „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program edukacji antytytoniowej adresowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych. Celem programu jest zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu. W roku szkolnym 2023/2024 do programu przystąpiło 12 szkół podstawowych, edukacją objęto 618 uczniów klas V-VIII oraz 526 rodziców.

10.1.9. Ogólnopolski program edukacyjny „ARS czyli jak dbać o miłość”

W roku szkolnym 2023/2024 została zrealizowana XI edycja programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m.in. alkoholu, narkotyków czy papierosów. Liczba placówek, które prowadziły program w powiecie stalowowolskim to 4 szkoły ponadpodstawowe. Edukacją objęto 505 uczniów.

10.1.10. Wojewódzki program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

W Polsce każdego roku na czerniaka zapada 4000 osób. To najzłośliwszy nowotwór skóry i błon śluzowych, bardzo szybko podstępujący do zgonu. Zbiera żniwo wśród młodych ludzi. Celem programu jest budowanie wśród młodzieży świadomości na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka oraz edukacja na temat profilaktyki i wczesnego wykrywania tego nowotworu. Wzmocnieniem działań programowych był Wojewódzki Konkurs „Jak ty chronisz się przed słońcem” na samodzielnie nagranie i zmontowanie rolki na media społecznościowe, promującej profilaktykę raka skóry. Do realizacji programu w roku szkolnym 2023/2024 przystąpiło 5 placówek. Edukacją objęto 955 uczniów.

Zdjęcie17: stoisko informacyjno-edukacyjne PSSE w Stalowej Woli

10.1.11. Wojewódzki program edukacyjny „Podstępne WZW”

Obecnie ponad 350 milionów ludzi żyje z wirusowym zapaleniem wątroby. Co 30 sekund ktoś traci życie z powodu choroby związanej z zapaleniem wątroby. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby oraz uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. Od 2011 roku wyedukowano już 1053999 uczniów. Do programu przystąpiły 3 placówki, edukacją objęto 441 uczniów. Przeprowadzone wśród uczniów ankiety ewaluacyjne wykazały, iż niewiele uczniów ma wiedzę o szczepieniach ochronnych przeciw WZW typu B oraz, że WZW typu C można skutecznie leczyć.

10.1.12. Wojewódzki program edukacyjny „Wybieraj życie pierwszy krok”

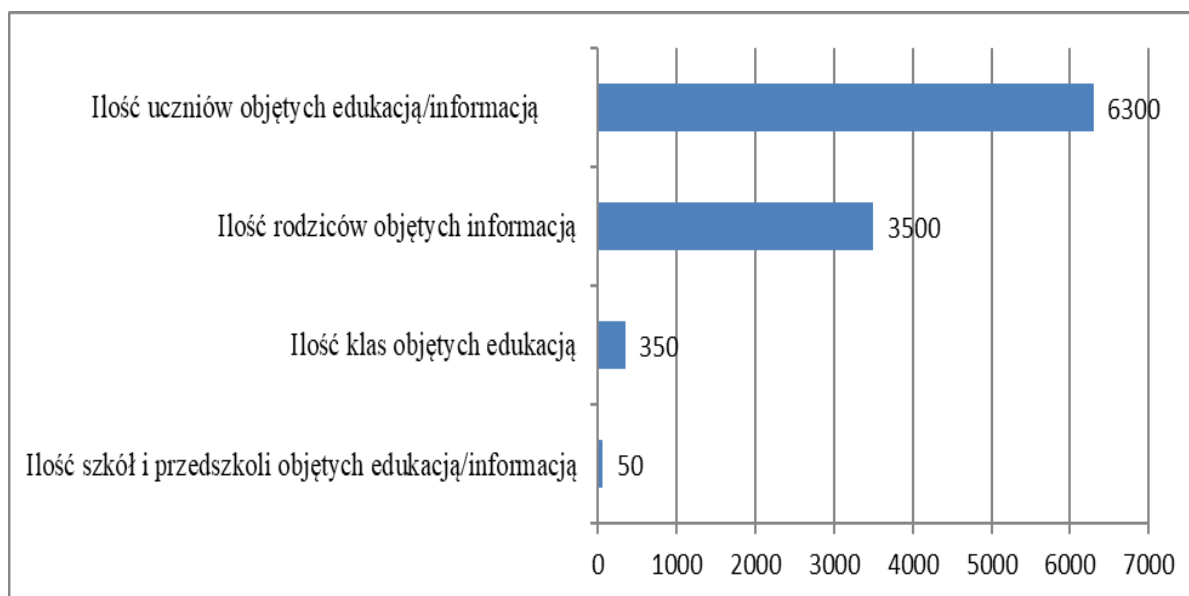
Adresaci programu to uczniowie szkół ponadpodstawowych. Program obejmuje profilaktykę raka szyjki macicy. Stwarza świadomość zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywołanych zakażeniem wirusa HPV u młodych ludzi. Kształtuje świadomość na temat czynników zwiększających ryzyko wystąpienia raka szyjki macicy. Treści programu okazały się bardzo ważne, szczególnie w zakresie szczepień ochronnych przeciw HPV dla dzieci

i młodzieży. W programie brały udział 3 placówki, edukacją objęto 358 uczniów.

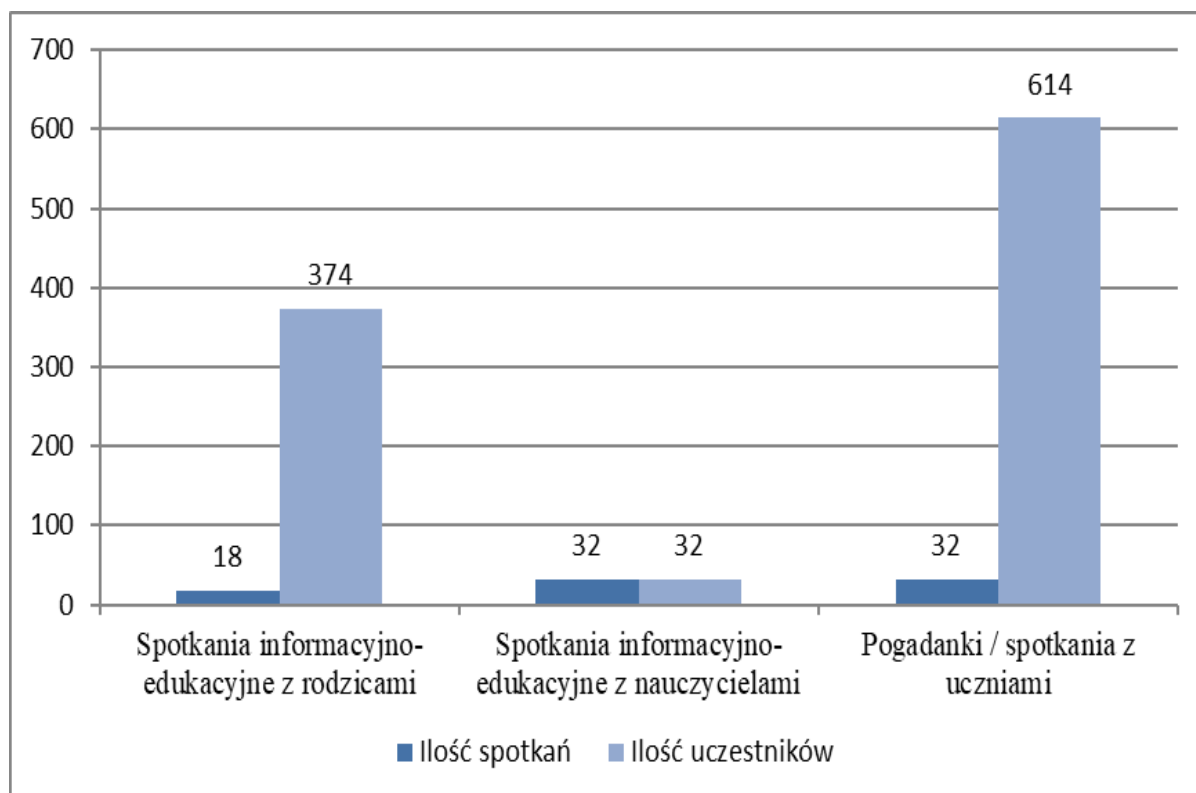
10.2. Akcje i kampanie prozdrowotne

10.2.1. Kampania „Problem wagi ciężkiej” – III edycja

Głównym celem akcji było zwrócenie uwagi na problem przeciążonych uczniowskich plecaków/tornistrów. Tegoroczna III edycja kampanii skierowana była do uczniów klas I-VIII szkół podstawowych oraz rodziców i nauczycieli.

Wykres 12: Liczba odbiorców działań w ramach kampanii „Problem wagi ciężkiej”

Wykres 13: Formy działań edukacyjnych w ramach kampanii „Problem wagi ciężkiej”

W ramach akcji współpracowano z Urzędem Miasta Stalowej Woli, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Stalowej Woli, Stalowowską Radą Kobiet. Dla rodziców uczniów edukacji wczesno-szkolnej klas I-III zorganizowano cykl spotkań pn. „Myślę pozytywnie, dbam o swoje dziecko”. które odbyły się w Centrum Aktywności Seniora w Stalowej Woli w dniach 28.08.2024 r. oraz 10.09.2024 r.

Partnerami działań były lokalne media: Radio Leliwa, Telewizja Stella, Polskie Radio Rzeszów.

10.2.2. Ogólnopolski Dzień Tornistra

Temat przeciążonych tornistrów od lat jest podejmowany przez rodziców, uczniów, nauczycieli, lekarzy. Tornister stanowi nieodzowny atrybut ucznia. Jego waga, odpowiednie dopasowanie, oraz właściwe użytkowanie odgrywają ogromną rolę w utrzymaniu prawidłowej postawy oraz zapobieganiu skrzywienia kręgosłupa. 1 października 2024 r. z okazji ogólnopolskiego Dnia Tornistra, pracownik Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadził prelekcje dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej klas I-III w Publicznej Szkole Podstawowej w Kłyżowie.

Zdjęcie 18: Zajęcia edukacyjne w Publicznej Szkole Podstawowej w Kłyżowie

10.2.3. Europejski Tydzień Szczepień 21-27 kwietnia

„Ratowanie życia poprzez szczepienia” to hasło przewodnie Europejskiego Tygodnia Szczepień, który jest początkiem całorocznej akcji prowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Tematyka ta jest jednym z najbardziej istotnych obszarów działań, w którą zaangażowany jest głównie pion epidemiologii i promocji zdrowia. Celem akcji jest zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem liczby osób zaszczepionych. Na terenie powiatu stalowowolskiego prowadzono działania informacyjno-edukacyjne dot. promocji obowiązkowych szczepień ochronnych, które skierowane były głównie do rodziców i opiekunów. W ramach akcji pracownicy pionów epidemiologii i oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzili:

- wykłady dla przyszłych rodziców w Szkole Rodzenia przy Oddziale Położniczym w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli,
- zajęcia edukacyjne dla młodych rodziców w Strefie Spotkań przy ul. Dmowskiego 11 w Stalowej Woli,

- punkty informacyjno-edukacyjne w Urzędzie Miasta Stalowej Woli, Galerii Stal, Przedszkolu Nr 12 w Stalowej Woli oraz Żłobku Miejskim nr 2 w Stalowej Woli,
- udostępniono posty informacyjne w mediach społecznościowych,
- uruchomiono telefoniczny punkt informacyjny nt. szczepień PSSE w Stalowej Woli,
- informacje nt. akcji w formie komunikatów graficznych wyświetlano w komunikacji miejskiej na terenie miasta Stalowej Woli. Działaniami informacyjno-edukacyjnymi objęto 15000 osób.

Zdjęcia 19, 20: Stoiska informacyjno-edukacyjne w Galerii Stal i Żłobku Miejskim nr 2 w St. Woli

10.2.4. Profilaktyka używania napojów energetyzujących, e-papierosów, substancji psychoaktywnych

W ostatnich latach wśród młodzieży szkolnej zapanowała moda na spożywanie „energetyków”. Badania ankietowe przeprowadzone w Polsce w ramach międzynarodowych badań nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej HBSC 2021/2022 ujawniły, że młodzież, która sięga po napoje energetyzujące, prawdopodobnie sięga również po tytoń, alkohol i nielegalne narkotyki. Rosnący marketing napojów energetyzujących i ograniczone regulacje prawne doprowadziły do sytuacji, w której napoje energetyzujące mogą stanowić istotny problem zdrowia publicznego. Ze względu na tak poważne zagrożenia dla zdrowia PSSE w Stalowej Woli w 2024 roku, prowadziła akcję informacyjno-edukacyjną dot. profilaktyki uzależnień w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych, bursach oraz za pomocą mediów społecznościowych. Podczas spotkań uczniowie dowiedzieli się, jak mogą dostarczyć sobie energii w sposób zdrowy i bezpieczny oraz jakie należy podejmować działania by dbać o swoje zdrowie fizyczne i psychiczne. Działaniami objęto 1260 osób.

Światowy Dzień Rzucania Palenia

Światowy Dzień Rzucania Palenia, obchodzony jest corocznie w trzeci czwartek listopada. W ramach obchodów tego dnia pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadzili szereg działań edukacyjnych zachęcających do rzucania palenia:

- przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla uczniów starszych klas szkół podstawowych. W zajęciach wzięło udział łącznie 85 osób.

- zorganizowano 2 stoiska informacyjno-edukacyjne dla uczniów w szkołach podstawowych,
- udzielano porad dotyczących korzyści wynikających z rzucania palenia oraz przeprowadzono pomiary CO w wydychanym powietrzu dla osób palących,
- umieszczono informację na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych.

Liczba odbiorców 403.

10.2.5. Bezpieczeństwo dzieci podczas letniego i zimowego wypoczynku

Wzorem lat ubiegłych prowadzono działania informacyjno-edukacyjne, których celem było zmniejszenie liczby wypadków, zachorowań i zakażeń u dzieci i młodzieży wypoczywającej na półkoloniach, koloniach oraz obozach letnich i zimowych na terenie powiatu stalowowolskiego. W czasie edukacji wykorzystywane były filmy edukacyjne, przygotowane materiały oświatowo-zdrowotne, w tym kolorowanka „Bezpieczne wakacje”, „Kleszczowanka” oraz gra wielkoformatowa „Wyścig do zdrowia” opracowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie. Zorganizowano 4 stoiska informacyjno-edukacyjne podczas których prowadzono poradnictwo związane z promowaniem prozdrowotnych zachowań, bezpiecznym wypoczynkiem i unikaniem zagrożeń. Edukacją objęto 3296 osób.

Zdjęcia 21, 22: Rodzinny Piknik na Fabrycznym (źródło: stalowemiasto.pl)

10.2.6. Akcja informacyjna #podokiemsanepidu

Działania w ramach akcji prowadzone były w mediach społecznościowych. Publikowane posty cieszyły się dużym zainteresowaniem użytkowników. Pokazywaliśmy bieżące działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, odsłanialiśmy kulisy naszej pracy i wskazywaliśmy, jak dbamy o zdrowie publiczne, aby wakacje były bezpieczne.

Zdjęcia 23, 24: posty własne opublikowane na profilu Facebook

10.2.7. Akcja „Myję ręce, bo wiem więcej”

Działania prowadzone w ramach akcji dotyczyły znaczenia higieny osobistej ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego mycia rąk. W 6 stalowowolskich przedszkolach przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci w różnych grupach wiekowych. Edukacją objęto 250 dzieci.

Zdjęcia 25, 26, 27, 28, 29: Światowy Dzień Mycia Rąk w Przedszkolu nr 4 w Stalowej Woli

10.2.8. Profilaktyka zatruć grzybami

Podczas wydarzeń plenerowych organizowanych na terenie miasta Stalowej Woli oraz powiatu stalowowolskiego, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli prezentowali wystawę grzybów. Odwiedzający wystawę mogli dowiedzieć się o rodzajach grzybów, ich budowie oraz zasadach rozpoznawania i zbierania grzybów. Na potrzeby akcji opracowano broszury informacyjne, ulotki oraz kolorowanki. Wystawy zorganizowano podczas:

- Festiwalu Lasu w Lipie,
- V Lasowiackiego Festiwalu Pierogów w Stalowej Woli,
- IV Festiwalu Kultury Lasowiackiej w Stalowej Woli,
- „Weekendu dla zdrowia” w Stalowej Woli.

Zdjęcie 30: Wystawa grzybów Festiwal w Lipie

10.2.9. Ogólnopolska kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

IV edycja kampanii realizowana była pod nazwą #Safe2Eat. Kampania ma na celu podniesienie świadomości społeczeństwa na temat bezpieczeństwa żywności oraz budowania ich zaufania do systemu żywnościowego UE. Adresatami kampanii są przede wszystkim obywatele Europy w wieku od 18 do 55 lat. Działaniami informacyjno-edukacyjnymi na terenie powiatu objęto 512 osób.

10.2.10. Ogólnopolska kampania EFSA „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”

II edycja kampanii realizowana była pod nazwą #PlantHealth4Life. Kampania ma na celu zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Działania skierowano do szerokiego grona odbiorców poprzez promowanie materiałów kampanii w mediach społecznościowych oraz do lokalnej społeczności podczas organizowanych eventów i pikników prozdrowotnych na terenie powiatu. Działaniami informacyjno-edukacyjnymi na objęto 508 osób.

10.2.11. Kampania „Wyścig do zdrowia”

PSSE w Stalowej Woli realizuje kampanię „Wyścig do zdrowia” zainicjowaną przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Rzeszowie. Celem projektu jest zapobieganie otyłości u dzieci poprzez promowanie zdrowych nawyków żywieniowych i aktywności fizycznej. Program skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz

rodziców. Kampanię „Wyścig do zdrowia” zrealizowano w 6 stalowowolskich przedszkolach oraz 2 szkołach podstawowych. Działania edukacyjne podejmowano również podczas wypoczynku dzieci i młodzieży oraz podczas imprez plenerowych. Edukacją objęto 1200 osób.

10.2.12. „Kampania Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie”

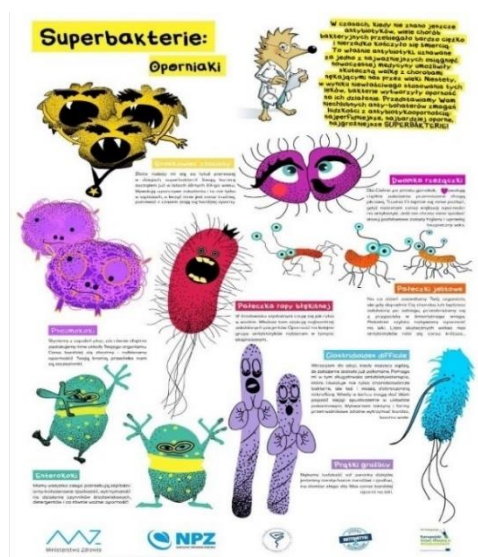
Kampania „Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie” dotyczy promowania właściwych zasad higieny w salonach świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, fryzjersko-kosmetyczne, czyli szeroko rozumianej branży beauty. W ramach kampanii w mediach społecznościowych opublikowano 17 oficjalnych postów udostępnionych przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Rzeszowie oraz opracowano i opublikowano 3 posty własne o zasięgu 197 odbiorców.

Zdjęcie 31: post opublikowany na profilu Facebook PSSE w Stalowej Woli

10.2.13. Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Celem kampanii jest zwrócenie uwagi oraz podniesienie świadomości społeczeństwa jak poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego stanowi zjawisko narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki. W ramach akcji pracownicy pionów Epidemiologii i Promocji Zdrowia podjęli szereg działań edukacyjnych:

- przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych w 8 placówkach służby zdrowia,
- przeprowadzono 8 instruktaży merytorycznych z pielęgniarkami POZ,
- opublikowano 3 posty w mediach społecznościowych o zasięgu 115 odbiorców,
- umieszczono 1 informację na stronie internetowej PSSE.

10.3. Inne przedsięwzięcia prozdrowotne

10.3.1. Między przedszkolny Przegląd Piosenki Promującej Zdrowie

W radosnym rytmie i barwnych strojach, po raz kolejny w Przedszkolu nr 15 w Stalowej Woli, wybrzmiały piosenki promujące zdrowie, w którym wzięło udział 10 stalowowolskich

przedszkoli. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli, jak co roku, objął wydarzenie swoim patronatem i ufundował dla dzieci nagrody.

Zdjęcie 32: Przegląd Piosenki Promującej Zdrowie w Przedszkolu nr 15 w Stalowej Woli

10.3.2. Akcja profilaktyczna „Badamy nie tylko mamy”

W dniach 25-26 maja 2024 roku, przy współpracy ze Stalowowolskim Stowarzyszeniem Amazonki oraz Powiatowym Szpitalem Specjalistycznym w Stalowej Woli odbyła się akcja pt. „Badamy nie tylko mamy”. Celem przedsięwzięcia była edukacja kobiet w zakresie profilaktyki raka piersi, raka szyjki macicy oraz promocja szczepień ochronnych. Podczas wydarzenia prowadzone były zapisy na badania mammograficzne oraz USG piersi. Pracownicy PSSE w Stalowej Woli udzielali 30 instruktaży w zakresie samobadania piersi, profilaktyki raka piersi, szczepień przeciwko HPV. Edukacją objęto 550 osób.

Zdjęcie 33: Stoisko informacyjno-edukacyjne – Galeria ViVO! w Stalowej Woli

10.3.3. Różowy październik

Różowy Październik do Miesiąca Świadomości Raka Piersi – czas, by przypomnieć o znaczeniu profilaktyki i wczesnego wykrywania. Regularne badania, samobadanie piersi oraz kontrole u specjalisty mogą uratować życie. Z tej okazji w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli odbyło się szkolenie dla wszystkich pracowników. Szkolenie zostało przeprowadzone przez przedstawicielki Stalowowolskiego Stowarzyszenia „Amazonki”.

W ramach akcji 20 października w Parku Miejskim w Stalowej Woli odbył się Pierwszy „Różowy Marsz Kobiet” w Stalowej Woli. W miasteczku profilaktycznym pracownicy PSSE w Stalowej Woli prowadzili poradnictwo w zakresie chorób nowotworowych. Edukacją objęto 250 osób

10.3.4. „Od idei do działania” – konferencja popularyzująca profilaktykę i edukację w zakresie zdrowia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Stalowej Woli włączyła się do udziału w Projekcie pn.: „Od idei do działania” – konferencja popularyzująca profilaktykę i edukację w zakresie zdrowia, zwłaszcza w kontekście nowotworów. W tym celu nawiązano współpracę z organizatorem wydarzenia – Fundacją Szeptus, która powstała w związku z uruchomieniem w Stalowej Woli m.in. Hospicjum Domowego. Konferencja odbyła się 24.07.2024 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Stalowej Woli. Podczas wydarzenia pracownicy PSSE w Stalowej Woli na stoisku informacyjno-edukacyjnym promowali edukację w zakresie profilaktyki czerniaka, udzielano porad oraz udostępniano materiały edukacyjne programu edukacyjne „Znamie! Znam je?”. Konferencja była również okazją dla uczestników do przebadania znamion, którą prowadzili lekarze dermatolodzy.

Zdjęcia 34, 35: Konferencja „Od idei do działania”

10.4. Komunikacja społeczna i promocja zdrowia

Media społecznościowe stanowią integralną część życia codziennego milionów ludzi na całym świecie, niezwykle istotne staje się wykorzystanie tych platform w celu propagowania wiedzy na temat zdrowia i promowania zachowań zdrowotnych. Edukacja zdrowotna w social mediach jest nie tylko modna ale także konieczna, aby dotrzeć do szerokiej publiczności i skutecznie przekazywać informacje. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna od 2021 roku prowadzi działania komunikacyjne z wykorzystaniem kanału

Facebook. Codziennie zamieszczane są informacje dotyczące promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. Dla uatrakcyjnienia przekazywanych treści tworzone są własne grafiki i zdjęcia. Największą popularnością wśród odbiorców cieszą się posty publikowane w formie rolek i relacji. Publikując informacje udostępniamy również posty i komunikaty Głównego Inspektora Sanitarnego, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie, Ministerstwa Zdrowia, portalu szczepienia.info, Krajowego Centrum ds. AIDS. Konto prowadzone w serwisie Facebook umożliwiło w 2024 roku dotarcie do ponad 11 526 osób.

Strona internetowa prowadzona jest w rządowym serwisie gov.pl pod adresem <https://www.gov.pl/web/psse-stalowa-wola>. Na stronie można znaleźć ostrzeżenia publiczne, komunikaty, informacje dotyczące zdrowia publicznego oraz aktualności związane z pracą urzędu. Strona pełni również funkcję Biuletynu Informacji Publicznej. W 2024 na stronie internetowej opublikowano 28 artykułów dotyczących zdrowia publicznego oraz aktualnych wydarzeń. Aktualizowano na bieżąco informacje dotyczące chorób zakaźnych, bezpieczeństwa żywności, zaleceń sanitarnych. Na stronie publikowane są również informacje dotyczące prowadzonych akcji, kampanii oraz konkursów.

11. Działalność laboratoryjna

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli obejmuje dwie pracownie:

- Pracownię Mikrobiologii, która wykonuje badania mikrobiologiczne w kierunku zakażeń jelitowych pałeczkami *Salmonella* i *Shigella* od osób ze sterczności, ozdrowieńców, nosicieli, osób skierowanych na badania podczas opracowywania zbiorowych ognisk zakażeń pokarmowych, badania dla celów sanitarno-epidemiologicznych oraz badania biologicznych wskaźników skuteczności procesu sterylizacji tzw. sporali między innymi w salonach kosmetycznych, fryzjerskich, zakładach opieki zdrowotnej i aptekach;
- Pracownię Higieny Komunalnej, która wykonuje badania wody do spożycia, wody z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz wody z tzw. "pakowaczki". Badania wykonywane są zgodnie z planami pobierania próbek oraz w ramach usług zleconych dla sklepów spożywczych, lokali gastronomicznych, szkół, przedszkoli, nowych odcinków wodociągów.

Laboratorium posiada wdrożony i funkcjonujący system zarządzania w oparciu o normę PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Od 2006 roku Oddział Laboratoryjny posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji – Certyfikat Akredytacji nr AB 763. Ostatnia ocena PCA odbyła się 11.06.2024r. Zespół oceniający PCA podczas przeprowadzonej oceny stwierdził, że Laboratorium posiada wdrożony funkcjonujący system zarządzania według normy odniesienia zgodnie z opcją A. Ocena na miejscu potwierdziła, że Laboratorium spełnia wymagania akredytacyjne określone w normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02, tym samym audit dostarczył dowodów z oceny uzasadniając dostateczne zaufanie do kompetencji Laboratorium w zakresie posiadanej akredytacji.

11.1. Badania laboratoryjne

W Oddziale Laboratoryjnym w 2024 roku przeprowadzono ogółem 9667 badań laboratoryjnych, w których wykonano 17239 wykonanych oznaczeń laboratoryjnych i pomiarów. Oddział Laboratoryjny PSSE w Stalowej Woli obsługuje powiat stalowowolski i sąsiedni powiat niżański.

Pracownia mikrobiologii pracuje na własnych procedurach badawczych, które zostały zatwierdzone przez Polskie Centrum Akredytacji, co oznacza, że Pracownia jest kompetentna do wykonywania określonych badań. Badania w zakresie zakażeń przewodu pokarmowego tlenową florą jelitową i badania skuteczności sterylizacji wykonywane są w ramach ustawowego nadzoru oraz na zlecenia klientów. Materiał do badań dostarczany jest bezpośrednio przez zleciennodawcę.

Natomiast Pracownia Higieny Komunalnej pobiera próbki wody w terenie do badań w ramach usług zleconych. Wykonywane badania w tej pracowni to badania fizykochemiczne takie jak: barwa, mętność, pH, przewodność właściwa, smak, zapach, żelazo i jon amonowy oraz mikrobiologiczne oznaczanie bakterii grupy coli, *Escherichii coli*, enterokoków kałowych, *Pseudomonas aeruginosa* oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C i 36 °C. Badania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę, są wykonywane na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

11.2. Badania biegłości i porównania międzylaboratoryjne

Laboratorium posiada opracowaną strategię udziału w badaniach biegłości/porównaniach międzylaboratoryjnych obejmującą jeden cykl akredytacyjny 2022-2026. Pozytywne wyniki badań PT/ILC potwierdzają wysoką jakość wykonywanych badań oraz kompetencje personelu do wykonywania badań.

W kwietniu 2024 roku Pracownia Mikrobiologii uczestniczyła w Ogólnopolskim Sprawdzaniu Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych POLMICRO/SSE 2024 z zakresu identyfikacji szczepów pałeczek *Salmonella*, *Shigella* organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej. Obiektem badania były szczepy bakteryjne pochodzące z zakażeń przewodu pokarmowego w podłożu transportowym. Pracownia prawidłowo zidentyfikowała wszystkie próbki i otrzymała maksymalną liczbę punktów oraz ocenę pozytywną, co potwierdza wystawione zaświadczenie.

W ubiegłym roku również Pracownia Higieny Komunalnej brała udział w badaniach biegłości/porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez akredytowanego dostawcę Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o. w Katowicach. Zgłoszono parametry fizykochemiczne wykonywane w wodzie do spożycia w pracowni takie jak: barwa, mętność, pH, przewodność elektryczna właściwą, jon amonowy i żelazo. W badaniach brało łącznie udział 46 uczestników i trwały one od 05.11.24 do 04.12.2024. Otrzymany raport wykazał, że wszystkie otrzymane wyniki uznano za zadowalające lub pozytywne, zależnie od ocenianego wskaźnika (z-score, En, zeta).

Uzyskane pozytywne wyniki z badań biegłości potwierdzają utrzymanie jakości wykonywanych badań oraz kompetencje personelu obu pracowni.

11.3. Zasoby w zakresie działalności laboratoryjnej

Oddział Laboratoryjny stanowi 8 osobowy personel, który niezależnie od innych odpowiedzialności, posiada uprawnienia i zasoby niezbędne do realizacji swoich obowiązków, w tym do:

- wdrażania, utrzymywania i doskonalenia systemu zarządzania,
- informowania kierownictwa laboratorium o funkcjonowaniu systemu zarządzania i potrzebach jego doskonalenia,
- identyfikacji odstępstw od systemu zarządzania lub od procedur realizacji działalności laboratoryjnej oraz inicjowania działań zapobiegawczych lub minimalizujących takie

odstępstwa,

- zapewnienia skuteczności działalności laboratoryjnej.

Wszyscy pracownicy na bieżąco i zgodnie z planami uczestniczą w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych z zakresu działalności laboratoryjnej oraz systemu zarządzania.

Oddział Laboratoryjny PSSE w Stalowej Woli posiada niezbędne wyposażenie, które pozwala na zapewnienie ciągłości pracy oraz wiarygodność otrzymywanych wyników badań i pomiarów.

12. Podsumowanie

1. W minionym roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli obejmował swoim nadzorem 2370 obiektów, z czego skontrolowano 1142. W ramach prowadzonego bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono łącznie 1440 kontroli i wizytacji oraz 2793 dochodzenia epidemiologiczne, pobrano do badań laboratoryjnych 481 próbek, wydano 606 decyzji administracyjnych i 131 postanowień oraz nałożono za nieprzestrzeganie wymagań higieniczno-sanitarnych 29 mandatów karnych na łączną kwotę 4950 zł. W Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli przeprowadzono łącznie 9667 badań laboratoryjnych (w tym 4785 badań próbek pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz 4882 badań próbek pobranych od klientów zewnętrznych), w których wykonano łącznie 17239 oznaczeń laboratoryjnych i pomiarów.
2. W 2024 r. sytuację epidemiologiczną w powiecie stalowowolskim oceniono jako stabilną. Zarejestrowano wzrost zachorowań na grypę, krztusiec i ospę wietrzną – choroby zakaźne, których wzrost odnotowuje się co kilka lat, m.in. z uwagi na: spadek akceptacji dla szczepień, wygasanie odporności w wyniku upływu lat od szczepień, cykliczność występowania epidemicznych zachorowań (epidemie wyrównawcze). Konieczne jest utrzymywanie ścisłej współpracy z lekarzami POZ oraz Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w celu wymiany informacji w zakresie monitorowania zakażeń i chorób zakaźnych oraz szybkiego reagowania w sytuacjach zagrożeń epidemiologicznych. Ponadto, w celu utrzymania możliwie wysokiego poziomu zaszczepienia przeciw poszczególnym chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży należy realizować dalszą intensyfikację działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie szczepień ochronnych oraz wzmożony nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych.
3. Biorąc pod uwagę wszystkie wyniki badań wykonanych w 2024 r. wody przeznaczonej do spożycia oraz to, że stwierdzone przekroczenia miały charakter krótkotrwały i nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia, PPIS w Stalowej Woli stwierdził, że mieszkańcy powiatu stalowowolskiego w całym 2024 r. spożywali wodę dobrej jakości, ocenioną jako przydatną do spożycia przez ludzi, tzn.: bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz od substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu. Podobnie jak w latach ubiegłych, Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach kontroli urzędowej prowadziła badania próbek wody w zakresie parametrów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wyniki prowadzonego w 2024 r. monitoringu przeglądowego nie wykazały występowania wysoce niebezpiecznych dla zdrowia wskaźników. Przedsiębiorstwa wodociągowe realizowały obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej jakości wody, zgodnie z ustalonymi z Państwową Inspekcją Sanitarną harmonogramami, z częstotliwością i zakresem określonym w prawie krajowym. W ubiegłym roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli nie złożono wniosków o przyznanie odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ani też o akceptację oceny ryzyka i ocenę bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

4. W minionym roku kontynuowano nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii *Legionella* sp. oraz podjęto działania mające na celu podniesienie świadomości osób zarządzających obiektami oraz użytkowników ciepłej i zimnej wody. W mediach społecznościowych (na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli oraz profilu Facebook) zamieszczono materiały informacyjno-edukacyjne na temat bakterii *Legionella*. Do właścicieli/zarządzających obiektami świadczącymi usługi noclegowe oraz zamieszkania zbiorowego wystosowano wystąpienia dot. prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej.
5. W 2024 r. jakość wody w nadzorowanych pływalniach oraz miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli spełniała obowiązujące wymagania.
6. W ubiegłym roku, w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem żywnością oraz materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością, skontrolowano 379 obiektów, w których przeprowadzono 602 kontrole, pobrano do badań laboratoryjnych 221 próbek. W ramach realizowanej corocznej „akcji lato” (w dni wolne od pracy oraz w godzinach popołudniowych) prowadzono wzmożone kontrole w zakładach żywienia zbiorowego oraz zakładach produkujących i wprowadzających do obrotu lody i ciasta. W ramach tej akcji skontrolowano 29 zakładów małej gastronomii oraz 4 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego, obsługujące zorganizowany wypoczynek.
Podobnie jak w latach poprzednich, w 2024 r. na terenie powiatu stalowowolskiego nie odnotowano zbiorowych zatruć pokarmowych w zakładach żywienia zbiorowego.
7. W minionym roku, w ramach nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy, prowadzono działania informacyjno edukacyjne, kontrolne i administracyjne, których celem była poprawa warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy. Nadzorowano warunki pracy w 491 zakładach, zatrudniających 22751 osób. Wydano 30 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie warunków środowiska pracy. Najczęściej stwierdzanym uchybieniem był brak aktualnych wyników pomiarów i badań czynników szkodliwych dla zdrowia, natomiast najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym, stwierdzonym w wyniku przeprowadzonych pomiarów i badań laboratoryjnych, był ponadnormatywny hałas, którego przekroczenie stwierdzono w 28 zakładach z 29 objętych kontrolami.
W 2024 r. wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej.
8. Przeprowadzone w 2024 r. kontrole placówek dla dzieci i młodzieży, potwierdziły systematyczną poprawę warunków sanitarno-higienicznych w tych obiektach. Stopniowo ulega również poprawie infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego – z roku na rok powstaje coraz więcej nowych hal sportowych wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, czego dowodem są nowopowstałe hale sportowe przy czterech szkołach podstawowych na terenie Stalowej Woli. W ubiegłym roku zwiększyła się także liczba placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3, wzrosła też liczba turnusów zimowego oraz letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.
9. Nowe inwestycje zgłaszane do odbioru – zarówno przemysłowe, jak też użyteczności publicznej i służby zdrowia – realizowane są w wysokim standardzie wykonania oraz wyposażenia w urządzenia techniczne i specjalistyczne. Na terenie gmin powiatu stalowowolskiego widać wyraźny wzrost inwestycji celu publicznego, takich jak budowa nowych i rozbudowa już istniejących sieci wodociągowych i stacji uzdatniania wody, a także sieci kanalizacji sanitarnych oraz oczyszczalni ścieków, co ma istotny wpływ na zdrowie i życie mieszkańców powiatu oraz ochronę środowiska naturalnego.

10. Komunikacja społeczna w promocji zdrowia jest kluczowym narzędziem, które pozwala na skuteczne przekazywanie wiedzy, motywowanie do zmiany zachowań, walkę z dezinformacją i promowanie zdrowych postaw w społeczeństwie. Działania komunikacyjne prowadzone poprzez stronę internetową i media społecznościowe zapewniły nam dotarcie w krótkim czasie do szerszego grona odbiorców. To dzięki tym kanałom, przekazywaliśmy istotne informacje o potencjalnych zagrożeniach i zdrowiu publicznym. Za pomocą mediów społecznościowych realizowaliśmy akcje i kampanie społeczne, dotyczące m.in. promocji szczepień ochronnych, propagowaliśmy zdrowy styl życia i motywowaliśmy do zmian na lepsze.

Komunikacja społeczna to nowy wymiar naszej działalności, w której kluczowe znaczenie ma edukacja zdrowotna, wykorzystanie nowoczesnych technologii, elastyczność w dostosowywaniu działań do zmieniających się potrzeb, a także angażowanie społeczności.

11. Realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, podobnie jak w latach ubiegłych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli współpracował m.in. z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli, Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Stalowej Woli, Podkarpackim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Rzeszowie oraz władzami samorządów gminnych.

Raport opracowali:

Danuta Adamska, Katarzyna Domańska, Iwona Duszka, Elżbieta Horajecka, Marek Mazurkiewicz, Joanna Pawłowska, Agnieszka Piotrowska, Anna Wojtaś-Rusiecka, Anna Wydra-Ozga.